

ÅRSRAPPORT
2014

SPAREBANKEN MØRE

Innhold

4	Administrerende direktør - Rustet for framtiden
6	Organisasjon og ledelsesstruktur
8	Ledergruppen
10	Datterselskap
12	Styrets medlemmer
14	Styrets årsberetning 2014
31	Eierstyring og selskapsledelse
38	Resultat
40	Balanse
42	Egenkapitaloppstilling
45	Kontantstrømoppstilling
	Noteopplysninger
46	1 Generelle opplysninger
47	2 Regnskapsprinsipper
51	3 Risikostyring
61	4 Kredittrisiko
64	5 Engasjementer fordelt på kundegrupper
66	6 Engasjementer fordelt geografisk
67	7 Tap på utlån og garantier
70	8 Nedskrivning på utlån og garantier
73	9 Misligholdte og tapsutsatte engasjementer
76	10 Forpliktelser
77	11 Likviditetsrisiko
80	12.0 Markedsrisiko
81	12.1 Renterisiko
82	12.2 Valutarisiko
85	12.3 Finansielle derivater
87	13 Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån
88	14 Verdipapirgjeld
90	15 Klassifikasjon av finansielle instrument
94	16 Finansielle instrumenter til amortisert kost
97	17 Finansielle instrument til virkelig verdi
100	18 Datterselskap
102	19 Driftssegmenter
105	20 Andre driftsinntekter
106	21 Driftskostnader eksklusive personalkostnader
107	22 Leieavtaler
108	23 Lønn og transaksjoner med nærstående parter
112	24 Pensjon
117	25 Varige driftsmidler
120	26 Immaterielle eiendeler
121	27 Andre eiendeler
122	28 Skatt
124	29 Resultat pr. Egenkapitalbevis
125	30 Kapitaldekning
129	31 Egenkapitalbevis og eierstruktur
134	32 Hendelser etter balansedagen
135	Erklæring i henhold til verdipapirhandellovens § 5-5
136	Revisors beretning
138	Kontrollkomitéens årsberetning 2014

Rustet for fremtiden

Med et historisk godt resultat i bagasjen, har vi sikret oss finansielle muskler til å møte den nye bankhverdagen med kraft og gjennomføringsevne.

*Olav Arne
Fiskerstrand*
**Administrerende
direktør**

Sterk finansiell posisjon

I et marked med sterk konkurranse og lave marginer, må vi si oss svært godt fornøyd med fjorårets resultat. Vi har rettet et skarpt fokus mot utvikling og forbedring over tid, og det er gledelig å se at vi lykkes.

De siste årene har vi opplevd en vesentlig endring i bankenes rammebetingelser, hvor myndighetene har kommet med stadig strengere og mer kompliserte krav til bankenes kapital og likviditet. Vi deler oppfatningen om at solide banker både er viktig og positivt. Vi vet samtidig at dette ikke kommer av seg selv.

For å imøtekomme de nye kravene, har det vært et prioritert område for oss å sørge for at forholdet mellom inntekter og kostnader utvikler seg i riktig retning. Sparebanken Møre har drevet kostnadseffektivt over lang tid, og også i 2014 overholdt vi egne målsettinger med god margin. I tillegg var nivået på tap og mislighold rekordlavt. At vi ble kåret til den mest kredittverdige norske banken av DNB Markets i november, er en anerkjennelse av det gode arbeidet som er blitt gjort i alle ledd. Gevinsten er en enda tryggere bank, noe som kommer både kundene, oss og samfunnet til gode.

Sparebanken Møre har drevet kostnadseffektivt over lang tid, og også i 2014 overholdt vi egne målsettinger med god margin.

Digital revolusjon

Det er imidlertid ikke bare rammebetingelsene våre som endres. Kundedadferden er også i rivende utvikling. Vi kan ikke lenger snakke om den forestående digitale revolusjonen; den er her – her og nå. Det er helt avgjørende for vår konkurransekraft at vi identifiserer oss med og tilpasser oss nye kundebehov. I løpet av fjoråret gjorde vi derfor flere grep for å sikre at vi kan tilby løsninger som er fremtidsrettede, automatiserte og effektive, både for kundene og oss.

Nettmøte, BankID på mobil og ny nettbank er blant løsningene som har stått på agendaen. Det digitale arbeidet fortsetter med fullt driv i år, for å imøtekomme den moderne bankkundens behov på best mulig måte også fremover.

Vår identitet

I en tid med stort fokus på automatiserte løsninger, er imidlertid vår strategi tydelig på at Sparebanken Møre skal være god på digitale løsninger – samtidig som vi skal være best på personlig service. For oss er det ikke et mål å bli en bank utelukkende basert på selvbetjente løsninger. Vi kan fortsatt tilby personlig rådgivning gjennom 30 kontorer og over 400 dyktige fagpersoner i banken. Her ligger en viktig del av vår identitet, og her ligger også vår store styrke.

Det betyr at hverken nye maskiner eller nye tekniske løsninger kan erstatte det som både er og blir vår viktigste ressurs fremover, nemlig de ansatte. Konkurrenter kan i prinsippet tilby de samme teknologiske løsningene som oss, men ikke måten vi bruker kunnskapen vår på. Jeg er overbevist om at den sterke interne kulturen vår har vært sentral i oppnåelsen av de gode resultatene våre. Den skal vi ta vare på, og den skal vi utvikle ytterligere i årene som kommer.

Sparebanken Møre skal være god på digitale løsninger – samtidig som vi skal være best på personlig service.

Drivkraft for utvikling

Det er lokalsamfunnene der banken holder til som er største eier av Sparebanken Møre, og det er en dypt forankret del av vår kultur at disse skal nyte godt av bankens gode resultat. For 2015 er det innstilt på en avsetning til samfunnet på 136 millioner kroner.

For mange er dette tallet så høyt at det kan være vanskelig å forholde seg til det. For oss som samfunnsaktør betyr det at vi kan fortsette med å være en drivende kraft og en medspiller av det samfunnet vi er en del av, både innen kulturliv, idrett, talentutvikling, undervisning, forskning og næringsutvikling.

I fjor fikk vi oppleve at drakter med Sparebanken Møre-logo nok en gang gikk seirende ut av cupfinalen. Som hovedsponsor for Molde, Aalesund og Hødd har gullpokalen vært med oss hjem til Møre og Romsdal hele fem av seks ganger siden 2009! Det er utvilsomt positivt for banken å bli forbundet med lag som presterer så godt. Motivasjonen for engasjementet vårt er imidlertid tuftet på å støtte opp under klubbenes viktige samfunnsansvar. De gjør en svært viktig innsats i lokalsamfunnet, både for frivillig arbeid, breddeidrett og næringsliv.

Kontinuerlig tilpasning

Vi bor i et fylke der de økonomiske utsiktene fortsatt er positive. Likevel er det liten tvil om at årene vi har fremfor oss blir krevende. Det er sterk konkurranse i bankmarkedet, og stort engasjement, høy aktivitet og fleksibilitet er sentrale forutsetninger for å lykkes. Takket være kompetente og engasjerte medarbeidere har vi posisjonert oss på aller beste måte for å levere gode banktjenester for mennesker og virksomheter med tilknytning til fylket også i 2015.

Bak det historisk gode resultatet vårt står en organisasjon som helt siden starten har utviklet og fornyet seg for å imøtekomme nye utfordringer, nye krav og nye behov. Det skal vi fortsette med. Det er et arbeid som aldri kan settes på pause.

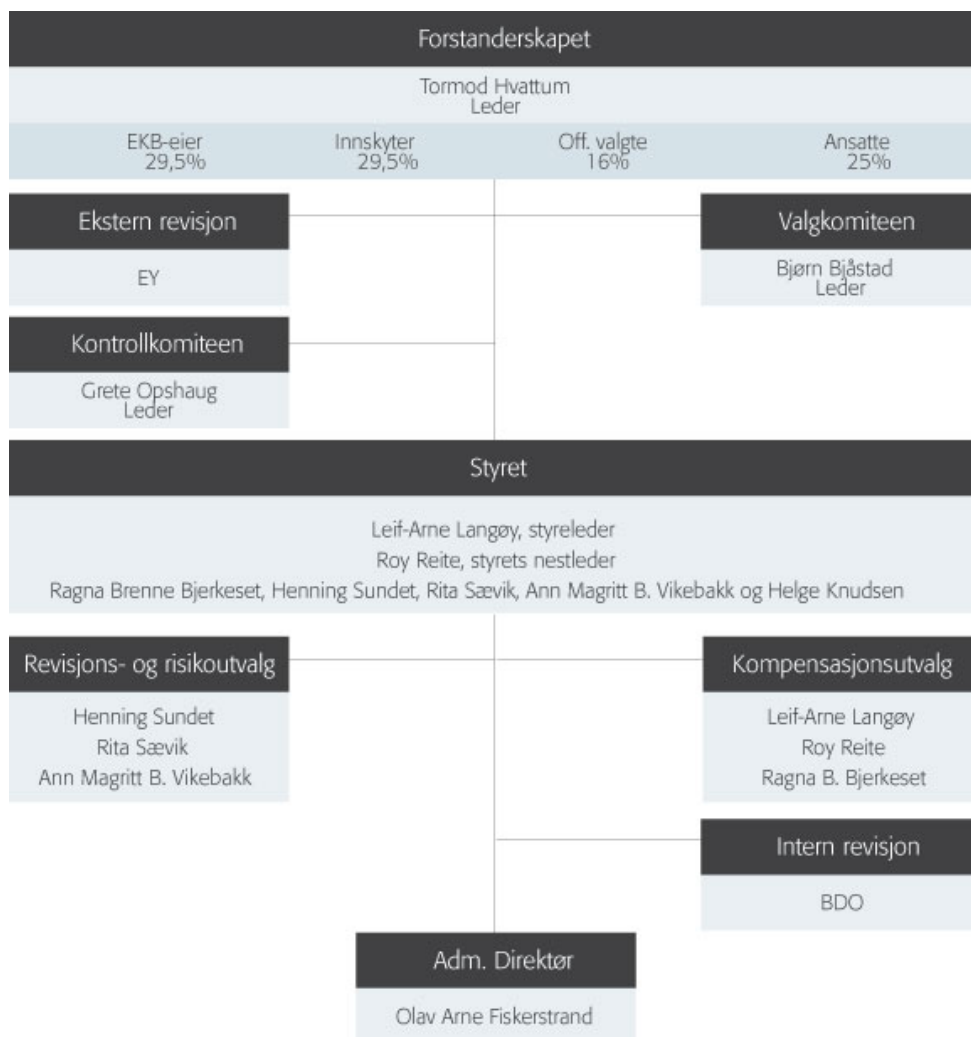
Olav Arne Fiskerstrand
Adm. direktør

Organisasjon- og ledelsesstruktur

Bankens virksomhet er konsentrert til Møre og Romsdal, der banken har kontorer i 16 kommuner på Sunnmøre, 6 i Romsdal og 2 på Nordmøre. Pr. 31.12.2014 var det 412 fast ansatte i konsernet, tilsvarende 383 årsverk.

Forstanderskapet er bankens øverste organ. Hovedoppgavene til Forstanderskapet er å fastsette resultatregnskapet og balansen, å velge et styre på syv medlemmer, samt å velge en kontrollkomité på fire medlemmer. Etter gjennomført valg i 2015 vil Sparebanken Møres forstanderskap bestå av i alt 44 forstandere med 16 varaforstandere. Forstanderskapet består av fire grupperinger, og vil etter valg i 2015 ha følgende fordeling; kunder med 13 forstandere og 4 varaforstandere, det offentlige med 7 forstandere og 4 varaforstandere, egenkapitalbevisiere med 13 forstandere og 4 varaforstandere, og ansatte med 11 forstandere og 4 varaforstandere.

Konsernet Sparebanken Møre er sammensatt av morbanken og tre heleide datterselskaper. Møre Boligkreditt AS har som formål å finansiere utlån med pant i bolig og næringseiendom. Møre Eiendomsmegling AS tilbyr tjenester innen eiendomsmegling for både boligeiendommer og næringseiendommer. Sparebankeiendom AS er et eiendomsselskap som eier og driver bankens egne forretningseiendommer.

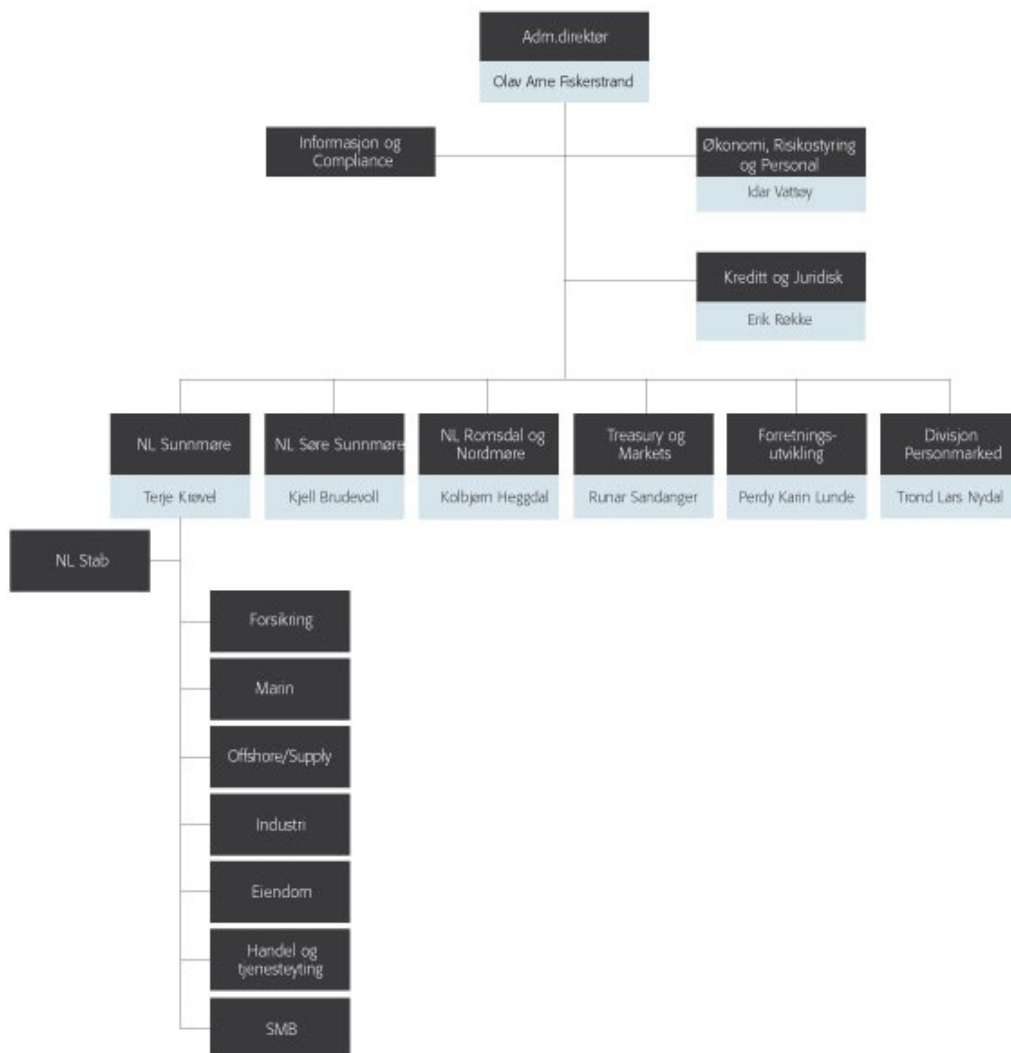

En ny organisasjonsstruktur ble implementert våren 2013. Organisasjonsendringen medførte blant annet at lederstrukturen ble forenklet, og kunden kom mer i fokus ved at en større del av arbeidsprosessene og bemanningsressursene ble rettet mot markedet. Gjennom dette styrket Sparebanken Møre rådgivningen overfor næringslivet.

Hovedkontoret i Sparebanken Møre ligger i Ålesund. Bankens virksomhet innen personmarkedet er organisert i Divisjon Personmarked. Hver personmarkedsavdeling ledes av en banksjef som rapporterer direkte til divisjonslederen, som igjen rapporterer direkte til administrerende direktør. I alt 30 kontor ivaretar bankens kunderettede virksomhet.

Næringslivsvirksomheten i Sparebanken Møre er organisert i tre enheter: Sunnmøre, Søre Sunnmøre og Romsdal og Nordmøre. Lederne for disse tre enhetene rapporterer direkte til administrerende direktør. Næringsliv Sunnmøre er organisert i 6 bransjeavdelinger og en forsikringsavdeling, og har i tillegg ansvar for utvikling og vedlikehold av bankens næringslivskonsept.

I tillegg består organisasjonen av 5 seksjoner som hver ledes av en seksjonsbanksjef. Disse rapporterer også til administrerende direktør. For å oppnå en effektiv kommunikasjons- og beslutningsprosess er ledergrupper det grunnleggende elementet i Sparebanken Møres ledelsesstruktur.

Ledergruppen

Administrerende direktørs ledergruppe er sammensatt av lederne for seksjoner, næringslivsenhetene og divisjon personmarked.

Olav Arne Fiskerstrand

58 år (9.031)

Adm. direktør. Siviløkonom BI 1983. Ansatt første gang 1977-1979. Etter fullført utdanning ansatt på nytt i 1983. Tok til i sin nåværende stilling i 1997.

Erik Røkke

44 år (2.476)

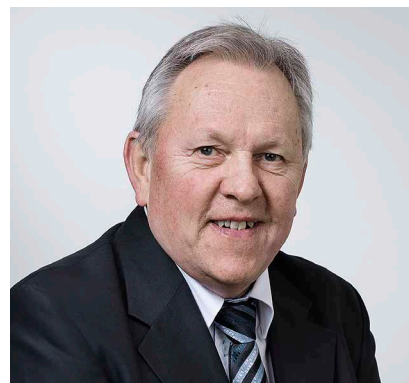
Banksjef. Leder for Seksjon Kreditt og Juridisk. Utdannet siviløkonom ved NHH 1991-1994 og statsautorisert revisor. Ansatt i PWC i 1994. Banksjef i Ørskog Sparebank 2001- 2012. Ansatt i banken i 2012.

Idar Vattøy

55 år (2.624)

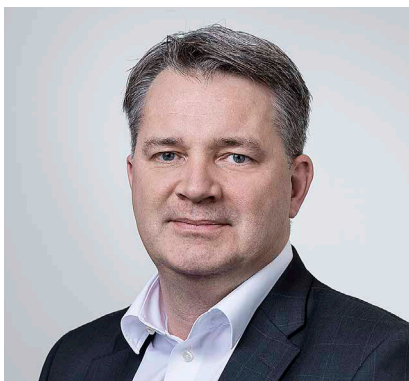
Banksjef. Leder for Seksjon Økonomi, Risikostyring og Personal. Cand.mag 1984. Utdannet ved Møre og Romsdal distrikthøgskole 1980-1982 og Møre og Romsdal Ingeniørhøgskole 1982-1984. Ansatt i banken i 1984.

Kjell Jan Brudevoll

60 år (1.481)

Banksjef. Leder for Næringsliv Søre Sunnmøre. Bankfaglig eksamen fra Bankakademiet 1985. Ansatt i Nordea i 1979. Banksjef i Glitnir 2005–2008. Banksjef i Nordea avdeling Fosnavåg 2008. Ansatt i banken i 2011.

Kolbjørn Heggdal

50 år (232)

Banksjef. Leder for Næringsliv Romsdal og Nordmøre. Siviløkonom fra Handels-høyskolen BI. Masterprogram innen ledelse og informasjon. Banksjef i DNB avd. Nordvest 1997-2006. Banksjef Handelsbanken avd. Molde 2006-2013. Ansatt i Sparebanken Møre i 2013.

Perdy Karin Lunde

57 år (2.727)

Banksjef. Leder for Seksjon Forretningsutvikling. Bedriftsøkonom BI 1990. Ansatt i banken i 1977.

Runar Sandanger

56 år (2.090)

Banksjef. Leder for Seksjon Treasury & Markets. Sosial-økonomisk embetseksamen (cand. oecon) Universitetet i Oslo 1983. Stipendiat Norsk Utenrikspolitisk Institutt 1982-1983. Konsulent Norges Bank til 1986. Ansatt i banken i 1986.

Terje Krøvel

55 år (2.011)

Banksjef. Leder for Næringsliv Sunnmøre. Økonomi og administrasjon ved Møre og Romsdal Distrikthøyskole i 1983. Ansatt i banken i 1983. Stillingen har et overordnet ansvar for bankens konsept for næringslivsmarkedet.

Trond Lars Nydal

45 år (3.312)

Banksjef. Leder Divisjon Personmarked. Siviløkonom ved NHH 1997. Ansatt i Sparebanken Møre i 1997 og har hatt flere ledende stillinger i banken. Stillingen har ansvar for bankens personmarkedskonsept.

* Tallene i parentes viser hvor mange egenkapitalbevis vedkommende eier i Sparebanken Møre. Det er også tatt med eventuelle egenkapitalbevis eiet av den nærmeste familie og selskap som nevnte personer er ansvarlig medlem eller styremedlem i.

Datterselskap

Konsernet Sparebanken Møre er sammensatt av morbanken og tre heleide datterselskaper. Dette er Møre Boligkreditt AS, Møre Eiendomsmegling AS og Sparebankeiendom AS. Sistnevnte er et eiendomsselskap som eier og driver bankens egne forretningseiendommer.

MØRE BOLIGKREDITT AS

Møre Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Møre. Selskapet har som formål å erverve lån med pant i bolig fra Sparebanken Møre og finansiere disse gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). OMF er blant de mest omsatte private obligasjonene på Oslo Børs, og regnes for å være et av de sikreste verdipapirene i det norske markedet, etter statsobligasjoner. Møre Boligkreditt AS er Sparebanken Møres viktigste kilde til langsiktig markedsfinansiering, og har utstedt OMF både i norske og svenske kroner, samt i euro. OMF utstedt av Møre Boligkreditt AS er notert på Oslo Børs og London Stock Exchange. Daglig leder er Ole Andre Kjerstad.

NØKKELTALL 2014	NOK mill
Netto utlån til kunder	15 544
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (OMF)	14 023
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	616
Resultat etter skatt	191

Aaa-rating fra Moody's

MØRE EIENDOMSMEGLING AS

Selskapet ble etablert i 1992 og kjøpt av Sparebanken Møre i 2005. Møre Eiendomsmegling AS tilbyr meglertjenester innen kjøp og salg av bolig, fritidseiendom, prosjektmegling og næringsmegling. De er blant de største og mest erfarne meglermiljøene i Møre og Romsdal og har 19 ansatte og kontor i Ålesund, Molde og Ørsta. Selskapet omsetter omlag 450 eiendommer årlig. Daglig leder er Mona Helen Sørensen.

NØKKELTALL 2014	NOK mill
Omsetning	22,0
Resultat etter skatt	-0,8
Egenkapital	11,0

*"Med et sterkt og kompetent team
skal vi ta markedsandeler"*

Styret

Leif Arne Langøy

Styreleder (105.500)

Leif-Arne Langøy er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole i Bergen. Han er bosatt i Haram kommune og er i dag eier og daglig leder i Lapas AS. I perioden 2003-2009 var Langøy konsernsjef i Aker ASA, og i 2006-2009 var han også styreleder i selskapet.

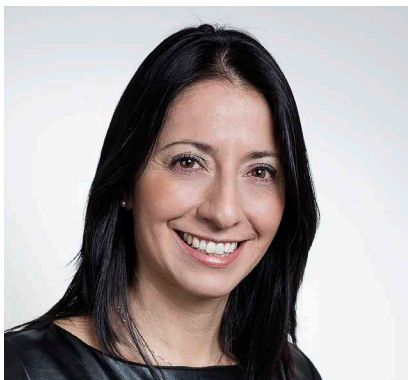
Tidligere har Langøy bl.a vært konsernsjef i Aker Yards ASA og Aker Brattvaag. Langøy har en rekke styreverv, blant andre er han styreleder i Kværner ASA og DNV-GL AS. Han ble valgt som styreleder i Sparebanken Møre i 2011. Han var også styreleder i banken fra 1998 til 2003.

Roy Reite

Styrets nestleder (1.922)

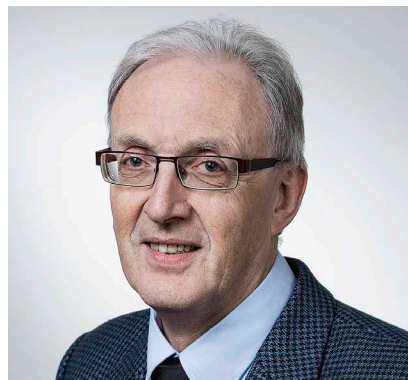
Roy Reite er utdannet sivilingeniør fra NTNU i Trondheim og har bred erfaring fra maritim industri. Han er i dag konsernsjef i Vard Holdings Limited som er børsnotert i Singapore og har hovedkontor i Ålesund. Selskapet har datterselskap i Norge, Romania, Brasil, Singapore, Kroatia, India og Vietnam. Roy Reite har vært styremedlem i Sparebanken Møre siden 2004 og er bosatt i Ålesund kommune.

Rita Christine Sævik

Styremedlem (0)

Rita Christina Sævik er utdannet styrmann, og har i tillegg en bachelor i økonomi og administrasjon fra BI. Hun er aksjonær og daglig leder i Ervik & Sævik AS, som eier og drifter multifartøyet M/S Christina E. Sævik har vært styremedlem i Sparebanken Møre fra 2014 og har i tillegg styreverv i Sintef Fiskeri og Havbruk. Hun er bosatt i Fosnavåg i Herøy kommune.

Helge Karsten Knudsen

Styremedlem (950)

Helge Karsten Knudsen er hovedtillitsvalgt i Sparebanken Møre og har vært styremedlem siden 2014, han var også styremedlem i perioden 2001 -2012. Han ble ansatt i Sparebanken Møre i 1973 og har mange års erfaring som kundean-svarlig bak seg. Helge Karsten Knudsen er bosatt i Ålesund kommune.

Ragna Brenne Bjerkeset

Styremedlem (500)

Ragna Brenne Bjerkeset er utdannet sivilagronom fra UMB (Universitetet for Miljø og Biovitenskap) med tilleggsutdannelse innen markedsføring, innovasjon og ledelse. Hun er også ICF sertifisert coach. Tidligere erfaring har hun fra konsulentbransjen i Møre og Romsdal og fra flere lederstillinger i TINE SA. I dag er hun daglig leder/seniorrådgiver i TIBE Samfunn AS. Bjerkeset har vært styremedlem i Sparebanken Møre fra 2011 og har i tillegg flere styreverv innenfor regionens næringsliv. Hun er bosatt i Fræna kommune.

Ann Magritt B. Vikebakk

Styremedlem (0)

Ann Magritt Bjåstad Vikebakk er utdannet jurist ved Universitetet i Oslo, og har tidligere vært ansatt i Advokatfirmaet Schjødt AS. I 2013 startet hun Bjåstad Vikebakk Advokatfirma AS, med skatterett, kontrakter og fast eiendom som hovedarbeidsområder. Vikebakk har vært styremedlem i Sparebanken Møre fra 2014, og har i tillegg styreverv i flere selskaper, herunder Hareid Elektriske AS. Hun har også vært aktiv i kommunestyret og formannskapet i Hareid gjennom flere år. Vikebakk er bosatt i Hareid kommune.

Henning Sundet

Styremedlem (0)

Henning Sundet er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole i Bergen. Han har lang erfaring fra bank og finansbransjen både nasjonalt og internasjonalt. Spesialområdet er marine og maritime næringer hvor han også har hatt en rekke tillitsverv. I dag er han finansdirektør i Borgstein AS/ Island Offshore Group og adm. direktør i Island Offshore Shipping AS. Sundet har vært styremedlem i Sparebanken Møre siden 2013. Han er også styremedlem i flere selskaper i Borgstein-gruppen, samt i Bunker Oil AS. Han er bosatt i Ålesund kommune.

* Tallene i parentes viser hvor mange egenkapitalbevis vedkommende eier i Sparebanken Møre. Det er også tatt med eventuelle egenkapitalbevis eiet av den nærmeste familie og selskap som nevnte personer er ansvarlig medlem eller styremedlem i.

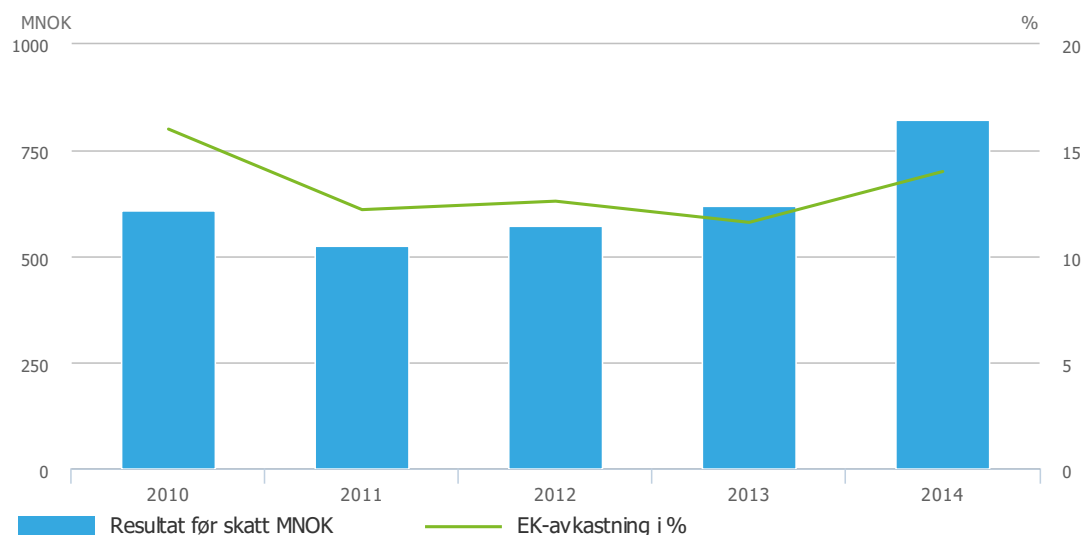
Årsberetning 2014

Regnskapet er rapportert i henhold til IFRS. Samtlige tallstørrelser er knyttet til konsernet. Tallstørrelser i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor.

HOVEDTALL KONSERN

- Resultatet etter skatt for 2014 ble 623 mill. kroner, 173 mill. kroner høyere enn i 2013
- Egenkapitalavkastningen etter skatt utgjorde 14,0 %, mot 11,6 % for 2013
- Utlånsvolumet økte med 5,7 % i 2014, og innskuddsvolumet økte med 1,1 %
- Ansvarlig kapital ved årsskiftet var 5,7 mrd. kroner, 15,8 % av beregningsgrunnlaget, derav er 14,4 % kjernekapital, og 12,0 % ren kjernekapital
- Resultat pr egenkapitalbevis i konsernet var i 2014 kr 31,20, mot kr 21,65 i 2013
- Styret er godt fornøyd med resultatet for 2014
- Styret foreslår ovenfor forstanderskapet å utbetale et kontantutbytte på 13,50 kroner pr egenkapitalbevis, samt avsette 136 mill. kroner til utbyttedmidler til lokalsamfunnet. Totalt representerer dette 43 % av det samlede konsernresultatet for 2014

Fig. 1 Resultat og egenkapitalavkastning

VIRKSOMHETSOMRÅDE OG MARKED

Konsernet Sparebanken Møre består av morbanken, kredittforetaket Møre Boligkreditt AS, eiendomsmeglerselskapet Møre Eiendomsmegling AS og eiendomsselskapet Sparebankeiendom AS. Sparebanken Møre har definert sitt geografiske virkeområde til Møre og Romsdal, der banken ved årsskiftet har 30 kontorer i 24 kommuner.

De kunderettede aktivitetene innenfor personmarkedet er organisert som en sentral enhet, Divisjon Personmarked. Samtlige personmarkedsavdelinger (28) rapporterer til leder for Divisjon Personmarked. Denne lederen rapporterer igjen til adm. direktør. Næringslivsmarkedet er organisert i tre geografiske enheter, der de tre enhetslederne rapporterer til adm. direktør. Næringslivsmarkedet er igjen matriseorganisert ved bruk av 6 bransjelinjer (marin, offshore & supply, industri, eiendom, handel & tjenesteyting, SMB) samt forsikring.

Opgavene og ansvaret i Sparebanken Møres daglige drift er fordelt slik at ressursbruken i kontornettet i utstrakt grad er prioritert direkte kunderettede aktiviteter. Øvrige oppgaver skal i størst mulig grad ivaretas av det sentrale støtteapparatet, som i organisasjonen består av fem seksjoner. Hver av disse ledes av en seksjonsbanksjef, som rapporterer til adm. direktør. Divisjonsleder Personmarked, de enkelte enhetsledere for næringsliv og seksjonsbanksjefene danner egne ledergrupper sammen med sine respektive avdelingsledere. Styret ansetter divisjonsleder Personmarked, enhetsledere på næringsliv og seksjonsbanksjefene. Adm. direktør setter sammen bankens toppledergruppe.

Sparebanken Møre er totalleverandør av tjenester innen områdene

- finansiering
- innskudd og plasseringer
- formuesforvaltning
- økonomisk rådgivning
- betalingsformidling
- valuta- og rentehandel
- forsikring
- eiendomsmegling

I bankens distribusjonsstrategi inngår kontornettet, digitale kanaler, spesialistfunksjoner og kundeservice. Gjennom en samordnet betjening av kundene i de ulike distribusjonskanalene skal bankens kunder få valgmuligheter, enkel tilgang på kompetente medarbeidere, god rådgivning og høy servicegrad. Banken har som mål å videreutvikle og fortsatt holde høyt kvalitetsnivå på alle disse distribusjonskanalene, for derigjennom å bidra til økt konkurransekraft, høy effektivitet og forbedret lønnsomhet.

Den digitale utviklingen innen banknæringen skjer raskt. Sparebanken Møre har målsetting om å tilby gode digitale tjenester til kundene på ulike plattformer. De siste årene har banken startet opp med kundedialog via Facebook, brettbank og mobilbank har blitt realisert, ny og forbedret nettbankløsning ble lansert i 2014, og tilbud om kundemøter via videolink ble tatt i bruk i 2014. BankID-løsningen ble gjort Java-fri og det ble etablert BankID på mobil for mobilbank og brettbank. I 2015 vil Sparebanken Møre ytterligere digitalisere bankhverdagen for kundene. I løpet av første halvår vil kredittsakssystemet til banken byttes ut, og dette vil blant annet medføre en større grad av selvbetjeningsløsninger for bankens kunder via nettbanken. Dette er løsninger både kundene og banken vil dra stor nytte og glede av.

EGENKAPITALBEVIS – MORG

Antall egenkapitalbevisiere er stabilt, 6.114 ved inngangen til 2014 og 5.898 ved utgangen av året. 3.565 av egenkapitalbevisierne er hjemmehørende i Møre og Romsdal, og disse eier 44,1 % av eierandelskapitalen ved utgangen av året, mot 45,7 % ved forrige årsskifte. De 20 største eierne er notert med 46,3 % av eierandelskapitalen ved årsskiftet. Av disse er 6 hjemmehørende i Møre og Romsdal, med en relativ eierandel blant de 20 største på 35,4 % (40,1 %).

Banken selv eier ved utgangen av året 108.661 egne egenkapitalbevis tilsvarende pålydende 10,86 mill. kroner. Bankens egenbeholdning inngår på listen over de 20 største eierne. Egenkapitalbevisene er kjøpt via Oslo Børs til markedskurs.

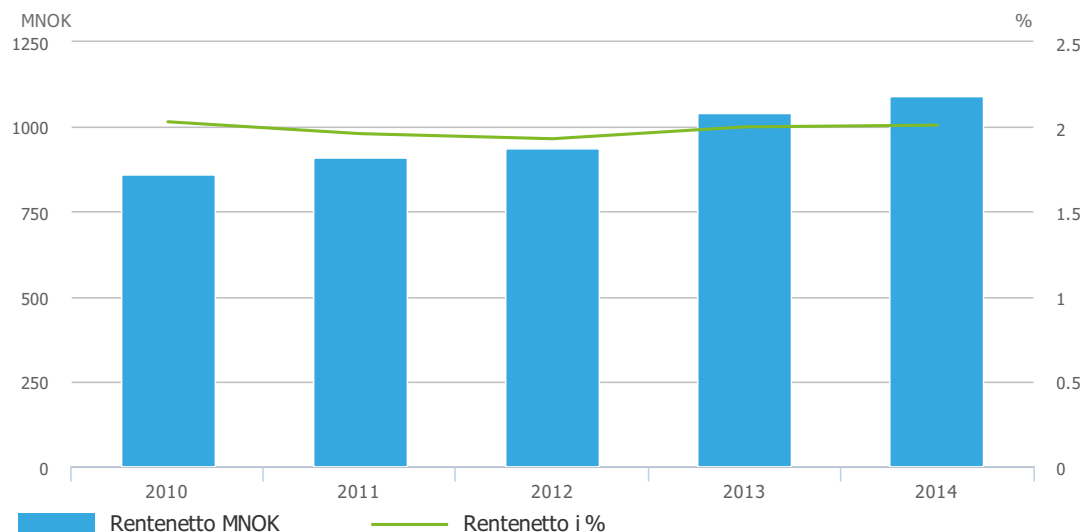
I overkant av 400 av bankens egne ansatte eier egenkapitalbevis i Sparebanken Møre. Totalt antall egenkapitalbevis for disse utgjør i overkant av 250.000. Akkumulert utgjør bankens egne ansatte den 5 største eieren av Sparebanken Møres egenkapitalbevis. Bankens toppledergruppe eier totalt ca. 17.000 egenkapitalbevis.

Egenkapitalbevisene er fritt omsettelige i markedet.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Resultat før tap på utlån og garantier utgjorde 844 mill. kroner og 1,55 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital, en økning på 169 mill. kroner og 0,25 prosentenheter i forhold til 2013. Årets resultat inneholder en gevinst fra salg av aksjene i Nets AS på 94 mill. kroner. Resultatet etter tap på utlån og garantier utgjorde 822 mill. kroner og 1,51 % av forvaltningskapitalen, en økning på 201 mill. kroner og 0,31 prosentenheter. Resultat etter skatt på 623 mill. kroner utgjør 1,15 % av forvaltningskapitalen, mot 450 mill. kroner og 0,87 % i 2013. Egenkapitalavkastningen ble 14,0 % for 2014 mot 11,6 % i 2013. Sparebanken Møres mål for egenkapitalrentabilitet er at denne skal være minimum 10 % etter skatt. Resultat pr. egenkapitalbevis ble kr 31,20, mot kr 21,65 i 2013 (morbank).

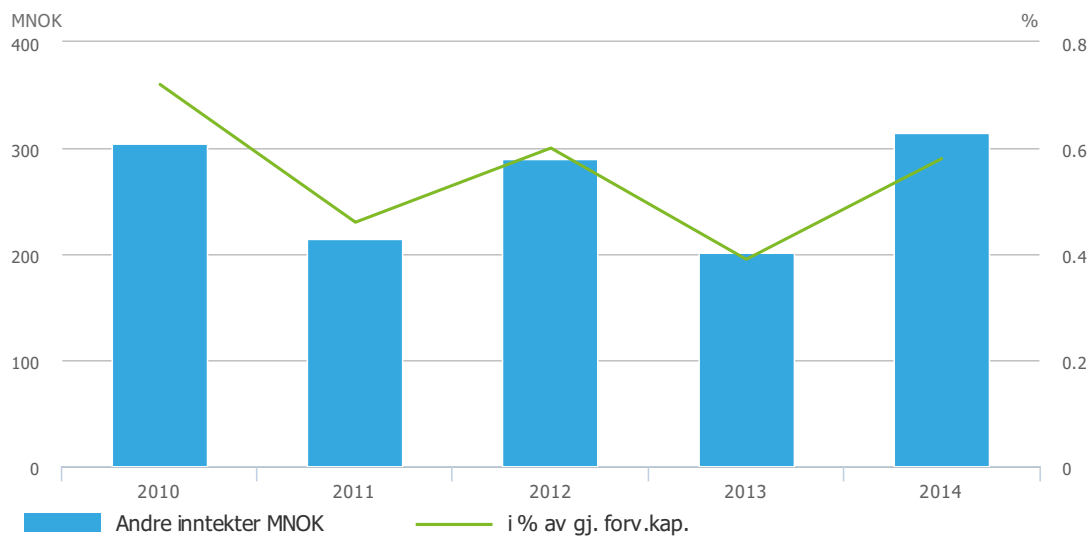
Fig. 2 Rentenetto

Rentenetto

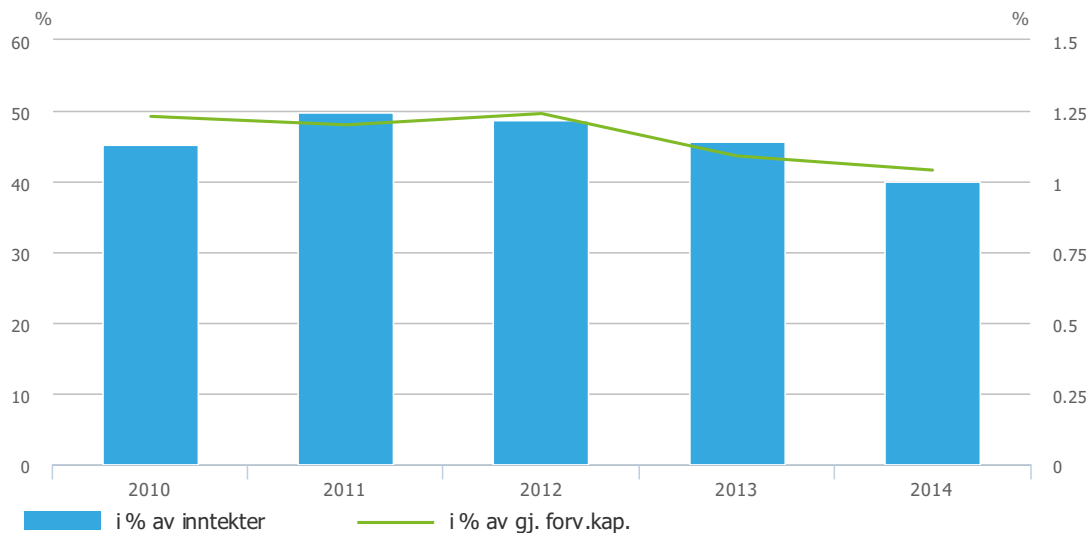
Totalt utgjorde rentenetto 1.093 mill. kroner i 2014 (1.042 mill. kroner). Som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde rentenettoen 2,01 % (2,00 %). Som andel av sum inntekter utgjorde rentenettoen 77,6 % i 2014.

Fig. 3 Andre inntekter

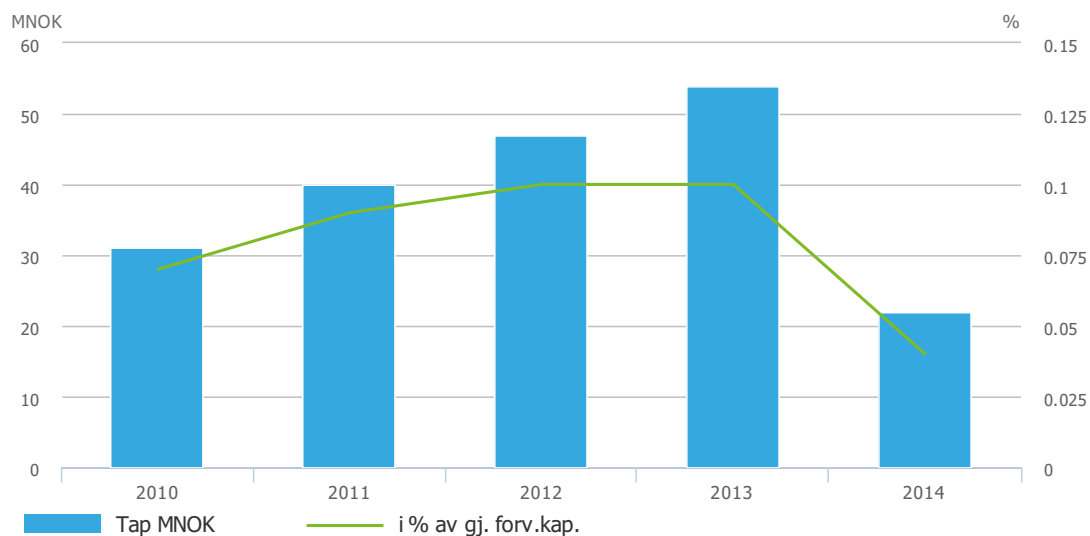
Andre driftsinntekter

Totale andre driftsinntekter (netto provisjons- og andre driftsinntekter, samt netto avkastning på finansielle investeringer) ble 315 mill. kroner (202 mill. kroner). Hovedforklaringen på økningen er salg av aksjer i Nets AS som gav en gevinst på 94 mill. kroner, samt kursgevinst på obligasjonsbeholdningen på 10 mill. kroner mot et kurstap på 24 mill. kroner i 2013.

Fig. 4 Kostnader

Kostnader

Samlede kostnader ble 564 mill. kroner, en reduksjon på 5 mill. kroner i forhold til 2013. Personalkostnadene har økt med 11 mill. kroner og andre kostnader er redusert med 16 mill. kroner i forhold til 2013. Bemanningen i konsernet er redusert med 8 årsverk i 2014 til 383 årsverk. IT-kostnadene er redusert med 11 mill. kroner og markedsføringskostnadene er redusert med 4 mill. kroner sammenlignet med 2013. De totale kostnadene utgjorde 1,04 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital i 2014, mot 1,09 % i 2013. Kostnader i prosent av inntekter utgjorde 40,1 % i 2014, mot 45,7 % i 2013. Sparebanken Møres målsetting er å ha en kostnadsandel i forhold til inntekter på under 50 %. Dette målet ble i 2014 oppnådd med god margin.

Fig. 5 Tap

Tapsnedskrivninger og mislighold

Resultatregnskapet er belastet med 22 mill. kroner i tap på utlån og garantier i 2014, mens resultatregnskapet i 2013 ble belastet med 54 mill. kroner. I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde dette 0,04 % i 2014 mot 0,10 % i 2013. Tap på utlån og garantier fordeler seg med en økning i gruppevis nedskrivninger på 26 mill. kroner, en reduksjon innen næringslivssegmentet på 5 mill. kroner og en økning innen personmarked på 1 mill. kroner.

Sum tapsnedskrivninger ved utgangen av 2014 utgjør 307 mill. kroner (306 mill. kroner), noe som utgjør 0,63 % av brutto utlån (0,66 %). Av de individuelle tapsnedskrivningene er 21 mill. kroner knyttet til misligholdte engasjement over 90 dager (35 mill.

kroner), noe som utgjør 0,04 % av brutto utlån (0,08 %). 120 mill. kroner gjelder øvrige engasjement (131 mill. kroner), 0,25 % av brutto utlån (0,28 %). Gruppevis nedskrivninger utgjør 166 mill. kroner (140 mill. kroner) og 0,34 % av brutto utlån (0,30 %).

Netto tapsutsatte engasjement (misligholdte engasjement over 90 dager og ikke-misligholdte engasjement hvor det er foretatt individuell nedskrivning) viser siste 12 måneder en reduksjon på 119 mill. kroner. Netto tapsutsatte engasjement fordeler seg med 185 mill. kroner for næringsliv (284 mill. kroner) og 64 mill. kroner for personmarked (84 mill. kroner), samlet 249 mill. kroner (368 mill. kroner) og 0,51 % av brutto utlån (0,80 %).

Netto mislighold over 3 måneder utgjorde ved utgangen av 2014 65 mill. kroner (117 mill. kroner), en reduksjon fra 0,25 % ved utgangen av 2013 til 0,13 % ved utgangen av 2014.

Fig. 6 Balanseutvikling

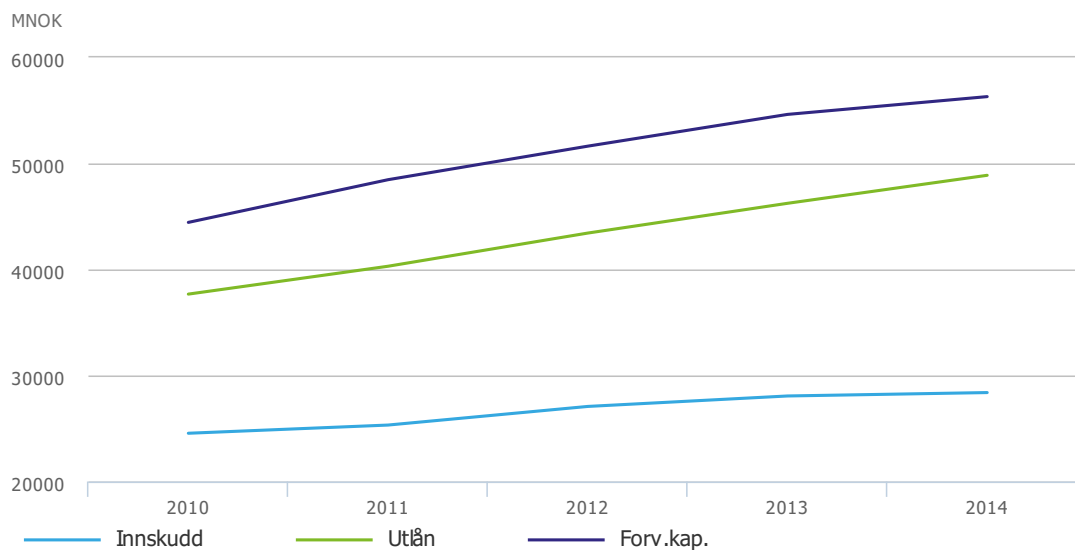
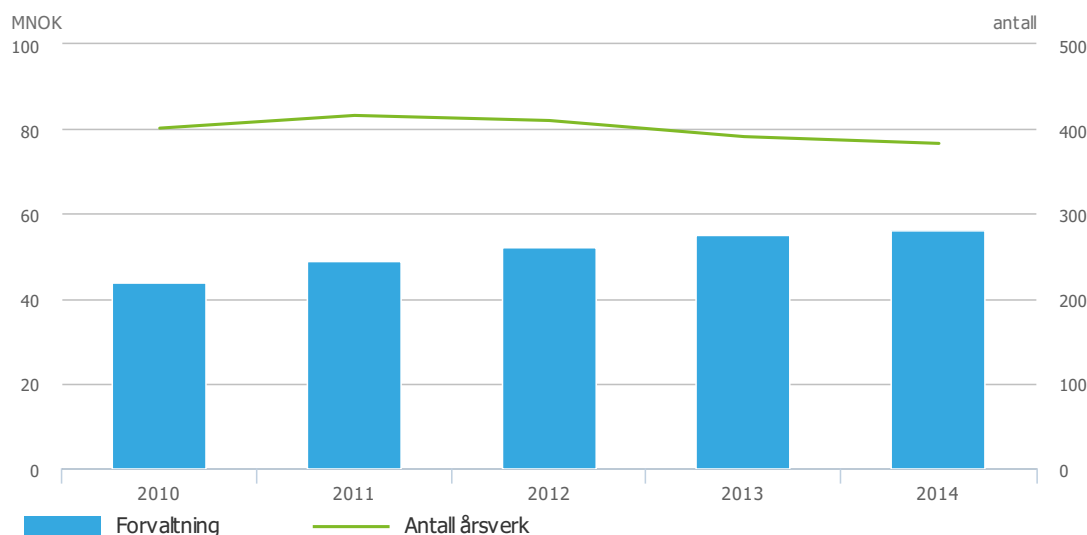

Fig. 7 Forvaltningskapital pr. årsverk

Forvaltningskapital

Forvaltningskapitalen økte med 1.678 mill. kroner og 3,1 % til 56.305 mill. kroner pr. 31.12.14. Endringen i forvaltningskapitalen er påvirket av en reduksjon i beholdningen av kortsiktige plasseringer i verdipapirer og reduksjon av beholdningen i Norges Bank i løpet av året.

Utlån

Netto utlån økte med 2.643 mill. kroner og 5,7 % til 48.884 mill. kroner i 2014. Utlån til personkunder økte med 5,9 % og personmarkedsandelen av brutto utlån utgjør 65,7 % ved utgangen av 2014. Utlån til næringsliv økte med 5,2 % siste 12 måneder, og relativ andel av brutto utlån til dette segmentet utgjør 34,3 %.

Innskudd

Innskudd fra kunder var 28.389 mill. kroner ved utgangen av 2014, en økning på 321 mill. kroner og 1,1 %. Fra næringslivskunder ble innskuddsvolumet redusert med 4,9 % i løpet av 2014, mens det var en vekst på 6,4 % fra personkunder. Innskudd fra det offentlige var 18,3 % lavere enn ved forrige årsskifte. Næringsliv sin relative andel av innskuddene utgjør 37,5 %, personmarked 60,0 % og det offentliges andel 2,5 %.

Volumforskjellen mellom utlån og innskudd, 20.495 mill. kroner, er finansiert i de norske og utenlandske penge- og verdipapirmarkedene. Innskudd som andel av utlån utgjør 58,1 % ved utgangen av året.

Verdipapirer

Beholdningen av kortsiktige pliktige plasseringer i verdipapirer var ved utgangen av 2014 på 4.771 mill. kroner mot 5.117 mill. kroner ved utgangen av 2013.

Det var ingen vesentlig handelsportefølje ved utgangen av 2013.

Bankens fondsobligasjoner (878 mill. kroner) består av 3 lån. To av disse er lagt ut til flytende rente, det tredje har fast rente. Ansvarlige obligasjonslån (501 mill. kroner) er lagt ut til flytende rente.

Datterselskaper

Samlet resultat i bankens tre datterselskap ble 189 mill. kroner etter skatt (152 mill. kroner).

Møre Boligkreditt AS er etablert som et ledd i Sparebanken Møres langsiktige finansieringsstrategi, og kredittforetakets hovedmålsetting er å utstede obligasjoner med fortrinnsrett rettet mot nasjonale og internasjonale investorer. Selskapet har hittil hentet inn 14 mrd. kroner i finansiering til konsernet. Selskapet ga 191 mill. kroner i resultatbidrag i 2014 (152 mill. kroner).

Møre Eiendomsmegling AS tilbyr tjenester innen eiendomsomsetning til både personkunder og næringslivet. Selskapet hadde et underskudd på 1 mill. kroner i 2014 (0 mill. kroner). Det var ved årsskiftet 16 årsverk i selskapet.

Sparebankeiendom AS har som formål å eie og forvalte bankens egne forretningseiendommer. Selskapet hadde et underskudd på 1 mill. kroner i 2014. (0 mill. kroner). Det er ingen ansatte i selskapet.

UTBYTTEPOLITIKKEN I SPAREBANKEN MØRE

Sparebanken Møres utbyttepolitikk har vært holdt uendret de siste årene. Konsernet har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital. Resultatene skal sikre eierne av egenkapitalen en konkurransedyktig langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen. Egenkapitaleiernes andel av nettoresultatet som avsettes som utbyttedmidler, tilpasses bankens egenkapitalsituasjon. Sparebanken Møre skal påse at alle egenkapitaleierne sikres likebehandling.

FORSLAG TIL DISPONERING AV ÅRETS OVERSKUDD

I 2014 har markedet blitt gitt informasjon om at gitt Sparebanken Møres strategiske plan og stipulert egenkapitalavkastning, forventes den normaliserte utbyttegraden å være i området 40 – 50 %. I henhold til reglene knyttet til egenkapitalbevis mv. og i samsvar med utbyttepolitikken til Sparebanken Møre, er 43 % av overskuddet i konsernet foreslått avsatt til utbyttedmidler (kontantutbytte og utbyttedmidler til samfunnet). Ut fra den regnskapsmessige fordelingen av egenkapitalen mellom eierandelskapitalen og grunnfondet tilfaller 49,6 % av nettoresultatet eierne av egenkapitalbevis og 50,4 % tilfaller grunnfondet. Resultat pr egenkapitalbevis i 2014 ble kr 31,20. Det foreslås ovenfor forstandskapet at kontantutbytte pr egenkapitalbevis for regnskapsåret 2014 settes til kr 13,50.

Oversikt forslag til resultatdisponering (konsern):

Årets overskudd 623 mill. kroner

Utbyttedmidler (43 %):

Til kontantutbytte 133 mill. kroner

Til samfunnsutbytte 136 mill. kroner 269 mill. kroner

Styrking av egenkapitalen (57 %):

Til utjevningsfondet 154 mill. kroner

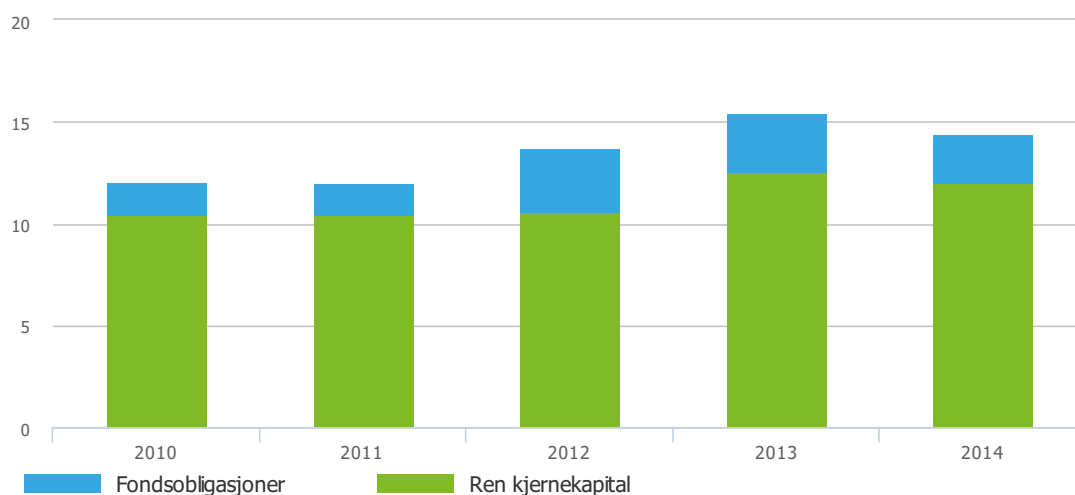
Til grunnfondet m.m. 157 mill. kroner

Til andre fond 42 mill. kroner 354 mill. kroner

Sum disponert 623 mill. kroner

Fig. 8 Kapitaldekning

i % av beregningsgr.lag

KAPITALDEKNING OG GJELDENDE REGELVERK

Gjennom strategiprosessen «Møre 2018» vedtok styret i Sparebanken Møre at konsernets plan for ren kjernekapital skal følge den regulatoriske kapitalopptrappingsplanen. Banken er ikke definert som systemkritisk institusjon. Bankens interne kapitalmål er at uavhengig av nivået på den motsykliske bufferen, skal konsernets rene kjernekapital minimum utgjøre 12 %.

Sparebanken Møre ble godkjent for bruk av grunnleggende IRB-metode for beregning av kapitalkrav for foretaksengasjement i 2014. Finanstilsynet fastsatte 1. juli 2014 nye krav til IRB-modeller for boliglån. Sparebanken Møre har også levert søknad om å benytte grunnleggende IRB-metode for beregning av kapitaldekning for massemarked. Søknaden er fremdeles til behandling hos Finanstilsynet. Svar på søknad forventes når Finanstilsynet har vurdert konsernets dokumentasjon på at de interne modellene er i henhold til de forutsetningene som ligger til grunn i de nye kravene til boliglånsmodeller.

Konsernets kapitaldekning er rapportert i henhold til standardmetoden i Basel II for massemarkedsengasjement og grunnleggende IRB-metode for foretak. Sparebanken Møre har ikke kapitalkrav knyttet til overgangsordningen vedrørende Basel I-gulvet ved utgangen av 2014. Beregninger knyttet til operasjonell risiko gjøres ut fra basismetoden.

Ved utgangen av 2014 har Sparebanken Møre en kapitaldekning godt over de regulatoriske kapitalkravene, og over internt satt minimumsmålsetting for ren kjernekapital. Ansvarlig kapital utgjør 15,8 % (17,0 %), kjernekapital 14,4 % (15,5 %), hvorav ren kjernekapital utgjør 12,0 % (12,5 %). I 3. kvartal 2014 kjøpte banken tilbake deler av en fondsobligasjon pålydende 200 mill. kroner, og av dette kan 54 mill. kroner regnes med ved rapportering av ansvarlig kapital og kjernekapital. Kapitaldekningstallene inkluderer årets resultat og styrets forslag til resultatdisponering. Styrets forslag til disponering av årets resultat innebærer at 57 % av resultatet i konsernet tilbakeholdes for ytterligere å styrke konsernets soliditet.

De interne risikostyringsmodellene er over flere år utviklet og implementert innenfor kredittområdet i konsernet. Som nevnt er det mottatt godkjenning for bruk av grunnleggende IRB-metode for foretaksengasjement, mens søknad om bruk av grunnleggende IRB-metode for massemarked fremdeles er under behandling. Sparebanken Møre har allerede startet arbeidet med søknad om bruk av avansert IRB-metode. Dette arbeidet vil intensiveres i løpet av 2015.

EU-regelverket for kapitaldekning i kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, Capital Requirements Regulation og Capital Requirements Directive IV (CRR og CRD IV), trådte i kraft fra 1. januar 2014. De norske myndighetene har fastsatt de nasjonale gjennomføringsfristene av det internasjonale regelverket. Sparebanken Møre følger utviklingen i regelverket tett. Analyser foretatt viser at konsernet tilfredsstiller kapitalkravene i nytt regelverk. Styret har også løpende oppfølging av kapitaldekningen i konsernet og vil raskt være i stand til å iverksette tiltak dersom behovet for ytterligere kapitalstyrking avtegner seg.

OVERORDNET RISIKOSTYRING

Et grunnleggende element med å drive bankvirksomhet er å ta risiko. Risikostyring og risikokontroll er fokusområder for styret. Overordnet formål med risikostyring og risikokontroll er å sikre at man oppnår de fastsatte mål, sikre effektiv drift, håndtere risikoer som kan hindre oppnåelse av forretningsmessige mål, sikre intern og ekstern rapportering av høy kvalitet og sikre at konsernet opererer i samsvar med relevante lover, regler og interne retningslinjer.

Styret i Sparebanken Møre har vedtatt en målsetting om at konsernet skal ha lav til moderat risiko i sin virksomhet. Inntjeningen skal være et produkt av kunderelaterte aktiviteter, ikke finansiell risikotaking. Det skal kontinuerlig arbeides for å ha kontroll på de risikoer som foreligger. I de tilfeller hvor risikoen er vurdert større enn det som anses akseptabelt, skal det straks settes i gang tiltak for å redusere denne risikoen.

De overordnede rammene for Sparebanken Møres risikostyring vurderes årlig av styret i forbindelse med utarbeidelse og revidering av strategisk plan. Styret vedtok i august 2014 ny strategisk plan, "Møre 2018". Årlig vedtar også styret overordnede retningslinjer for styring og kontroll i konsernet, og morbank og datterselskaper vedtar individuelle risikopolicyer tilpasset sin virksomhet. Det er vedtatt egne policyer for hvert vesentlige risikoområde, herunder blant annet kredittrisiko, motpartsrisiko, markedsrisiko, konsentrasjonsrisiko og likviditetsrisiko. Strategiene vedtas av styret og revideres minimum årlig eller når spesielle forhold skulle tilsi det. Sparebanken Møres risikopolicyer ble sist gjennomgått og vedtatt i revidert form i desember 2014.

De ulike policyene danner rammeverk for konsernets ICAAP. Styret tar aktiv del i årlig prosess og etablerer eierskap til vurderingene og beregningene som fremkommer, blant annet gjennom ICAAP sin sentrale rolle i langsiktig strategisk plan. ICAAP for 2014 er gjennomført for konsernet, og tilbakemeldinger på denne ble mottatt fra Finanstilsynet i 4. kvartal 2014. Gjennomførte beregninger gjennom ICAAP for 2014 viser at konsernets kapitaldekning er robust for å kunne møte vesentlig mer negativ økonomisk utvikling enn det som ligger til grunn som basisscenario i langsiktig strategisk plan. Dette er understøttet både av økonomiske beregninger, samt av simuleringer ved bruk av ulike stresstester.

Sparebanken Møre har etablert en oppfølgings- og kontrollstruktur som skal sørge for at strategisk plans overordnede rammeverk blir overholdt. Konsernets risikoeksponering og risikoutvikling følges overordnet opp ved periodiske rapporter til administrasjon, revisjons- og risikoutvalget og styret. Ett av revisjons- og risikoutvalgets hovedformål er å påse at Sparebanken Møres risikohåndtering blir godt ivaretatt.

Styret vurderer Sparebanken Møres samlede risikoeksponeringer å ligge innenfor konsernets målsatte risikoprofil. Det er styrets oppfatning at konsernets og bankens risikostyring er god.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Inkludert i dette risikoområdet er også motpartsrisiko og konsentrasjonsrisiko.

Kredittrisiko representerer Sparebanken Møres største risikoområde. Konsernet har en moderat risikoprofil for kredittrisiko, slik denne er definert gjennom konsernets kredittrisikostrategi. Strategien gir rammer blant annet for konsentrasjon knyttet til bransjer og engasjementstørrelser, geografisk eksponering, vekstmål og risikonivå.

Etterlevelse av styrets vedtak innenfor kredittområdet overvåkes av en egen risikostyringsenhet samt av seksjon Kreditt og juridisk. Disse er uavhengig av kundeenhetene. Styret mottar gjennom året løpende rapporteringer om utviklingen i kredittrisikoen presentert i månedlige risikorapporter. I tillegg gjennomføres det egne periodiske gjennomganger av kredittområdet i revisjons- og risikoutvalget. I henhold til Finanstilsynets retningslinjer for utlån til boligformål mottar styret kvartalsvise rapporter. Sparebanken Møres interne retningslinjer er tilpasset i henhold til Finanstilsynets retningslinjer om utlån til boligformål.

Sparebanken Møre har utarbeidet egne risikoklassifiseringsmodeller som kundene klassifiseres etter. Disse modellene er et vesentlig bidrag i den interne styringen av kredittrisiko. Det gjennomføres månedlig scoring av kundene, og dette gir grunnlag for løpende overvåkning av utviklingen i Sparebanken Møres kredittrisiko. Egne søknadsscoremodeller er også implementert, og disse benyttes i kredittbevilgningsprosessen.

Gjennom konsernets rapporteringsportal har hver enkelt medarbeider med kundeansvar tilgang til rapporter som viser utviklingen i sin porteføljes kredittrisiko. Portalen er hierarkisk oppbygd slik at lederne i Sparebanken Møre kan følge utviklingen innenfor sine respektive ansvarsområder. Rapporteringene benyttes blant annet til analyser av kunder, porteføljer og bransjer. Portalen gir også de kundeansvarlige oversikt over kunders posisjoner og rammer relatert til eksponering i finansielle instrument.

I slutten av 2014 ble avdeling Spesialengasjement etablert under seksjon Kreditt og juridisk. Målsettingen med å etablere denne avdelingen er å effektivisere taps- og misligholdsprosessene, samt øke samspillet mellom juridisk avdeling, depotavdelingen og kredittavdelingen. Gjennom dette øker man kvaliteten og profesjonaliseringen i håndteringen av utsatte engasjement, og man sikrer objektivitet og uavhengig behandling. Avdelingen rapporterer oppover i ledelseshierarkiet uavhengig av linjen.

Styret vurderer Sparebanken Møres samlede kredittrisiko å være innenfor den vedtatte risikotoleransen i konsernet. Ved utgangen av 2014 er det ingen brudd på mål og rammer i henhold til sist vedtatte kredittrisikostrategi. Eksponeringen mot store engasjement har de siste årene blitt redusert betydelig, men oppfølging og kontroll på dette området er styrket. Styret mener at Sparebanken Møre er godt rustet til å håndtere eventuell økt kredittrisiko i utlånsporteføljen, og konsernet har et godt grunnlag for økt satsing mot gode utlånsprosjekt i Sparebanken Møres virkeområde fremover.

Markedsrisiko

Markedsrisiko i Sparebanken Møre fremkommer i hovedsak som følge av de aktiviteter som utføres for å understøtte konsernets daglige drift. I dette ligger konsernets finansiering, obligasjonsporteføljen som blant annet holdes for å kunne møte likviditetskrav og sikre låneadgang i Norges Bank, samt kundegenerert rente- og valutahandel.

I markedsrisikostategien fastsetter styret rammer for konsernets markedsrisiko. Rammene overvåkes av risikostyringsenheten. Rammestørrelsene fastsettes med bakgrunn i analyser av negative markedsbevegelser, og styret har vedtatt at det aksepteres kun lav risiko knyttet til dette området. De styringsdokumenter som håndterer markedsrisiko gjennomgås og fornyes minimum årlig av styret, senest i desember 2014. Bankens styre får rapportert månedlig utviklingen knyttet til markedsrisiko. De rammer som gjelder for markedsrisiko er konservative, og samlet utgjør markedsrisikoen en liten andel av konsernets totale risiko.

Styret mener at konsernets risikoeksponering innenfor markedsrisikoområdet er innenfor de vedtatte risikotoleransegrensene.

Likviditetsrisiko

Styringen av Sparebanken Møres finansieringsstruktur er fastsatt i en overordnet likviditetsstrategi som blir evaluert og vedtatt av styret minimum en gang i året, sist i desember 2014. Strategien gjenspeiler det moderate risikonivået som aksepteres for dette risikoområdet. Her beskrives de mål Sparebanken Møre har for å bevare sin finansielle styrke. Det er definert konkrete rammer på ulike områder for konsernets likviditetsstyring. I Sparebanken Møres beredskapsplan for likviditetsstyring er det beskrevet hvordan likviditetssituasjonen skal håndteres i urolige finansmarkeder.

Basel III introduserer to nye separate og utfyllende krav til likviditetsområdet. LCR (Liquidity Coverage Ratio) måler institusjonens evne til å overleve en stressperiode på 30 dager. LCR øker betydningen av likvide eiendeler med høy kvalitet. NSFR (Net Stable Funding Ratio) måler langsiktigheten i institusjonens finansiering. NSFR medfører at institusjonene i større grad må finansiere illikvide eiendeler ved hjelp av stabil og langsiktig finansiering. Når LCR er fullt ut implementert, vil minstekravet på 100 % gjelde ved normale tider. I perioder med stress vil det forventes at bankene kan bruke av sine likvide aktiva, og dermed

kunne falle under minstekravet. Krav til likviditetsdekning (LCR) innføres fra 2015, med trinnvis innfasing. Innfasingen starter 1. oktober 2015, med minstekrav 60 % oppfyllelse. Kravet skal gjelde fullt ut fra 1. januar 2018. Sparebanken Møre tilpasser seg til de nye likviditetsstandardene, både gjennom endringer i strategier og gjennom interne tilpasninger. Konsernet rapporterer regelmessig utviklingen knyttet til de nye likviditetsindikatorne til tilsynsmyndighetene i henhold til rapporteringskravene.

Likviditetsporteføljen har de senere årene økt i volum og endret investeringene mot verdipapir med LCR-kvalitet. Konsernet har etablert målsetting for LCR i henhold til opptrappingsplanen for regelverket. Rapportering viser at Sparebanken Møre ligger godt innenfor de varslede kravene.

For å sørge for at konsernets likviditetsrisiko holdes på et lavt nivå, skal utlån til kunder i hovedsak finansieres ved kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld. Bankens innskuddsdekning pr utgangen av 2014 utgjør 58,1 %.

Møre Boligkreditt AS gir konsernet en økt diversifisering av finansieringskildene. Selskapet utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Banken overdrar deler av boliglånsporteføljen til kredittforetaket, og dette gir således tilgang til å utnytte finansieringsmulighetene for konsernet, som etableringen av kredittforetaket la opp til. Ved utgangen av 2014 er ca. 32 % av konsernets totale utlån (ca. 48 % av lån til personmarkedet) overført til boligkredittforetaket. Sparebanken Møre vil fortsette å overføre lån til Møre Boligkreditt AS, og bankens refinansieringsbehov i 2015 vil etter planen dekkes gjennom utstedelser av obligasjoner med fortrinnsrett.

For ytterligere å få tilgang til nye finansieringskilder, og for å søke stabilisert tilgang til finansieringen fra eksterne kilder, er både Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt AS sine utstedelser ratet av ratingbyrået Moody's.

Obligasjoner utstedt av Møre Boligkreditt AS har tilordnet høyest oppnåelige ratingnivå fra Moody's, Aaa. I tillegg til utstedelser i Norge har kredittforetaket også emittert i det svenske markedet. I sammensetningen av den eksterne finansieringen er det prioritert å ha relativ høy andel med løpetid over ett år. Av den eksterne finansieringen på 20,8 mrd. kroner er 14,7 mrd. kroner langsiktig finansiering (restløpetid ut over et år) bestående av obligasjoner med fortrinnsrett og seniorobligasjoner. Mørbankens utestående seniorobligasjoner har ved utgangen av 2014 en vektet gjenstående løpetid på 1,9 år, mens finansieringen fra obligasjoner med fortrinnsrett tilsvarende har en gjenstående løpetid på 3,9 år.

Det er styrets vurdering at likviditetssituasjonen ved utgangen av året er god. Styret mener også at den løpende likviditetsstyringen i konsernet er god.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som skyldes utilstrekkelig eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer, samt eventuelle eksterne hendelser. Dette kan eksempelvis være svikt i rutiner, svikt i datasystem, kompetansesvikt, feil fra bankens underleverandører, tillitsbrudd hos ansatte og kunder, ran, underslag m.m. Styret i Sparebanken Møre har vedtatt at det aksepteres lav til moderat risikoprofil knyttet til dette risikoområdet.

Målrettede tiltak er nødvendig for å forebygge og redusere den operasjonelle risikoen. Eksempler på risikoreduserende tiltak kan være fysiske sikringstiltak, etablerte beredskapsplaner, ransøvelser, forsikringsordninger og kompetansehevende tiltak.

Kunden skal stå i fokus i Sparebanken Møres utadrettede aktiviteter. De siste årene har banken lagt ned vesentlige ressurser knyttet til Autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere. Pr utgangen av 2014 er 263 av bankens ansatte ferdig autoriserte finansielle rådgivere. Av disse er 13 ansatte autorisert i 2014. I tillegg til AFR har de fleste av lederne i kundeopplæring gjennomført sensorkursopplæring for AFR. Dette har gitt lederne svært god trening og praksis i å utøve sin lederrolle. De siste årene har Sparebanken Møre også gjennomført kurset «Godkjent Intern Kreditt Kompetanse». Pr utgangen av 2014 hadde i underkant av 250 av bankens ansatte bestått dette kurset. Fra 2014 deltar Sparebanken Møre også i den nasjonale godkjenningsordningen for skadeforsikring. Ved utgangen av året hadde 135 ansatte bestått denne godkjenningen. 17 av bankens nyansatte i 2014 har deltatt i bankens standardiserte nyansattopplæring avholdt av bankens interne «Møreskole». Et tilstrekkelig kompetansenivå hos våre medarbeidere er et viktig bidrag for å redusere den operasjonelle risikoen, og samtidig gi våre kunder en god opplevelse av å være kunde i vår bank. Styret er svært fornøyd med det betydelige kompetanseløftet den enkelte medarbeider og banken har gjort de siste årene og vil fremdeles legge vekt på dette arbeidet fremover.

Sparebanken Møre bruker store ressurser for å sørge for god IKT-sikkerhet. De siste årene er truslene på IKT-området generelt blitt flere og større. Både forsøk på uautoriserte tilganger mot nettbank og skimmingsforsøk er registrert og håndtert. I 2014 er det ikke registrert svindel eller tap knyttet til digitale kanaler. Samarbeid innen bank- og finansnæringen og tjenester som EVRY sin «Anti Fraud Internet Banking» har bidratt til dette. Digitale kanaler vil fremdeles være et trusselutsatt område også fremover. Det er registrert en generell trend i næringen gjennom 2014 at bank- og finansbransjen nå i større grad blir utsatt for såkalte målrettede angrep der kriminelle kommer seg på innsiden av organisasjonen sitt IT-nettverk for å skaffe sensitiv informasjon eller

gjennomføre svindeltransaksjoner. Arbeidet med IKT-sikkerhet vil stå høyt på agendaen i Sparebanken Møre også fremover.

Fokus på anti-hvitvaskingsregelverket er stort i konsernet. I 2014 har banken gjennomført nye risikovurderinger på området. Antall interne stikkprøvekontroller på området har økt. Det er videre blitt gjennomført ny opplæring av ansatte knyttet til dette området, og anti-hvitvaskingsansvarlig i banken har gjennomført morgenmøter hos ulike PM-avdelinger og deltatt med innlegg på NL- og PM-samlinger. Sparebanken Møre var godt representert på anti-hvitvaskingskonferansen som ble avholdt i regi av FNO, Økokrim og Finanstilsynet.

Sparebanken Møres overordnede beredskapsplan ble i 2014 revidert. Denne planen ble deretter testet i en beredskapsøvelse i november 2014. Slike øvelser avholdes årlig. Erfaringer fra øvelsene tas med videre for ytterligere å konkretisere beredskapsplanverket, og er samtidig nyttig erfaring å ha tilegnet seg for å kunne håndtere eventuelle krisesituasjoner som kan oppstå. Øvelsene bidrar videre til å skape bevissthet og overvåkenhet om hvilke problemstillinger som kan gjøre seg gjeldende under en krise.

Sparebanken Møre har etablert ulike fora og utvalg som aktivt arbeider med å håndtere konsernets operasjonelle risiko. Herunder inngår årlig sikkerhetsforum for konsernets sikkerhetsansvarlige og kvartalsvise møter i konsernets sikkerhetsutvalg. Utvalget er bredt sammensatt av personer fra flere funksjoner i konsernet. Styret mottar årlig rapport om sikkerhetssituasjonen i Sparebanken Møre, i tillegg til løpende rapporteringer knyttet til vesentlige avvik og hendelser som måtte oppstå. I årlig ICAAP gjennomgås konsernets vesentligste risikoområder, og operasjonell risiko er i denne sammenheng gitt stor oppmerksomhet.

Sparebanken Møres operative og etablerte internkontroll er et viktig hjelpemiddel for å redusere den operasjonelle risikoen, både gjennom avdekking og oppfølging.

Internkontroll

Internkontroll skal utformes for å gi en god sikkerhet vedrørende måloppnåelse innen områdene strategisk utvikling, målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og overholdelse av lover og regler, herunder også etterlevelse av konserninterne retningslinjer og policyer. En velfungerende internkontroll skal også sikre at konsernets risikoeksponering er innenfor vedtatt risikoprofil og vedtatte risikotoleransegrenser.

Sparebanken Møres internkontrollprosesser bygger på prinsippene i den globale internkontrollstandarden COSO-modellen. Prosessene og internkontrollene skal dekke konsernet som helhet. I dette ligger dermed at også de risikoer som oppstår som følge av eierskap og drift i datterselskaper skal håndteres av konsernets totale internkontrollprosesser.

I Sparebanken Møre har den enkelte leder et særskilt individuelt ansvar for å påse at internkontrollen innen hans eller hennes ansvarsområde fungerer og blir gjennomført som forutsatt. Dette innebærer at ledere på alle plan overvåker vedtatte kontrolltiltak innenfor sitt område. Slik innsikt oppnås normalt ved personlig nærvær, oppfølging av medarbeidere, stikkprøvekontroller, gjennomgang av nøkkeltall og avviksmålinger mv. Dette prinsippet er også gjeldende for ledere av datterselskapene i konsernet.

Internkontroll knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen

Formålet med internkontrollen knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen er å sørge for at avlagt regnskap er uten vesentlig feil, herunder at eventuelle feil skal avdekkes i tide. Videre skal internkontrollen sørge for at de eksterne regnskapskravene oppfylles, samt at den informasjonen som publiseres til analytikere, tilsynsmyndigheter, investorer, kunder og andre interessenter er fullstendig og gir et rettvise bilde av konsernets finansielle situasjon.

Ansvar for selve regnskapsrapporteringsprosessen er tillagt seksjon Økonomi, risikostyring, personal og sikkerhet, da med avdeling Økonomi og regnskap som den koordinerende og ledende enheten. Det er etablert klare arbeidsfordelingsplaner og backuplister for både oppgaver og personell i denne og andre avdelinger innen seksjonen.

Registrering av transaksjoner skjer i kjernesystemene til banken, og det gjennomføres daglige avstemminger mellom dette systemet og regnskapssystemet (IROS). Det tas ut periodiske styringsrapporter som kvalitetssjekkes. Eventuelle registrerte avvik korrigeres fortløpende. Månedlig utarbeides ulike styringsrapporter; BMS, analyser, risikorapporter mv., og konsolidering gjennomføres både månedlig og kvartalsvis. Både resultat-, balanseposter og noteopplysninger avstemmes mot system og tidligere rapporteringer.

Både kvartalsregnskap og årsregnskapet behandles av både bankens ledergruppe og revisjons- og risikoutvalget før endelig behandling i styret.

Rapportering av internkontroll

Rapportering av internkontroll i Sparebanken Møre er organisert desentralt med avdeling Risikostyring som koordinerende enhet.

Styret har mottatt løpende rapportering om driften og risikosituasjonen gjennom året. Administrerende direktør har videre avlagt årlig rapport til styret vedrørende en samlet vurdering av risikosituasjonen og en vurdering av om de etablerte internkontrollene fungerer. Denne rapporten inneholdt også vurderinger gjennomført i de datterselskap som er underlagt kravene i "Forskrift om risikostyring og internkontroll".

Basert på mottatte rapporteringer mener styret at internkontrollen er forsvarlig ivaretatt i Sparebanken Møre.

Internrevisjon

Internrevisjon er en overvåkningsinstitusjon som, uavhengig av administrasjonen for øvrig, foretar systematiske risikovurderinger, kontroller og undersøkelser av Sparebanken Møres internkontroll for å vurdere om den virker hensiktsmessig og betryggende.

Konsernets internrevisjon har i 2014 vært utkontraktert til BDO. Internrevisjonen rapporterer til revisjons- og risikoutvalget og styret. Det er utarbeidet plan for internrevisors arbeid, vedtatt av styret, og revisjons- og risikoutvalget og styret har i 2014 mottatt regelmessige rapporter fra internrevisor i henhold til denne planen.

I sin årsrapport for 2014 har internrevisor rapportert til styret at konsernet har en governance, risikostyring og internkontroll som er tilfredsstillende, gitt Sparebanken Møres størrelse og kompleksitet. Det er ikke avdekket vesentlige brudd på relevante lover eller forskrifter. Internrevisor har gjennom året videre foretatt en gjennomgang av bankens egenevaluering av risikostyring og internkontroll. Denne ble ansett som tilfredsstillende, både i forhold til prosess for gjennomføring, detaljeringsgrad ved utførelse, samt sammendragsrapportering til styret. Egenevalueringen ble for øvrig vurdert å være i tråd med de kravene som stilles i "Forskrift om risikostyring og internkontroll".

REDEGJØRELSE OM EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Eierstyring og selskapsledelse i Sparebanken Møre omfatter de mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeviserernes, kundenes og andre gruppers interesser i konsernet. Konsernets eierstyring og selskapsledelse skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi trygghet for at kommuniserte mål blir nådd og strategier realisert.

Styret vil fremheve følgende områder som svært viktige for å opprettholde tillitsforholdet til markedet:

- Verdiskaping for egenkapitalbeviserne og andre investorer i bankens verdipapirer
- Kompetent og uavhengig styring og kontroll
- Gode interne styringsprosesser
- Overholdelse av lover og regler
- Åpenhet og god kommunikasjon med eiere, øvrige investorer, kunder, ansatte og omgivelsene for øvrig
- Likebehandling av egenkapitaleierne

Konsernets eierstyring og selskapsledelse bygger på "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse", sist oppdatert 30. oktober 2014. Sparebanken Møres redegjørelse om eierstyring og selskapsledelse finnes som en egen del av årsrapporten.

SPAREBANKEN MØRES UTØVELSE AV SAMFUNNSANSVAR

Gjennom å være en sparebank i Norge innebærer dette i seg selv et vesentlig samfunnsansvar. Sparebankenes rolle i samfunnet har lange tradisjoner, og har gjennom sitt virke vært en viktig aktør i lokalsamfunnene både for det lokale næringslivet og kundene som bor i sparebankens nedslagsfelt. Sparebanken Møre både *har* og *tar* et slikt samfunnsansvar.

Sparebanken Møre ble dannet 1. april 1985 ved en sammenslutning av en rekke banker i Møre og Romsdal. Senere har flere banker i fylket sluttet seg til Sparebanken Møre. Bankvirksomheten i de sammensluttende sparebanker kan spores tilbake til 1843.

Det pålagte samfunnsansvaret

Det samfunnsansvaret som Sparebanken Møre *har* knytter seg i første rekke til hensynet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold, det ytre miljøet og bekjempelse av korrupsjon.

Vårt konserns overordnede formål er å fremme sparing ved å ta i mot innskudd fra en ubestemt krets av innskyttere og å forvalte på en trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker. Vi skal utføre alle vanlige bankforretninger og banktjenester i samsvar med bestemmelsene i gjeldene lovgivning, samt tilby investeringstjenester og tilknyttede tjenester i samsvar med bestemmelsene i verdipapirhandelloven. I dagens samfunn er tilgang på banktjenester av vesentlig betydning for at samfunnet som helhet skal fungere – og gjennom vår eksistens og daglige virke bidrar vi til utøvelse av denne formen for samfunnsansvar i tillegg til det som er nevnt i avsnittet over.

Sparebanken Møres kjerneverdier skal gjennomsyre alt som gjøres. Både den overordnede ledelsen og konsernets medarbeidere skal gjøre sitt ytterste for at Sparebanken Møre skal fremstå som «Engasjert, Nær og Solid». Disse kjerneverdiene gjennomsyrer også våre etiske retningslinjer – retningslinjer som gir føringer for hvordan vi skal opptre og håndtere forhold knyttet til økonomisk kriminalitet, herunder bedrageri, økonomisk utroskap og korrupsjon, arbeidstakerrettigheter, menneskerettigheter mv.

De etiske retningslinjene er operasjonalisert gjennom eksempelvis personalhåndbok, ansettelsesregelverk, sikkerhetshåndbok, internt anti-hvitvaskingsregelverk mv. Nyansatte i Sparebanken Møre presenteres for konsernets etiske regelverk allerede i nyansettelseskurs, og hver enkelt ansatt er pålagt minst årlig å gjennomgå de etiske retningslinjene i forbindelse med årlig medarbeidersamtale.

Ytre miljø

Sparebanken Møre driver ikke en virksomhet av en slik karakter at det forurensar det ytre miljøet. Det er derfor ikke utarbeidet særskilte retningslinjer på dette området. At slike retningslinjer ikke er utarbeidet medfører likevel ikke at vi har manglende fokus på de miljøutfordringer som ellers gjelder i samfunnet. Vårt miljøengasjement kommer eksempelvis til uttrykk gjennom fokus på bruk av ulike typer forbruksmateriell, innkjøpsordninger, strømforbruk, resirkuleringsordninger, avfallshåndtering og håndtering av el-utstyr. Vi søker å tilby papirløse tjenester ovenfor kundene våre, blant annet gjennom elektronisk signering av diverse bankpapirer i nettbank. Der det er behov for dialog mellom oss og kunden vil elektroniske kanaler som e-post, nettbankpostkasse og nettpat via Facebook kunne benyttes. I 2014 startet banken også opp med kundesamtaler via videolink. I de tilfeller der banken gjør oppussinger og ombygninger av eksisterende lokaliteter gjennomføres dette også med hensynet til ytterligere forbedringer av HMS-forhold samt eksempelvis ENØK-prosjektkrav. Det legges vekt på at energiforbruk totalt sett skal reduseres gjennom oppgraderinger av lys- og varmestyring.

Bekjempelse av korrupsjon og økonomisk kriminalitet

Som en aktør innenfor finansnæringen er vi underlagt en rekke lover og krav knyttet til motarbeidelse av korrupsjon og annen type økonomisk kriminalitet. Sparebanken Møre skal selv fremstå med høy etisk standard, og vi skal ikke bli forbundet med aktiviteter, kunder eller bransjer som har tvilsomt rennommé. Den enkeltes ansattes bevissthet knyttet til disse forholdene er viktig, og dette er også et fokusområde for styret i Sparebanken Møre. I tillegg til fokus mot egne ansatte på dette området, gjennom internt regelverk og etiske retningslinjer, har Sparebanken Møre både interne prosesser og systemer som er med på å forhindre hvitvasking, korrupsjon og andre økonomiske kriminalitetshandlinger. Bankens rapporterer blant annet løpende til Økokrim vedrørende uvanlige transaksjoner, og har stort fokus på anti-hvitvasking ved kundeopprettelser og andre kontaktpunkt mot våre kunder.

Det er nulltoleranse for interne misligheter i vårt konsern. Det er videre svært lav terskel for å rapportere mistanker om kriminelle handlinger, slik som mistenkelige transaksjoner, til de korrekte myndigheter. Styret mottar årlig rapportering på antall saker som er sendt til Økokrim på dette området. Økt internt fokus på mistenkelige transaksjoner vises ved at antall saker meldt til Økokrim i 2014 er mer enn doblet i forhold til foregående år. Sparebanken Møre gjør sitt ytterste, gjennom systemmessige tiltak og opplæring av egne ansatte, for at mulig korrupsjon og økonomisk kriminalitet på et så tidlig stadium som mulig skal avdekkes og forhindres. Noen av de generelle utfordringene på dette området er at kløktheten til de som ønsker å omgå regelverket har økt, og de teknologiske mulighetene for å skjule korrupsjon og økonomisk kriminalitet blir stadig bedre. Sparebanken Møre samarbeider derfor med andre aktører innen finansbransjen for å håndtere disse problemstillingene, og er i løpende dialog både med FNO, Økokrim og Politiet. Antall rapporterte bedragerisaker har i 2014 gått ned i forhold til 2013.

Ansatte og arbeidsmiljø

Sparebanken Møre skal være en attraktiv arbeidsplass der den enkelte gis selvstendig ansvar og hvor det gis mulighet for personlig utvikling. For å greie å hevde seg i den sterke konkurransen i finansmarkedet, er det nødvendig å være tilpasset de markedsmessige

forventningene i det lange løp, både på tilgjengelighet og kompetanse hos våre medarbeidere. Kvalitet og effektivitet i arbeidsprosessene ut mot markedet er kontinuerlig fokusert i de kompetansehevende tiltakene som iverksettes. Sparebanken Møre sikrer dette blant annet gjennom utviklingsprogram av sine rådgivere og gjennom sin rekrutteringspolitikk.

I ansettelsesforhold skal det ikke finne sted diskriminering basert på alder, kjønn, nasjonalitet, religion eller sivil status. De ansatte står fritt til å organisere seg i arbeidstakerorganisasjoner, og det er etablert et eget tillitsapparat i Sparebanken Møre. Disse reglene er nedfelt i personaladministrativ håndbok, og gjelder som grunnlag for ansettelsesprosedyrene i konsernet. De ansattes tillitsvalgte og ledelsen møtes fast en gang pr. kvartal og har drøftelser av saker som er av viktighet for begge parter, blant annet forhold som angår arbeidsmiljø og trivsel på arbeidsplassen. Samarbeidet mellom ledelsen og de ansattes tillitsvalgte er godt i Sparebanken Møre.

Bemanningen i konsernet var 383 årsverk ved årsskiftet, en reduksjon på 8 årsverk i løpet av 2014.

Gjennomsnittsalderen på de ansatte i banken er ned fra 47,7 år til 47,4 år. Medarbeiderne har en gjennomsnittlig ansettelsestid i Sparebanken Møre på 17,4 år.

Det totale sykefraværet for 2014 ble 3,59 %, mot 3,51 % i 2013. Langtidssykefraværet var 2,23 % i 2014, mot 2,20 % i 2013. Korttidssykefraværet er stabilt fra 1,31 % i 2013 til 1,36 % i 2014. De langtidssykemeldte følges opp for å hjelpe dem tilbake i arbeid så raskt som råd er. Ved at banken er med i ordningen "Et Inkluderende Arbeidsliv", får banken del i en rekke muligheter for å få til dette. Banken har positiv erfaring med samarbeidet med det offentlige for å få til tilpassede ordninger for de medarbeiderne som har behov for det. Permisjonsfraværet i 2014 var 2,24 %.

Oppfølgingssystemet for helse, miljø og sikkerhet (HMS) er integrert i bankens øvrige internkontroll. Forbedringstiltak innen disse områder gjennomføres når det påvises svakheter. I 2014 er det avholdt egne HMS-kurs for bankens 14 verneombud og arbeidsmiljøutvalgsmedlemmer, samt HMS-kurs for 55 ledere med personalansvar. Jevnlig blir det også holdt øvelser for å kunne takle krisesituasjoner som brann, ran og konflikthåndtering. I 2014 ble det registrert 3 hendelser med truende og uønskede oppførsler fra kunder mot bankens ansatte. Det har videre vært noen tilfeller av falske alarmer, samt ett tilfelle med røykutvikling i et aggregat på hovedkontoret. Med unntak av disse hendelsene er det ikke registrert eller rapportert om andre tilsvarende hendelser, skader eller ulykker i løpet av 2014.

Andel kvinner og menn viser at det av konsernets 412 ansatte er 267 kvinner (64,8 %) og 145 menn (35,2 %). 394 er ansatt i banken og 18 i datterselskapene.

Av morbankens 394 ansatte er fordelingen 255 kvinner (64,7 %) og 139 menn (35,3 %). Det er 60 medarbeidere i banken på deltid, alle kvinner.

Andelen kvinner i bankens ulike lederstillinger utgjør 34,9 % og menn 65,1 %.

Banken har 7 styremedlemmer; 3 kvinner og 4 menn.

I løpet av 2014 har 20 nye personer blitt ansatt i Sparebanken Møre. Av disse var 8 kvinner og 12 menn. Av de 20 nyansatte var 6 av disse ansatt inn i konsernets traineeordning. I tillegg, utover de 20 nyansatte, har banken tatt inn 2 lærlinger i salgsfaget og kontorfaget i løpet av det siste året. Lærlingordningen er et samarbeid med Møre og Romsdal Fylkeskommune.

Det er registrert en turnover på 9,1 % i 2014, mot 7,8 % i 2013.

"Verdiveiviseren", som er Sparebanken Møres styringsdokument innenfor kultur, verdier og holdninger, bidrar sterkt til å motvirke diskriminering i organisasjonen. Det er heller ikke registrert noen tilfeller av diskriminering i 2014. Det er etablert en intern retningslinje og løsning for varsling dersom noen av bankens ansatte ser behov for å rapportere om uønskede hendelser enten med betydning for seg selv eller noen av ens kollegaer.

Bankens årlige undersøkelse av det interne miljøet på arbeidsplassen kartlegger ulike sider ved arbeidsmiljøet og den generelle arbeidssituasjonen i banken. Undersøkelsen gir et konkret utgangspunkt for å kunne prioritere forbedringstiltak der hvor det trengs mest og der man har størst nytte av tiltakene. Sist gjennomførte arbeidsmiljøundersøkelse viste at de ansattes oppfattelse av både arbeidsmiljø og læringsmiljø var godt. Arbeidsmiljøundersøkelsene behandles på styrenivå i Sparebanken Møre.

Samfunnsansvaret vi tar – våre bidrag til lokalsamfunnene i Møre og Romsdal

Sparebanken Møre har en klar strategi om at vi skal være til stede i og for kunder fra Møre og Romsdal. Vårt primære markedsområde er relatert til kunder i vårt fylke, men konsernets strategi er også å følge kunder ut av fylket når disse velger å

bosette seg i andre deler av landet. Som en sparebank er vi lovpålagt å ta i mot innskudd fra de som ønsker å gjøre dette, også for kunder som er fra utenfor vårt strategiske markedsområde.

Vår sparebank har to grupper av eiere; egenkapitalbeveiseiere og lokalsamfunnet. Sparebanken Møres utbyttestrategi er klar på at våre eiere skal likebehandles. Lokalsamfunnene i Møre og Romsdal eier omtrent 50 prosent av Sparebanken Møre. Dette betyr at halvparten av årets utdelte overskudd fases tilbake til vårt fylke gjennom det vi har valgt å kalle «utbyttmidler til samfunnet».

De siste årene er det avsatt i størrelsesorden 100 mill. kroner årlig til «utbyttmidler til samfunnet». Basert på årsresultatet for 2014 er det foreslått at det settes av ytterligere 136 mill. kroner til gode og nyttige prosjekt i lokalsamfunnene. Gjennom disse midlene synliggjør Sparebanken Møre sitt ansvar og samfunnsengasjement overfor lokalsamfunnene i Møre og Romsdal som banken er en stolt del av.

Vår visjon og målsetting for utbyttmidlene til samfunnet

Det er betydelige midler som årlig overføres til allmennyttige formål. Det er derfor viktig for oss i Sparebanken Møre at disse midlene håndteres på en god måte, og at vi har en klar plan og strategi for hvilke områder vi samfunnsmessig ønsker å bidra inn mot. For noen år tilbake etablerte banken derfor en egen visjon for hva Sparebanken Møre skal bidra til – og denne var formulert som følger:

«Sparebanken Møre skal bidra til å styrke muligheten for mennesker og virksomheter til å leve, virke og utvikle seg og ha et godt liv i Møre og Romsdal»

For å oppnå denne visjonen har Sparebanken Møre vedtatt 6 hovedsatsningsområder for utbyttmidlene:

- Skoleungdoms interesse for **virksomheter, nyetableringer og real- og naturfag**. Vi skal bidra til å øke skoleungdommens forståelse av og interesse for virksomheter, nyetableringer, samt real- og naturfag. Eksempel her er deltakelse i Ungt Entreprenørskap
- **Talentutvikling**. Vi skal gi oppmerksomhet til og oppmuntre talent innen næringsliv, kultur og idrett. Eksempel her er Gnist Mørestipend, Musikkprisen, og tilskudd til ulike idrettskretser
- **Kultur i Møre og Romsdal**. Vi skal bistå fylket og kommunene i fylket i å utvikle og forbedre kulturtilbudet i Møre og Romsdal. Eksempel her er Operaen i Kristiansund, Teateret Vårt, Go With the Flø, og ulike festivaler
- Vi skal bistå til godt **samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner** i fylket. Eksempel her er gaveprofessorat innen International Business and Marketing ved Høgskolen i Ålesund
- Vi skal bidra til å utvikle og/eller finansiere kvalifiserte utredninger om **samferdsel og fylkets langsiktige utvikling**. Eksempel her er bidrag til flere samferdselsprosjekt, og konjunkturbarometeret for Møre og Romsdal
- Vi skal bidra til å utvikle og forsterke **møteplasser i Møre og Romsdal** for private og offentlige aktører. Eksempel her er Mørekonferansen og Vitenskapelig konferanse ved Høgskolen i Ålesund

Gjennom vårt fokus på våre hovedsatsningsområder etablerte Sparebanken Møre i 2010 også en hovedmålsetting for vårt arbeid knyttet til samfunnsansvar og -engasjement:

«I 2020 har fylket fergefri hovedforbindelse, en større og mer slagkraftig høyskoleorganisasjon, et symfoniorkester/teater av høy klasse, økende andel nyoppstartede bedrifter, positiv befolkningsutvikling og nettoinnflytting av høyskoleutdannet arbeidskraft – takket være Sparebanken Møres samfunnsengasjement»

Gjennom utøvelse av vårt samfunnsansvar, blant annet gjennom utbyttmidler til lokalsamfunnene, arbeider Sparebanken Møre målrettet for at hovedmålsettingen skal bli en realitet. Vi sier ikke at vi vil lykkes på alle områder, men å ha noe å strekke seg etter en gang i fremtiden er viktig for at vi, som en lokal og regional sparebank, hele tiden skal arbeide med det for øyet at vi er og blir en

viktig bidragsyter i Møre og Romsdal. Vårt fylke skal være en god plass å bo – og *vi* skal bidra på de områdene vi er gode på!

For regnskapsåret 2013 ble det avsatt 87 mill. kroner til utbyttmidler til samfunnet. Disse midlene har gjennom 2014 blitt disponert i henhold til bankens hovedsatsningsområder. Kultur og talentutvikling har gjennom det siste året fått tildelt den største andelen av disse utbyttmidlene. Blant annet avholdt Sparebanken Møre den årlige GNIST Mørestipend-utdelingen i juni 2014. 16 unge talent innen idrett og musikk mottok hvert sitt stipend fra banken til bruk til videre talentutvikling. Gjennom 2014 har banken også støttet ulike utredninger knyttet til ny infrastruktur i fylket, flere festivaler som har vært i løpet av året, samt gitt bidrag til ulike næringslivsarrangement i Møre og Romsdal.

Styret er opptatt av at Sparebanken Møres samfunnsansvar håndteres på en god måte. I forhold til utbyttmidler til lokalsamfunnet rapporteres det derfor halvårlig om planer, tildelinger og bruk av allmennyttige midler.

FORTSATT DRIFT

Styret bekrefter at forutsetningen for fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Til grunn for dette ligger konsernets langsiktige prognoser for de kommende år. Konsernet har en soliditet som overstiger myndighetenes krav.

UTSIKTENE FREMOVER

De makroøkonomiske rammebetingelsene for Møre og Romsdal er fortsatt tilfredsstillende. Det ligger imidlertid an til en sterk nedgang i petroleumsinvesteringene i 2015 som følge av fallet i oljeprisen som var i slutten av 2014 og begynnelsen av inneværende år, samt oljeselskapenes fokus på kostnadskutt. De indirekte virkningene av dette gjennom leverandørleddet er også forventet å være betydelig. Med bakgrunn i dette forventes arbeidsledigheten i fylket trolig å øke noe gjennom 2015. Fremdeles vil likevel fylkets arbeidsledighet være blant de laveste i landet.

For fylkets eksportnæringer og importkonkurrerende virksomhet vil en svekkelse i kronekursen bidra til bedret konkurranseevne. Nedgangen i bankenes kunderenter, som har vært i slutten av fjoråret og i starten av 2015, vil også føre til økt kjøpekraft i husholdningssektoren. Oljeprisfallet, som er omtalt i avsnittet over, vil bidra til økt vekst i internasjonal økonomi gjennom lavere kostander for næringslivet. Langt på vei vil disse faktorene kunne bidra til å motvirke de negative virkningene i oljesektoren og oljerelevante næringer. Det var forventet et moderat taps- og misligholdsnivå for 2014, noe som har vist seg å stemme. Sparebanken Møre forventer at også for 2015 vil tapsnivået i konsernets porteføljer være lavt og innenfor de langsiktige økonomiske planene som er lagt for konsernet.

Konkurransen i bankens markedsområde er høy og konkurransesituasjonen er skjerpet. Det forventes at utlånsveksten i 2015 vil bli svakere enn det som har vært de siste årene innenfor personmarked. For næringsliv forventes en opprettholdelse av veksttallene. Sparebanken Møres fokus er hele tiden rettet mot å generere vekst på gode engasjementer med et akseptabelt risikonivå.

Konsernet opplever god tilgjengelighet på stabil og langsiktig finansiering i det norske og internasjonale fundingmarkedet. Bakgrunnen for dette er konsernets vedvarende stabilt gode resultater og gode soliditet. De siste tre årene har kostnadene ved finansiering i det langsiktige markedet, både for morbanken og Møre Boligkreditt AS, falt markert. Konsernet vil i større grad utnytte denne finansieringskilden fremover. Totalt sett forventes det at dette vil bidra positivt for konsernets rentenetto.

Kostnadseffektivitet har hatt stor fokus i Sparebanken Møre. Ved utgangen av 2013 forventet styret at de organisatoriske grepene som hadde blitt gjort de foregående årene, sammen med sterkere kostnadsfokus, ville synliggjøre seg i regnskapet for 2014. Årsregnskapet for 2014 viser at forventningene ble oppfylt, med en kostnadseffektivitet godt innenfor de interne målene. Fokus på kostnadsområdet vil videreføres, og forventningene for 2015 er at Sparebanken Møre vil kunne vise en kostnadsandel lavere enn måltallet om maksimum 50 prosent kostnadsandel i forhold til inntekter. Det forventes samtidig at resultatet for 2015 vil bli godt, med en god avkastning på bankens egenkapital.

TAKK

Styret vil takke de ansatte og tillitsvalgte i konsernet for deres gode bidrag i 2014. Styret vil også takke Sparebanken Møres kunder, investorer og øvrige forbindelser for det gode samarbeidet gjennom året.

4. mars 2015

I STYRET FOR SPAREBANKEN MØRE

**Leif-Arne
Langøy**
STYRELEDER

**Roy
Reite**
STYRETS NESTLEDER

**Ragna Brenne
Bjerkeset**

**Henning
Sundet**

**Rita Christina
Sævik**

**Ann Magritt Bjåstad
Vikebakk**

**Helge Karsten
Knudsen**

**Olav Arne
Fiskerstrand**
ADM. DIREKTØR

Eierstyring og selskapsledelse

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan Sparebanken Møre følger de 15 punktene i den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 30. oktober 2014. Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) har utarbeidet anbefalingen, og denne er tilgjengelig på www.nues.no.

1. REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSELEDELSE

Sparebanken Møre følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 2014. Det er ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterleves i Sparebanken Møre. Mindre tilpasninger er gjort av hensyn til at en sparebank er en selveiende institusjon, og at styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene er ulike aksjeselskaper. I tillegg er det tatt hensyn til bankens særskilte tilknytning til lokalsamfunnet og bankens samfunnsansvar (corporate social responsibility). Det vises for øvrig til styrets årsberetning for 2014 vedrørende ytterligere redegjørelse for Sparebanken Møres utøvelse av samfunnsansvar.

Det er utarbeidet egne etiske retningslinjer og retningslinjer for samfunnsansvar basert på konsernets kjerneverdier: "Engasjert, nær og solid". Kjerneverdiene skal reflekteres i alle kontaktpunkt Sparebanken Møre har med markedet, kundene og omgivelsene forøvrig. En nærmere beskrivelse av de enkelte kjerneverdiene kan finnes på konsernets hjemmeside.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

2. VIRKSOMHET

Sparebanken Møre ble dannet 1. april 1985 ved en sammenslutning av en rekke banker i Møre og Romsdal. Senere har flere banker i Møre og Romsdal sluttet seg til Sparebanken Møre. Bankvirksomheten i de sammensluttete sparebanker kan spores tilbake til 1843.

Sparebanken Møre har til formål å fremme sparing ved å ta i mot innskudd fra en ubestemt krets av kunder, levere finansielle tjenester til publikum, næringsliv og offentlig sektor, og å forvalte på en trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker. Banken kan dessuten yte investeringstjenester og tilknyttede tjenester i samsvar med bestemmelsene i verdipapirhandelloven.

Sparebanken Møre er totalleverandør av tjenester innen områdene finansiering, innskudd og plasseringer, betalingsformidling, økonomisk rådgivning, formuesforvaltning, forsikring og eiendomsmegling.

Vedtektene finnes i sin helhet på konsernets hjemmeside; www.sbm.no.

Sparebanken Møre gjennomfører årlig en omfattende strategiprosess som definerer konsernets langsiktige mål og retning. Gjeldende langsiktig strategisk plan, «Møre 2018», ble vedtatt av styret i august 2014, og implementeringen av arbeidet med de tiltak som her ble besluttet er allerede godt påstartet. Strategien og målene i den langsiktige strategiske planen er innenfor rammen av Sparebanken Møres vedtekter. Sparebanken Møre skal opprettholde sin posisjon som nr 1-bank for personkunder fra Møre og Romsdal, samt små og mellomstore bedrifter. Sparebanken Møre skal også være en attraktiv partner for større bedrifter og offentlig sektor. Det skal arbeides for en sunn finansiell struktur og soliditet, samt en sterk lønnsomhet. De økonomiske måltallene er gjengitt i Sparebanken Møres årsrapport, samt i Sparebanken Møres Pilar 3-dokument som er tilgjengelig på bankens hjemmeside. Gjennom året gis det informasjon og guiding til markedet og andre interessenter, gjennom børsmeldinger og regnskapspresentasjoner, om de strategiske målsettingene og utvikling i forhold til disse.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

3. SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

Sparebanken Møres kapital er sammensatt ut fra flere hensyn. De viktigste er konsernets størrelse, det internasjonalt rettede næringslivet i Møre og Romsdal, et stabilt marked for langsiktig finansiering ved behov, og mål i langsiktig strategisk plan. Gjennom en årlig prosess for evaluering av styring og kontroll, herunder kapitalbehovsvurderinger, den såkalte ICAAP, har konsernet sterk fokus på at kapitalen er tilpasset mål, strategier, risikoprofil og regulatoriske krav. Kapitalsituasjonen følges kontinuerlig i året gjennom interne beregninger og rapporteringer.

Sparebanken Møres utbyttepolitikk har de siste årene lagt fast, og er som følger:

”Sparebanken Møre har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital. Resultatene skal sikre eierne av egenkapitalen en konkurransedyktig langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen.

Egenkapitaleiernes andel av nettoresultatet som avsettes til utbyttedidler, tilpasses bankens egenkapitalsituasjon. Sparebanken Møres resultatdisponering skal påse at alle egenkapitaleierne sikres likebehandling.”

Forstanderskapet kan gi styret fullmakt til å dele ut utbytte på grunnlag av sist godkjent årsregnskap. En slik fullmakt vil i så fall være forankret i Sparebanken Møres utbyttepolitikk, og begrunnelsen for forslag til en slik fullmakt vil angi blant annet hvordan fullmakten gjenspeiler denne utbyttepolitikken.

Styret i Sparebanken Møre kan få fullmakt fra forstanderskapet til å foreta kapitalforhøyelser og/eller til kjøp av egne egenkapitalbevis. Styrefullmakter til å foreta kapitalforhøyelser vil være begrenset til definerte formål, og fullmakten skal være begrenset og ikke vare lenger enn frem til neste ordinære forstanderskapsmøte. Fullmakt til kjøp av egne egenkapitalbevis fornyes normalt sett på forstanderskapets julemøte i desember, og er således begrenset til normalt ett år av gangen.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

4. LIKEBEHANDLING AV EGENKAPITALBEVISEIERE OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE

Det gjensidige tillitsforholdet som er opparbeidet mellom Sparebanken Møre og de viktigste interessegruppene er banken opptatt av å videreutvikle. Det blir derfor lagt stor vekt på åpenhet i forhold til interessentene i markedet, både de som skaffer banken egenkapital og finansiering, og de som har behov for relasjoner til banken på annen måte.

Alle egenkapitalbeviserne skal likebehandles og ha samme mulighet for innflytelse. Styrets kontakt med investorene skjer normalt gjennom administrasjonen. Alle egenkapitalbevis har lik stemmerett. Banken forholder seg til finansieringsvirksomhetslovens regler for eier- og stemmerettsbegrensninger så langt bestemmelsene gjelder for sparebank med egenkapitalbevis. Ved eierandelskapitalforhøyelser skal eksisterende egenkapitalbevis ha fortrinnsrett med mindre særskilte forhold tilsier at dette fravikes. Slik fravikelse vil i så fall bli begrunnet, og begrunnelsen skal offentliggjøres i børs melding i forbindelse med kapitalforhøyelsen.

Bankens transaksjoner i egne egenkapitalbevis foretas vanligvis på børs. Tilbakekjøp av egne egenkapitalbevis gjøres til gjeldende kurs i markedet.

Vedrørende transaksjoner med nærstående parter inneholder konsernets etiske retningslinjer regler for hvordan eventuelle interessekonflikter skal håndteres. Reglene gjelder for tillitsvalgte og ansatte i konsernet. ”Instruks for styret i Sparebanken Møre” inneholder særlige regler knyttet til behandling av saker hvor styremedlemmer selv, eller nærstående av disse, har direkte eller indirekte interesser. Styremedlemmene skal melde fra til styret også hvis de direkte eller indirekte har en vesentlig interesse i en avtale som skal inngås av banken.

Dersom det skulle forekomme ikke-uvesentlige transaksjoner mellom Sparebanken Møre konsernet og egenkapitalbeviserne, styremedlemmer, ledende ansatte eller nærstående av disse, med mindre det gjelder saker som behandles av forstanderskapet, skal styret sørge for at det foreligger verdivurdering fra uavhengig tredjepart.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

5. FRI OMSETTELIGHET

Sparebanken Møres egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs og er fritt omsettelige. Vedtektene inneholder ingen begrensninger på omsetteligheten.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

6. GENERALFORSAMLING (FORSTANDERSKAPET)

En sparebank er i utgangspunktet en selveid institusjon og styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene skiller seg fra aksjeselskaper, jf sparebanklovens § 7 om hvilke organer en sparebank skal ha. Sparebanken Møre etterlever denne bestemmelsen i sparebankloven, og dette representerer derfor et avvik fra anbefalingen.

Etter gjennomført valg i 2015 vil Sparebanken Møres forstanderskap bestå av i alt 44 forstandere med 16 varaforstandere. Forstanderskapet består av fire grupperinger, og vil etter valg i 2015 ha følgende fordeling; kunder med 13 forstandere og 4 varaforstandere, det offentlige med 7 forstandere og 4 varaforstandere, egenkapitalbevisiere med 13 forstandere og 4 varaforstandere, og ansatte med 11 forstandere og 4 varaforstandere.

Innkalling og saksdokument til forstanderskapets møter gjøres tilgjengelig minst 21 dager før dagen for møtet i forstanderskapets på bankens hjemmesider. I tillegg offentliggjøres innkalling og saksdokumenter på Oslo Børs. Et medlem i forstanderskapet eller andre som etter loven skal motta slike dokumenter kan likevel kreve å få tilsendt dokumenter som gjelder saker som skal behandles i forstanderskapet.

Forstanderskapet kan ikke treffe beslutning i andre saker enn dem som er bestemt angitt i innkallingen. De forslag til vedtak og saksvedlegg som gjøres tilgjengelig på nettsider og Oslo Børs skal være tilstrekkelig detaljert og dekkende til at forstanderskapets medlemmer kan ta stilling til de saker som skal behandles.

Medlemmer av styret, kontrollkomiteen, valgkomiteen og ekstern revisor deltar på forstanderskapets møter. Styrets leder og administrerende direktør har møteplikt i forstanderskapet. Forstanderskapets leder er møteleder, eller ved dennes fravær, nestlederen.

Avvik fra anbefalingen: Mindre avvik da styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene i en sparebank skiller seg fra aksjeselskaper

7. VALGKOMITEER

De ulike valg av tillitsrepresentanter i banken gjøres i henhold til de prinsipper som er nedfelt i bankens vedtekter. Egne valgkomiteer for kundenes valg og egenkapitalbevisiervalget forbereder disse valgene. Forstanderskapets valgkomité forbereder valg av leder og nestleder i forstanderskapet, leder, nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til styret eksklusive de ansattes representanter, valg av leder, nestleder, medlemmer og varamedlemmer av kontrollkomiteen, samt valg av leder, medlemmer og varamedlemmer av valgkomiteen. Retningslinjer for forstanderskapets valgkomité er utarbeidet og fastsatt av forstanderskapet.

Forstanderskapet velger en valgkomité blant forstanderskapets medlemmer. Etter gjennomført valg i 2015 vil forstanderskapets valgkomité bestå av 4 medlemmer og 4 varamedlemmer og ha representanter fra alle grupper som er representert i forstanderskapet. Valget gjelder for 2 år av gangen. Det skal tilstrebes geografisk spredning av valgkomiteens medlemmer innenfor kommunene der sparebanken har sitt virksomhetsområde. Videre vektlegges prinsippet om uavhengighet og habilitet i forholdet mellom valgkomiteen og dem som skal velges. Informasjon om hvem som er medlemmer av valgkomiteen ligger tilgjengelig på bankens nettsider.

Forstanderskapets valgkomité har tilgang til den kompetansen som er nødvendig i forhold til de oppgaver komiteen har ansvaret for. Komiteen har anledning til å trekke på ressurser i banken, eller hente råd og anbefalinger fra kilder utenfor banken. Adm. direktør deltar på forstanderskapets valgkomités første møte, og ellers ved forespørsel. Styrets leder deltar også på møte med forstanderskapets valgkomité i løpet av komitéarbeidsprosessen. I forstanderskapets valgkomitéprosess inngår gjennomgang av styrets evaluering av eget arbeid.

Når det gjelder valgkomité for kundenes valg til forstanderskapet velges disse av kundevalgte medlemmer av forstanderskapet. Denne komiteen skal ha 4 medlemmer og 4 varamedlemmer.

Valgkomité for egenkapitalbevisiernes valg til forstanderskapet velges av egenkapitalbevisiervalgte medlemmer av forstanderskapet. Denne komiteen skal ha 3 medlemmer med 1 varamedlem. De fleste av de som velges som representanter til forstanderskapet av egenkapitalbevisierne er samtidig blant bankens større egenkapitalbevisiere.

De enkelte komiteers innstillinger begrunnes. Innstillingene gjøres tilgjengelig for et samlet forstanderskap minimum 21 dager før forstanderskapets valg møte, jf. punkt 6.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

8. BEDRIFTSFORSAMLING OG STYRE, SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

Det vises til punkt 6 for informasjon om sammensetningen av en sparebanks organer. Styret består av 7 medlemmer, med 4 varamedlemmer, valgt av forstanderskapet. Ett av medlemmene er valgt blant bankens ansatte. Alle styremedlemmene er uavhengige av bankens daglige ledelse og vesentlige forretningsforbindelser. Styrets leder og nestleder er valgt av forstanderskapet ved særskilte valg. Samtlige valgte medlemmer velges for 2 år og varamedlemmer for 1 år. Av de valgte medlemmer er tre på valg det ene året, og fire medlemmer på valg påfølgende år. Medlemmer og varamedlemmer som er på valg kan gjenvelges. Et valgt medlem av styret kan ikke ha dette tillitsvervet i et sammenhengende tidsrom lengre enn 12 år, eller ha dette tillitsvervet i mer enn 20 år sammenlagt.

Ved valg av styrets medlemmer søkes behovet for kontinuitet og uavhengighet oppnådd i tillegg til en balansert sammensetning. Styrets totale kompetansesammensetning, kapasitet og mangfold vektlegges.

Årsrapporten inneholder ytterligere opplysninger om styrets medlemmer, herunder også hvor mange egenkapitalbevis det enkelte medlem eier. Sparebanken Møre har ikke noe program for styremedlemmers kjøp av egenkapitalbevis.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

9. STYRETS ARBEID

Styret leder sparebankens virksomhet. Styret er ansvarlig for at de midler sparebanken rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Styret skal sørge for en tilfredsstillende organisering av bankens virksomhet, og har plikt til å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styret fastsetter også bevilgningsreglementet for banken.

Gjennom "Instruks for styret i Sparebanken Møre" er styrets ansvar og oppgaver nedfelt. Instruksene revideres regelmessig. Det er videre vedtatt "Instruks for adm. direktør". Disse instruksene danner grunnlag for etablert ansvars- og oppgavefordeling mellom styret og administrerende direktør.

Styrets leder skal innen mai hvert år, i samråd med administrerende direktør, sette opp forslag til en årlig plan for styrets arbeid i det kommende året med særlig vekt på mål, strategi og gjennomføring, herunder møteplan og hovedpunkter på agenda for styremøtene for neste kalenderår.

Styret evaluerer årlig sin egen arbeidsform og kompetanse med sikte på forbedringstiltak.

Styret vedtar de overordnede langsiktige økonomiske målene for Sparebanken Møre. Disse er nedfelt i konsernets strategiske plan. Detaljene i planen rulleres årlig i en felles prosess mellom styret og bankens toppledergruppe. Styret sikrer på denne måten at banken ledes slik at de fastsatte overordnede mål nås. Blant disse er det langsiktige og stabile målet på egenkapitalavkastning på minimum 10 %, samt målsetting om å sikre at egenkapitalbevisene får en avkastning i overensstemmelse med Sparebanken Møres utbyttepolitikk. Fokus på god soliditet i konsernet vektlegges også vesentlig i denne sammenheng.

I de tilfeller der styrets leder eller annet styremedlem anses som inhabil i forhold til de saker som behandles, fratrer styrets leder eller annet styremedlem ved behandlingen. Saksnotat blir ikke fremlagt for dette medlemmet. I de tilfeller der styrets leder anses inhabil ledes behandlingen av styrets nestleder.

Sparebanken Møre har etablert eget revisjonsutvalg. Utvalgets medlemmer er valgt av og blant styrets medlemmer, og består av totalt 3 personer. Revisjonsutvalgets formål er å foreta mer grundige vurderinger av utpekte saksområder og rapportere resultatet til styret. Revisjonsutvalget skal se til at institusjonen har en uavhengig og effektiv ekstern og intern revisjon og en tilfredsstillende regnskapsrapportering og risikohåndtering i samsvar med lover og forskrifter. Revisjonsutvalget har samlet den kompetansen som ut fra bankens organisasjon og virksomhet er nødvendig for å ivareta utvalgets oppgaver. Uavhengighet er ivaretatt i henhold til anbefalingen.

Det er videre etablert et eget risikoutvalg i henhold til gjeldende regelverk. Utvalgets medlemmer er valgt av og blant styrets medlemmer, og består av totalt 3 personer. For å effektivisere risikoutvalgets oppgaver og for å sikre samspill og synergier med revisjonsutvalget er medlemmene i de to utvalgene de samme personene. Risikoutvalget skal vurdere om prisingen av

Sparebanken Møres produkter tar hensyn til tilhørende risiko. Der dette ikke er tilfelle skal utvalget sørge for at styret forelegges forslag til forbedringstiltak. Videre skal utvalget blant annet bidra til at styret overvåker og styrer banken og konsernets samlede risiko på en god måte, og bidra til at styret jevnlig vurderer om bankens styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivået og omfang av virksomheten.

Sparebanken Møre har etablert et eget kompensasjonsutvalg. Det vises til punkt 12 for mer informasjon om dette.

Det er utarbeidet egne styrevedtatte instruks for underutvalgene til styret. Instruksene revideres regelmessig.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

10. RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Sparebanken Møre legger til grunn en helhetlig risikostyringsprosess som grunnlag for sin internkontroll. Dette er blant annet nedfelt i bankens styrevedtatte "Risikopolicy". For å utøve en helhetlig risikostyring i Sparebanken Møre benyttes den globale internkontrollstandarden COSO-modellen.

Styrevedtatte "Overordnede retningslinjer for styring og kontroll i Sparebanken Møre" har nedfelt som utgangspunkt at den enkelte leder i konsernet skal sørge for å ha tilstrekkelig kunnskap om alle vesentlige risikoer innen eget ansvarsområde, slik at risikoen kan forvaltes på en økonomisk og administrativ forsvarlig måte.

I "Instruks for styret i Sparebanken Møre" er styrets rolle, styrearbeidets betydning, form, innhold og gjennomføring definert. Inkludert her er også risikostyring, både gjennom styringsfunksjonen og tilsynsfunksjonen. Videre er det utarbeidet egen instruks for revisjonsutvalget og risikoutvalget i konsernet, samt egen instruks for kompensasjonsutvalget.

Styret påser at risikostyringen og internkontrollen i Sparebanken Møre er tilstrekkelig og systematisk, og at disse prosessene er etablert i samsvar med lover og forskrifter, vedtekter, etiske retningslinjer, pålegg, og eksterne og interne retningslinjer. Styret fastsetter prinsippene og retningslinjer for risikostyring og internkontroll for de ulike aktivitetsnivåene i samsvar med bankens og konsernets risikobærende evne, og forsikrer seg om at strategier og retningslinjer blir formidlet til de ansatte. Styret vurderer systematisk og jevnlig strategier og retningslinjer for risikostyringen. Styret overvåker og periodisk vurderer effektiviteten av konsernets overordnede styring og kontroll, herunder tar hensyn til interne og eksterne påvirkningsforhold. Siste gjelder særlig ved endringer i konjunkturer og makroøkonomiske rammebetingelser.

For å påse at Sparebanken Møre utfører tilfredsstillende risikostyring og internkontroll, mottar styret løpende gjennom året flere typer rapporter fra Sparebanken Møres kontrollorganer, herunder avdeling Risikostyring, avdeling Compliance, intern og ekstern revisor. Styret er selv aktiv i årlig ICAAP gjennom implementering av denne i langsiktig strategisk plan. Styret reviderer og vedtar minst årlig alle bankens overordnede risikostyringsdokument. Administrerende direktørs rapportering om hvorledes oppbygning og effektiviteten er i konsernets internkontroll gjennomføres hvert år i fjerde kvartal.

Både styrets årsrapport og årsregnskapet for øvrig inneholder ytterligere informasjon om Sparebanken Møres risikostyring og internkontroll.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

11. GODTGJØRELSE TIL STYRET

Godtgjørelse til styrets medlemmer fastsettes av forstanderskapet. Styremedlemmenes honorar er ikke resultatavhengig, og er i sin helhet avgrenset til ordinært styrehonorar, eventuelt også tilleggshonorar for deltakelse i revisjonsutvalg, risikoutvalg og kompensasjonsutvalg.

Utgangspunktet er at styrets medlemmer ikke har oppgaver for Sparebanken Møre utover styrevirket. I de tilfeller der selskaper som styrets medlemmer har tilknytning til påtar seg oppgaver for Sparebanken Møre blir hele styret informert. Honorar for slike tjenester blir godkjent av styret. Dersom det har vært gitt godtgjørelser utover vanlig styrehonorar blir disse opplyst om i noter i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

12. GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Forskrift om godtgjørelsesordning, blant annet for banker, trådte i kraft 1. januar 2011. Forskriften gjennomfører EUs kapitaldekningsdirektivs (CRD III) bestemmelser om gode godtgjørelsessystemer for å redusere overdreven risikotakning og fremme en sunn og effektiv risikohåndtering i finansielle foretak.

Alle foretak med mer enn 50 ansatte eller en forvaltningskapital over 5 mrd. kroner skal ha et eget godtgjørelsesutvalg/kompensasjonsutvalg. I foretak med forvaltningskapital mindre enn 100 mrd. kroner kan utvalget bestå av hele eller deler av styret. Sparebanken Møre har etablert et slikt kompensasjonsutvalg, valgt av og blant styrets medlemmer. Styret er ansvarlig for å godkjenne og vedlikeholde godtgjørelsespolitikken for Sparebanken Møre, samt vurdere og overvåke effektene av godtgjørelsespolitikken. Praktisering av godtgjørelsesordningen skal minst en gang i året gjennomgås av uavhengig kontrollorgan, og det skal utarbeides egen rapport om den årlige gjennomgangen. I Sparebanken Møre utarbeides rapport om praktisering av godtgjørelsesordningen av konsernets internrevisor, BDO.

Sparebanken Møre opererer ikke med incentivbasert avlønning (provisjon) for noen av bankens ansatte.

Det er etablert en kollektiv bonusordning, med et felles beregningsprinsipp for alle ansatte, eventuelt avkortet i forhold til ansettelsestid eller stillingsbrøk i løpet av året. Administrerende direktør er ikke innbefattet av denne ordningen. Bonusens størrelse er avhengig av konsernets overordnede måloppnåelse i forhold til konsernets langsiktige strategiske plan.

Den enkelte ansatte kan utover dette motta et engangstillegg utover fastlønn basert på personens måloppnåelse i forhold til individuell handlingsplan. Variabel engangsgodtgjørelse til ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for bankens risikoeksponering, og ansatte med kontrolloppgaver skal som et generelt krav baseres på en kombinasjon av vurdering av vedkommende person, vedkommende sin forretningsenhet og banken som helhet. Utgangspunktet for fastsetting av variabel engangsgodtgjørelse skal være risikobasert resultat.

For ledende ansatte mv. som nevnt i avsnittet over er det personer som innehar stillinger som ikke er direkte knyttet til resultatgenererende enheter. For disse personene legges det i større grad til grunn oppfyllelse av den enkeltes avdelings/seksjons måloppnåelse i etablerte lederavtaler, hva angår resultat i forhold til endring av arbeidsmåter og oppnåelse av person- og saksresultat. Det legges i disse vurderingene til grunn de resultater som er oppnådd over en periode på 2 år. I vurderingene vektlegges også, så langt det er mulig, Sparebanken Møres totale egenkapitalavkastning de siste 2 år.

For ledende ansatte mv. som arbeider i resultatgenererende enheter skal de finansielle måltallene definert i Sparebanken Møres BMS (balansert målstyring), og oppfyllelse av disse de siste 2 år, legges til grunn i større grad enn for personer som ikke arbeider i direkte resultatgenererende enheter. Også for disse ansatte skal oppfyllelse av den enkeltes og avdelingens/seksjonens måloppnåelse i etablerte lederavtaler utover de finansielle tallstørrelsene i BMS legges til grunn i vurderingene. BMS inneholder flere måltall som er direkte relatert til risikorelaterte resultater.

Minst halvparten av den generelle bonusen til alle ansatte gis i form av Sparebanken Møres egenkapitalbevis (MORG). Tildelingen gis fra Sparebanken Møres beholdning av egne egenkapitalbevis tilsvarende markedsverdi på oppgjørstidspunktet. Disse egenkapitalbevisene kan ikke disponeres fritt av den enkelte tidligere enn 1 år etter tildeling (se under vedr. spesielle regler for ledende ansatte mv.).

Til ledende ansatte mv. gis også minimum halvparten av den generelle bonusen i form av MORG. For disse personene kan egenkapitalbevisene ikke disponeres fritt av den enkelte tidligere enn jevnt fordelt over en periode på 3 år.

Variabelt engangstillegg til personer som ikke er ledende ansatte mv. skal gis med minimum halvparten i MORG dersom det variable engangstillegget utgjør NOK 50.000 eller mer. Disse egenkapitalbevisene skal i så fall holdes minimum 1 år før avhendelse.

Variabelt engangstillegg til ledende ansatte mv. skal, uavhengig av beløpets størrelse, minimum gis med halvparten i MORG. Disse egenkapitalbevisene kan ikke disponeres fritt av den enkelte tidligere enn jevnt fordelt over en periode på minst 3 år. Dersom det er negativ utvikling i Sparebanken Møres resultater, eller særskilt i den ledende ansattes mv. forretningsenhet, kan den innvilgede variable godtgjørelsen reduseres de påfølgende tre årene etter mottatt variabel godtgjørelse. Eventuelt sluttvederlag ved opphør av arbeidsforhold skal tilpasses de resultater som er oppnådd over tid. Manglende resultater skal ikke belønnes. Ledende ansatte mv. skal ikke ha avtaler eller forsikringer som sikrer bortfall av prestasjonsbetinget godtgjørelse.

Fastsettelsen av lønn til administrerende direktør beslutes av styret i styremøte. Styret blir informert om lønn og annen godtgjørelse til de medarbeiderne som rapporterer til administrerende direktør.

Egne retningslinjer for godtgjørelsesordning i Sparebanken Møre er utarbeidet og fremlagt for forstanderskapet. Årlig fremlegger styret erklæring om lederlønn som egen sak for forstanderskapet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

13. INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

Det er utarbeidet styrevedtatte retningslinjer for rapportering av finansiell og annen informasjon.

Sparebanken Møre legger vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om konsernets utvikling og resultater skal skape tillit ovenfor investormarkedet. Gjennom årsrapporten og kvartalsrapportene søker banken å oppnå den nødvendige åpenhet om de vesentlige faktorene knyttet til bankens utvikling. Dette gjøres for at markedsaktørene skal ha mest mulig korrekt bilde av bankens situasjon. I tillegg gjennomfører bankens ledelse egne presentasjoner både lokalt og i Oslo i tilknytning til fremleggelse av Sparebanken Møres års- og kvartalsresultater. Denne informasjonen er også samtidig tilgjengelig for hele markedet via bankens nettsider, samt offentliggjøring på Oslo Børs.

Års- og kvartalsrapporter blir utarbeidet i engelsk utgave til Sparebanken Møres utenlandsforbindelser. Bankens større bankforbindelser i utlandet blir også orientert jevnlig, blant annet gjennom oppsøkende aktiviteter der Sparebanken Møres regnskap og utvikling er blant temaene. Det utarbeides årlig en egen investor relations plan for hvilke interessenter som skal oppsøkes, og når og hvordan dette skal foregå.

Opplysninger knyttet til bankens egenkapitalbevis, utbyttepolitikk og finanskalender finnes både i årsrapporter og på bankens nettsider.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

14. SELSKAPSOVERTAKELSE

Sparebanken Møre er en selveiende institusjon som ikke kan bli overtatt av andre gjennom oppkjøp. Strukturendringer krever tillatelse fra myndighetene. Ved erverv av egenkapitalbevis som medfører eierskap utover 10 prosent av eierandelskapitalen må det søkes tillatelse fra Finanstilsynet.

Avvik fra anbefalingen: På grunn av lovpålagt eierbegrensning i sparebanker medfører dette punktet et avvik

15. REVISOR

Forstanderskapet velger revisor og fastsetter revisors godtgjørelse.

Bankens eksterne revisor, EY, er revisor både i morbank og datterselskap i konsernet. Revisor utarbeider årlig en plan for gjennomføring av revisjonsarbeidet det kommende år. Revisor presenterer planen i revisjonsutvalget og styremøte. Revisjonsutvalgets og styrets årsplan inneholder ett årlig møte med revisor hvor bankens ledelse ikke er til stede. I tillegg har revisjonsutvalget/styret møter med revisor der revisors syn på bankens risikoområder, interne kontrollrutiner og regnskapsprinsipper gjennomgås. I denne gjennomgangen påpeker revisor eventuelle områder der det bør gjennomføres kvalitetsheving, og revisor fremmer forslag til forbedringstiltak. Ekstern revisor deltar i de revisjonsutvalgs- og styremøter der årsregnskapet behandles, og han gjennomgår der de områder det er vesentlige forhold å informere om.

Revisor presenterer årlig en oversikt over fakturerte/påløpte honorarer som er splittet mellom ordinært revisjonshonorar og andre tjenester. Forstanderskapet behandler årlig ekstern revisors honorar.

Styret har fastsatt retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte revisor til andre tjenester enn revisjon.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Resultat

KONSERN				MORBANK	
2013	2014	Beløp i mill. kroner	Note	2014	2013
		Renteinntekter av:			
53	51	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		79	84
2 040	2 075	Utlån til og fordringer på kunder	18 23	1 474	1 522
128	111	Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer		111	162
2 221	2 237	Renteinntekter		1 664	1 768
		Rentekostnader på:			
35	9	Gjeld til kredittinstitusjoner		13	40
634	610	Innskudd fra og gjeld til kunder	18 23	610	634
391	410	Utstedte verdipapirer		126	168
89	83	Ansvarlig lånekapital		83	89
30	32	Andre rentekostnader		32	30
1 179	1 144	Rentekostnader		864	961
1 042	1 093	Netto renteinntekter	19	800	807
202	315	Andre driftsinntekter	20	472	287
313	324	Lønn m.v.	23 24	308	297
133	119	Administrasjonskostnader	21 22	119	133
446	443	Lønn og generelle administrasjonskostnader		427	430
28	25	Av- og nedskrivninger og verdiendringer på ikke-finansielle eiendeler	21 25 26	21	24
95	96	Andre driftskostnader	18 21 22 23	92	92
675	844	Resultat før tap		732	548
54	22	Tap på utlån, garantier m.v.	4 7 8 9	22	54
621	822	Resultat før skatt	19	710	494
171	199	Skattekostnad	28	129	112
450	623	Resultat for regnskapsåret		581	382
87	136	Overført til utbyttmidler for lokalsamfunnet 1)		136	87
79	133	Utbytte på egenkapitalbevis 1)		133	79
113	157	Overført til grunnfond		157	113
104	154	Overført til utjevningsfond		154	104
-1	0	Overført til/fra fond for urealiserte gevinster		0	-1
68	42	Overført til annen egenkapital		0	0
450	623	Sum foreslåtte disponeringer		581	382
21,65	31,20	Resultat pr. egenkapitalbevis (kroner) 2)	29	29,10	18,45
21,65	31,20	Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis (kroner) 2)	29	29,10	18,45

1) Overføres til annen egenkapital inntil endelig vedtak foreligger

2) Overføring til/fra fond for urealiserte gevinster er holdt utenfor beregningen

Utvidet resultat

KONSERN				MORBANK	
2013	2014	Beløp i mill. kroner	Note	2014	2013
450	623	Resultat for regnskapsåret		581	382
		Andre inntekter/kostnader som reverseres over ordinært resultat:			
7	-13	Verdiendring aksjeinvesteringer tilgjengelig for salg (uten skatteeffekt)		-13	7
		Andre inntekter/kostnader som ikke reverseres over ordinært resultat:			
-36	-102	Resultatført estimatavvik pensjon		-102	-36
9	27	Skatteeffekt av estimatavvik pensjon	28	27	9
431	535	Totalresultat for regnskapsåret		493	362

Balanse

KONSERN				MORBANK	
2013	2014	Beløp i mill. kroner	Note	2014	2013
1 281	78	Kontanter og fordringer på Norges Bank		78	1 281
701	1 146	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid		1 147	701
14	15	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid		929	1 145
715	1 161	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	18	2 076	1 846
46 241	48 884	Utlån til og fordringer på kunder	4 5 6 7 8 9 18 19 23	33 495	31 514
5 117	4 771	Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	15 17	4 588	5 584
587	898	Finansielle derivater	12	503	417
2	3	Aksjer og andre verdipapirer vurdert til virkelig verdi via resultatet		3	2
213	123	Aksjer og andre verdipapirer vurdert som tilgjengelig for salg		123	213
215	126	Aksjer og andre verdipapirer	15 17	126	215
0	0	Eierinteresser i kredittinstitusjoner (datterselskap)		1 050	700
0	0	Eierinteresser i andre konsernselskap		21	21
0	0	Eierinteresser i konsernselskaper	18	1 071	721
0	31	Eiendel ved utsatt skatt	28	40	6
21	32	Immaterielle eiendeler	26	31	21
40	32	Maskiner, inventar og transportmidler		30	38
228	232	Bygninger og andre faste eiendommer		24	18
268	264	Varige driftsmidler	25	54	56
54	0	Overfinansiering ytelsespensjonsordning	24	0	54
128	60	Andre eiendeler	27	53	128
54 627	56 305	Sum eiendeler	11 12 15 16 17	42 115	41 843

KONSERN				MORBANK	
2013	2014	Beløp i mill. kroner	Note	2014	2013
26	42	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid		42	26
1 081	506	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid		609	1 611
1 107	548	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	18	651	1 637
17 881	19 229	Innskudd fra kunder uten avtalt løpetid		19 247	17 900
10 187	9 160	Innskudd fra kunder med avtalt løpetid		9 160	10 187
28 068	28 389	Innskudd fra kunder	5 6 18 19 23	28 407	28 087
1 870	1 753	Utstedte sertifikat		1 753	1 870
16 572	18 119	Utstedte obligasjoner		4 121	3 501

18 442	19 872	Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	14 15 16 17	5 874	5 371
466	713	Finansielle derivater	12	713	464
67	77	Påløpte kostnader og mottatt ikke opptjente inntekter		77	70
30	68	Pensjonsforpliktelser	24	68	30
182	205	Betalbar skatt	28	134	121
4	0	Utsatt skatteforpliktelse	28	0	0
2	2	Individuelle avsetninger på garantiansvar	8	2	2
249	207	Andre forpliktelser	10	202	247
534	559	Avsetninger og andre forpliktelser		483	470
1 018	878	Fondsobligasjoner		878	1 018
501	501	Ansvarlige lån		501	501
1 519	1 379	Ansvarlig lånekapital	13 16	1 379	1 519
50 136	51 460	Sum forpliktelser	11 12 14 15 16 17	37 507	37 548
989	989	Egenkapitalbevis	31	989	989
-4	-11	Beholdning av egne egenkapitalbevis	31	-11	-4
353	353	Overkurs		353	353
1 338	1 331	Innskutt egenkapital		1 331	1 338
1 935	2 048	Grunnfondskapital		2 048	1 935
125	125	Gavefond		125	125
684	799	Utjevningsfond		799	684
47	34	Verdireguleringsfond		34	47
362	507	Annen egenkapital		269	166
3 153	3 514	Opptjent egenkapital		3 276	2 957
4 491	4 845	Sum egenkapital	30	4 608	4 295
54 627	56 305	Sum forpliktelser og egenkapital		42 115	41 843
1 433	1 660	Garantier	4 5 6 8 10 19	1 660	1 433

Ålesund, 31. desember 2014

4. mars 2015

I STYRET FOR SPAREBANKEN MØRE

**Leif-Arne
Langøy**
STYRELEDER

**Roy
Reite**
STYRETS NESTLEDER

**Ragna Brenne
Bjerkeset**

**Henning
Sundet**

**Rita Christina
Sævik**

**Ann Magritt Bjåstad
Vikebakk**

**Helge Karsten
Knudsen**

**Olav Arne
Fiskerstrand**
ADM. DIREKTØR

Egenkapitaloppstilling

KONSERN 31.12.2014	Sum egen-kapital	Egen-kapital-bevis	Over-kurs	Grunn-fond	Gave-fond	Utjev-nings-fond	Verdi-reguler-ingsfond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen-kapital
Egenkapital pr 31.12.13 (note 30 og 31)	4 491	985	353	1 935	125	684	47	0	362
Endring egne egenkapitalbevis	-14	-7		-6		-1			
Utdelt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	-79								-79
Utdelt utbytte midler til lokalsamfunnet	-87								-87
Egenkapital før årets resultatdisponering	4 311	978	353	1 929	125	683	47	0	196
Tilført grunnfondet	157			157					
Tilført utjevningfondet	154					154			
Tilført annen egenkapital	42								42
Foreslått utbytte midler til egenkapitalbeviserne	133								133
Foreslått utbytte midler til lokalsamfunnet	136								136
Disponert resultat for regnskapsåret	623	0	0	157	0	154	0	0	311
Verdiendring aksjeinvesteringer tilgjengelig for salg	-13						-13		
Resultatført estimatavvik pensjoner	-102			-52		-51			
Skatteeffekt av resultatførte estimatavvik pensjoner	27			14		13			
Sum andre inntekter og kostnader fra utvidet resultat	-88	0	0	-38	0	-38	-13	0	0
Totalresultat for perioden	535	0	0	119	0	116	-13	0	311
Egenkapital pr 31.12.14 (note 30 og 31)	4 845	978	353	2 048	125	799	34	0	507

KONSERN 31.12.2013	Sum egen-kapital	Egen-kapital-bevis	Over-kurs	Grunn-fond	Gave-fond	Utjev-nings-fond	Verdi-reguler-ingsfond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen-kapital
Egenkapital pr 31.12.12	3 761	775	186	1 835	0	592	40	1	332
Endring egne egenkapitalbevis	10	5	3	1		1			
Utdelt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	-94								-94
Utdelt utbytte midler til lokalsamfunnet	-110								-110
Emisjon	369	205	164						
Gavefond *)	125				125				
Egenkapital før årets resultatdisponering	4 061	985	353	1 836	125	593	40	1	128
Resultatført verdiendring verdipapirgjeld	-1							-1	
Tilført grunnfondet	113			113					

Tilført utjevningfondet	104					104			
Tilført annen egenkapital	68								68
Foreslått utbytte midler til egenkapitalbeviserne	79								79
Foreslått utbytte midler til lokalsamfunnet	87								87
Disponert resultat for regnskapsåret	450	0	0	113	0	104	0	-1	234
Verdiendring aksjeinvesteringer tilgjengelig for salg	7						7		
Resultatført estimatavvik pensjoner	-36			-19		-17			
Skatteeffekt av resultatførte estimatavvik pensjoner	9			5		4			
Sum andre inntekter og kostnader fra utvidet resultat	-20	0	0	-14	0	-13	7	0	0
Totalresultat for perioden	431	0	0	99	0	91	7	-1	234
Egenkapital pr 31.12.13 (note 30 og 31)	4 491	985	353	1 935	125	684	47	0	362

*) I henhold til vedtak i Forstanderskapet 4. juli 2013.

MORBANK 31.12.2014	Sum egenkapital	Egenkapitalbevis	Overkurs	Grunnfond	Gavefond	Utjevningfond	Verdi-reguleringsfond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital
Egenkapital pr 31.12.13 (note 30 og 31)	4 295	985	353	1 935	125	684	47	0	166
Endring egne egenkapitalbevis	-14	-7		-6		-1			
Utdelt utbytte midler til egenkapitalbeviserne	-79								-79
Utdelt utbytte midler til lokalsamfunnet	-87								-87
Egenkapital før årets resultatdisponering	4 115	978	353	1 929	125	683	47	0	0
Tilført grunnfondet	157			157					
Tilført utjevningfondet	154					154			
Foreslått utbytte midler til egenkapitalbeviserne	133								133
Foreslått utbytte midler til lokalsamfunnet	136								136
Disponert resultat for regnskapsåret	581	0	0	157	0	154	0	0	269
Verdiendring aksjeinvesteringer tilgjengelig for salg	-13						-13		
Resultatført estimatavvik pensjoner	-102			-52		-51			
Skatteeffekt av resultatførte estimatavvik pensjoner	27			14		13			
Sum andre inntekter og kostnader fra utvidet resultat	-88	0	0	-38	0	-38	-13	0	0
Totalresultat for perioden	493	0	0	119	0	116	-13	0	269
Egenkapital pr 31.12.14 (note 30 og 31)	4 608	978	353	2 048	125	799	34	0	269

MORBANK 31.12.2013	Sum egen-kapital	Egen-kapital-bevis	Over-kurs	Grunn-fond	Gave-fond	Utjev-nings-fond	Verdi-reguler-ingsfond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen-kapital
Egenkapital pr 31.12.12	3 633	775	186	1 835	0	592	40	1	204
Endring egne egenkapitalbevis	10	5	3	1		1			
Utdelt utbyttmidler til egenkapitalbeviserne	-94								-94
Utdelt utbyttmidler til lokalsamfunnet	-110								-110
Emisjon	369	205	164						
Gavefond *)	125				125				
Egenkapital før årets resultatdisponering	3 933	985	353	1 836	125	593	40	1	0
Resultatført verdiendring verdipapirgjeld	-1							-1	
Tilført grunnfondet	113			113					
Tilført utjevningsfondet	104					104			
Foreslått utbyttmidler til egenkapitalbeviserne	79								79
Foreslått utbyttmidler til lokalsamfunnet	87								87
Disponert resultat for regnskapsåret	382	0	0	113	0	104	0	-1	166
Verdiendring aksjeinvesteringer tilgjengelig for salg	7						7		
Resultatført estimatavvik pensjoner	-36			-19		-17			
Skatteeffekt av resultatførte estimatavvik pensjoner	9			5		4			
Sum andre inntekter og kostnader fra utvidet resultat	-20	0	0	-14	0	-13	7	0	0
Totalresultat for perioden	362	0	0	99	0	91	7	-1	166
Egenkapital pr 31.12.13 (note 30 og 31)	4 295	985	353	1 935	125	684	47	0	166

*) I henhold til vedtak i Forstanderskapet 4. juli 2013.

Kontantstrømoppstilling

KONSERN				MORBANK	
2013	2014	Beløp i mill. kroner	Note	2014	2013
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter					
2 395	2 262	Renteinnbetalinger, provisjonsinnbetalinger og gebyrer	20	1 728	1 927
-1 239	-851	Renteutbetalinger, provisjonsutbetalinger og gebyrer	20	-602	-1 011
10	7	Innbetalinger av utbytte og konsernbidrag	20	159	96
-554	-513	Driftsutbetalinger	21 22 23 24	-486	-532
-158	-188	Utbetalinger av skatt	28	-127	-127
-428	-446	Netto inn-/utbetaling på utlån til og fordringer på andre finansinstitusjoner		-229	-572
-2 176	-2 223	Netto inn-/utbetaling av nedbetalingslån/leasing til kunder		-1 720	771
-511	-546	Netto inn-/utbetaling av benyttede rammekreditter		-363	80
-2 661	-2 498	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		-1 640	632
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter					
4 927	2 594	Innbetaling ved salg av sertifikater, obligasjoner og andre verdipapirer		4 372	6 368
-4 486	-2 137	Utbetaling ved kjøp av sertifikater, obligasjoner og andre verdipapirer		-3 264	-4 486
16	1	Innbetaling ved salg av driftsmidler m.v.	25	1	16
-13	-33	Utbetaling ved tilgang av driftsmidler m.v.	25	-30	-11
274	-454	Netto inn-/utbetaling av øvrige eiendeler	26 27	-569	30
718	-29	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		510	1 917
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter					
975	332	Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	23	331	969
-1 412	-559	Netto inn-/utbetaling av innskudd fra Norges Bank og andre finansinstitusjoner		-986	-1 106
7 227	6 258	Innbetaling ved utstedelse av verdipapirgjeld	12 14	3 749	2 370
-4 219	-4 956	Utbetaling ved innløsning av verdipapirgjeld	12 14	-3 375	-4 219
-94	-79	Utbetalinger av utbytte	31	-79	-94
-291	328	Netto inn-/utbetaling av øvrig gjeld	19 24	287	-226
369	0	Kapitalforhøyelse ved emisjon	31	0	369
2 555	1 324	Netto kontantstrømmer av finansieringsaktiviteter		-73	-1 937
612	-1 203	Netto endring likvider		-1 203	612
669	1 281	Likviditetsbeholdning 01.01		1 281	669
1 281	78	Likviditetsbeholdning 31.12		78	1 281

Kontantstrømoppstillingen viser innbetalinger og utbetalinger av kontanter og kontantekvivalenter gjennom året. Oppstillingen er utarbeidet i henhold til direkteметоден. Kontantstrømmene er klassifisert som operasjonelle aktiviteter, investeringsaktiviteter eller finansieringsaktiviteter. Balansepostene er justert for effekter av valutakursendringer. Kontanter er definert som kontanter og fordringer på Norges Bank.

Note 1 GENERELLE OPPLYSNINGER

Sparebanken Møre, som er konsernets morselskap, er en sparebank registrert i Norge. Bankens egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs. Konsernet består av morbanken Sparebanken Møre, samt datterselskapene Møre Boligkreditt AS, Møre Eiendomsmegling AS og Sparebankeiendom AS.

Konsernet Sparebanken Møre tilbyr banktjenester for personmarked og næringsliv, leasing og eiendomsmegling gjennom et utstrakt kontornett i Møre og Romsdal, som er definert som geografisk hjemmemarked. Selskapets hovedkontor er lokalisert i Keiser Wilhelmsgt. 29/33, Postboks 121 Sentrum, 6001 Ålesund, Norge.

Foreløpig årsregnskap ble godkjent for publisering av styret 28. januar 2015. Endelig årsregnskap er avlagt av styret 4. mars 2015.

Konsernets virksomhet er beskrevet i note 19.

Note 2 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med internasjonale regnskapsstandarder, International Financial Reporting Standards (IFRS), som fastsatt av International Accounting Standards Board, og godkjent av EU pr 31. desember 2014.

Hvordan konsernets regnskapsprinsipper skal leses:

Sparebanken Møre beskriver regnskapsprinsipper og prinsippvalg i tilknytning til de aktuelle notene som prinsippene omhandler. Se tabellen under for oversikt over i hvilken note de ulike prinsippene er beskrevet, samt henvisning til aktuelle og viktige IFRS-standarder.

Regnskapsprinsipp	Note	IFRS-standard
Nedskrivninger	Note 7 Tap på utlån og garantier	IAS 39, IFRS 7
Finansielle garantier og forpliktelser	Note 10 Forpliktelser	IAS 39, IAS 37
Finansielle derivater	Note 12.3 Finansielle derivat	IAS 39, IFRS 7, IFRS 13
Sikring	Note 14 Verdipapirgjeld	IAS 39, IFRS 7
Klassifisering av fin.instr.	Note 15 Klassifikasjon av finansielle instrumenter	IAS 39, IFRS 7
Amortisert kost	Note 16 Finansielle instrumenter til amortisert kost	IAS 39, IFRS 7
Virkelig verdi	Note 17 Finansielle instrumenter til virkelig verdi	IAS 39, IFRS 13, IFRS 7
Driftssegmenter	Note 19 Driftssegmenter	IFRS 8
Inntektsføring	Note 20 Andre driftsinntekter	IAS 18, IAS 39
Pensjon	Note 24 Pensjonskostnader og -forpliktelser	IAS 19
Varige driftsmidler	Note 25 Varige driftsmidler	IAS 16, IAS 36
Immaterielle eiendeler	Note 26 Andre immaterielle eiendeler	IAS 38, IAS 36
Skatt	Note 28 Skatt	IAS 12
Egenkapital	Note 31 Egenkapitalbevis og eierstruktur	IAS 1
Hendelser etter balansedagen	Note 32 Hendelser etter balansedagen	IAS 10

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter Sparebanken Møre og alle selskap der Sparebanken Møre har kontroll gjennom sitt eierskap. Et foretak er kontrollert når eier er eksponert for eller har rettigheter til avkastningen fra foretaket og har mulighet til å påvirke denne avkastningen gjennom sin innflytelse over foretaket. Dette gjelder datterselskaper spesifisert i note 18.

Selskaper som er kjøpt eller solgt i løpet av året inkluderes i konsernregnskapet fra det tidspunktet kontroll oppnås og inntil kontroll opphører.

Konsernregnskapet utarbeides som om konsernet var en økonomisk enhet.

Alle transaksjoner mellom selskaper som inngår i konsernet er eliminert i konsolideringen av konsernregnskapet. Det er brukt ensartede regnskapsprinsipper for alle selskap som inngår i konsernregnskapet. Investeringer i datterselskaper er i morbankens regnskap vurdert til kost. Oppkjøpsmetoden er brukt ved regnskapsføring av oppkjøpte enheter. Anskaffelseskost ved et oppkjøp er målt som virkelig verdi av avgitte eiendeler, utstedte egenkapitalinstrumenter og overtatt gjeld. Identifiserbare kjøpte eiendeler, og overtatt gjeld og gjeldsforpliktelser er målt til virkelig verdi på oppkjøpsdato. Anskaffelseskost utover virkelig verdi av konsernets eierandel av identifiserte netto eiendeler, er i tråd med IFRS 3 klassifisert som goodwill. Transaksjonskostnader ved oppkjøp resultatføres etter hvert som de påløper.

Midlertidig overtatte andeler i forbindelse med sikring av engasjement konsolideres ikke, men behandles som holdt tilgjengelig for salg med verdiendring over resultatet.

Valuta

Konsernet presenterer sitt regnskap i norske kroner (NOK). Morbanken med datterselskaper har NOK som funksjonell valuta.

Alle pengeposter i utenlandsk valuta er omregnet til funksjonell valuta (NOK) etter kurser fra Norges Bank pr. 31.12.2014. Løpende inntekter og utgifter er omregnet til transaksjonstidspunktens valutakurs, og valutakursendringer er resultatført løpende i regnskapsperioden.

Endringer i regnskapsprinsipper og presentasjon (klassifiseringer)

Det foreligger ingen vesentlige endringer i regnskapsprinsipper for 2014. For endringer i presentasjon/klassifisering, se ytterligere informasjon under avsnittet "Nye standarder".

Nye standarder

Konsernet har implementert følgende nye standarder i 2014:

• IAS 27 Separat finansregnskap

Som en konsekvens av publiseringen av IFRS 10 Konsernregnskap, IFRS 11 Felleskontrollerte ordninger og IFRS 12 Opplysninger om interesser i andre foretak har IASB foretatt endringer i IAS 27. IAS 27 omhandler nå bare regnskapsføring i det separate finansregnskapet. Tittelen på standarden ble også endret i denne sammenheng. Innenfor EU/EØS området gjelder IFRS 11 med virkning for regnskapsår som startet 1. januar 2014 eller senere. Endringen har ikke hatt vesentlig betydning for selskapsregnskapet til Sparebanken Møre.

• IAS 32 Finansielle instrumenter – presentasjon

IAS 32 er endret for å klargjøre innholdet i "currently has a legally enforceable right to set-off" og også klargjøre anvendelsen av IAS 32s motregningskriterier for oppgjørssystemer som eksempelvis clearing housesystemer som anvender mekanismer for bruttooppgjør som ikke skjer samtidig (simultaneously). Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som startet 1. januar 2014 eller senere og har ikke hatt vesentlig påvirkning på konsernets finansielle stilling eller resultat.

• IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling

IASB har vedtatt endringer i sikringsbokføringsreglene under IFRS. Endringene innebærer at man ikke vil måtte avslutte sikringsbokføringen i de tilfeller der derivater utpekt i sikringsforhold må overføres for å gjennomføre clearing med en sentral motpart (central counterparty - CCP) som følge av lov eller annen regulering, gitt at nærmere angitte kriterier er oppfylt. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som startet 1. januar 2014 eller senere og har ikke hatt vesentlig påvirkning på konsernets finansielle stilling eller resultat.

• IFRS 10 Konsernregnskap og IAS 27 Separat finansregnskap

IFRS 10 erstatter de delene av IAS 27 Konsernregnskap og separate finansregnskap som omhandler konsoliderte regnskaper, og SIC-12 Konsolidering – foretak med særskilt formål. IFRS 10 bygger på én enkelt kontrollmodell som skal anvendes for alle enheter, inkludert foretak med avgrenset formål (SPE). Endringene som er introdusert i IFRS 10 fordrer at ledelsen utøver vesentlig grad av skjønn for å avgjøre hvilke enheter som kontrolleres av morbanken, hvor alle enheter som kontrolleres skal konsolideres. Innenfor EU/EØS området gjelder IFRS 10 med virkning for regnskapsår som startet 1. januar 2014 eller senere. Dette har ikke medført endringer for hvilke selskap som skal konsolideres i konsernet Sparebanken Møre.

• IFRS 11 Felleskontrollerte ordninger

Denne standarden erstatter IAS 31 Andeler i felleskontrollert virksomhet, samt SIC-13 Felleskontrollerte foretak - ikke-monetære overføringer fra deltakere. IFRS 11 tar bort adgangen til å innregne investeringen etter bruttometoden. Alle enheter som oppfyller definisjonen av felleskontrollert virksomhet i IFRS 11 må innregnes i samsvar med egenkapitalmetoden. Innenfor EU/EØS området gjelder IFRS 11 med virkning for regnskapsår som startet 1. januar 2014 eller senere. Endringene har ikke hatt betydning for konsernets finansielle stilling eller resultat.

• IFRS 12 Opplysninger om interesser i andre foretak

IFRS 12 gjelder for foretak som har interesser i datterselskaper, felleskontrollert virksomhet, tilknyttede foretak, eller ikke-

konsoliderte strukturerte enheter (structured entities). IFRS 12 erstatter opplysningskrav som tidligere fulgte av IAS 27 Konsernregnskap og separat finansregnskap, IAS 28 Investeringer i tilknyttede foretak, og IAS 31 Andeler i felleskontrollert virksomhet. I tillegg introduseres det en rekke nye opplysningskrav. Innenfor EU/EØS området gjelder IFRS 12 med virkning for regnskapsår som startet 1. januar 2014 eller senere. Endringene har ikke hatt betydning for konsernets finansielle stilling eller resultat.

Fremtidige standarder

Standardene og fortolkningene som er vedtatt frem til tidspunkt for avleggelse av konsernregnskapet, men hvor ikrafttredelsestidspunkt er frem i tid er oppgitt under. Konsernets intensjon er å implementere de relevante endringene på ikrafttredelsestidspunktet, under forutsetning av at EU godkjenner endringene før avleggelse av konsernregnskapet.

• IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 vil etter hvert erstatte IAS 39 Finansielle instrumenter: innregning og måling. For å fremskynde utskiftningen av IAS 39, delte IASB prosjektet inn i tre faser; Klassifisering og måling, Sikringsbokføring og Nedskrivninger. Nye prinsipper for nedskrivninger ble publisert i juli 2014 og standarden er nå fullført. De delene av IAS 39 som ikke er endret som en del av dette prosjektet, har blitt overført til IFRS 9. IFRS 9 har pliktig virkningstidspunkt for regnskapsår som begynner 1. januar 2018 eller senere. Standarden er ennå ikke godkjent av EU. Konsernet er nå i en prosess med å avklare hvilken betydning den nye standarden vil få. Det er for tidlig til å konkludere noe eksakt, men på rapporteringstidspunktet er den foreløpige vurderingen at standarden ikke vil få vesentlig effekt for regnskapet.

Følgende nye standarder med fremtidig ikrafttredelsestidspunkt forventes ikke å ha vesentlig betydning for konsernet

Sparebanken Møre:

IFRS 15 Inntektsføring

IAS 16 Eiendom, anlegg og utstyr (endringer)

IAS 41 Landbruk (endringer)

IFRIC fortolkning 21 Avgifter

Årlig forbedringsprosjekt

IASB har i sine årlige forbedringsprosjekter gjort mindre endringer i en rekke standarder. Ingen av disse endringene er vurdert å ha vesentlige betydning for den finansielle stilling eller resultat for konsernet Sparebanken Møre.

Skjønnsmessige vurderinger ved bruk av regnskapsprinsipper

Finansielle eiendeler og forpliktelser henføres til ulike kategorier i IAS 39 som etterfølgende styrer målingen i balansen. Banken har klare rutiner for denne kategoriseringen, og prosessen krever normalt bare begrenset bruk av skjønn.

Bruk av estimater og skjønnsmessige vurderinger ved utarbeidelsen av årsregnskapet

Utarbeidelse av årsregnskapet i overensstemmelse med enkelte IFRS regnskapsstandarder krever at ledelsen i noen tilfeller benytter skjønnsmessige estimater og forutsetninger. Vurderingene er basert på historisk erfaring og forutsetninger som ledelsen mener er rimelige og fornuftige. Estimaten og forutsetningene som ligger til grunn, påvirker de rapporterte beløp på eiendeler, gjeld og poster utenom balansen, samt inntekter og kostnader i de presenterte årsregnskapene. Det er risiko for at faktiske resultater senere, til en viss grad, kan avvike fra estimater og forutsetninger som er lagt til grunn.

Enkelte regnskapsprinsipper anses som spesielt viktige for å belyse konsernets finansielle stilling fordi det kreves at ledelsen gjør vanskelige eller subjektive vurderinger og fastsetter estimater som i hovedsak relaterer seg til saker som er usikre i utgangspunktet.

Ledelsen gjør vurderinger ved valg og anvendelse av regnskapsprinsipper. Selskapets finansielle eiendeler og forpliktelser allokteres til ulike kategorier i henhold til IAS 39. Normalt er det lite skjønnsutøvelse i denne sammenheng. Det vises til note 15 for måleprinsippene.

Ledelsen vurderer at de viktigste områdene som det er knyttet kritiske estimater og forutsetninger til er:

Nedskrivning på utlån

Konsernet gjennomgår låneporteføljen minst hvert kvartal. Engasjement blir gjennomgått individuelt og vurdert nedskrevet når objektive bevis for verdifall foreligger eller senest ved mislighold over 90 dager. Det gjennomføres videre

nedskrivningsvurderinger for grupper av utlån. Det vises til note 7 for ytterligere beskrivelse av prinsipper og metodikk. Det foreligger retningslinjer for gjennomføring av vurdering av fremtidige kontantstrømmer. Vesentlige engasjement gjennomgås av sentrale kredittmiljøer i banken før endelig beslutning fattes.

I forbindelse med nedskrivningsvurderinger skal alle kontantstrømmer på engasjementene i prinsippet identifiseres, og det skal gjøres en vurdering av hvilke kontantstrømmer som er utsatte. Med bakgrunn i det store antall engasjementer som er gjenstand for vurdering både på individuelt nivå og gruppenivå, må slike beregninger skje med utgangspunkt i tilnærminger og erfaringstall.

Virkelig verdi på finansielle instrumenter – herunder derivater

For finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked benyttes ulike verdsettelsesmetoder for å fastsette virkelig verdi. Ytterligere informasjon, samt beskrivelse av teknikkene gis i note 17. Det henvises også til notene 11-16 som omhandler finansielle instrumenter.

Pensjonsforpliktelser

Nåverdien av pensjonsforpliktelser avhenger av flere faktorer som fastsettes ved bruk av en rekke aktuariemessige forutsetninger. Enhver endring i disse forutsetningene vil påvirke balanseført beløp for pensjonsforpliktelsen. Diskonteringsrenten fastsettes ved årsslutt. Dette er renten som benyttes for å beregne nåverdien av fremtidige nødvendige utbetalinger for å dekke pensjonsforpliktelsen. Diskonteringsrenten baseres på det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett, samt swap-rentene i interbankmarkedet for ekstrapolering av krumningen utover 10 år, slik at vi oppnår tilnærmet lik forfalltid som pensjonsforpliktelsen. Andre grunnleggende forutsetninger for pensjonsforpliktelsen er delvis basert på faktiske markedsforhold. Forutsetningene om døds- og uføreutviklingen er basert på standardiserte forutsetninger, samt andre demografiske faktorer. Tilleggsinformasjon vises i note 24.

Note 3 RISIKOSTYRING

Strategi

Sparebanken Møres langsiktige strategiske utvikling og måloppnåelse støttes ved god risiko- og kapitalstyring. Overordnet formål med risikostyring og kontroll er å sikre at man oppnår de fastsatte mål, sikre effektiv drift, håndtering av risikoer som kan hindre oppnåelse av forretningsmessige mål, sikre intern og ekstern rapportering av høy kvalitet, og sikre at konsernet opererer i samsvar med relevante lover, regler og interne retningslinjer. Å ta risiko er et grunnleggende trekk ved å drive bankvirksomhet, og risikostyring er således et sentralt område i den daglige driften og i styrets løpende fokus.

Styret i Sparebanken Møre har vedtatt overordnede retningslinjer for styring og kontroll i konsernet, samt risikopolisy. Konsernet skal ha lav til moderat risikoprofil, hvor inntjeningen skal være et produkt av kunderelaterte aktiviteter, og ikke finansiell risikotaking. Det er videre vedtatt egne policyer for hvert vesentlige risikoområde; kredittrisiko, motpartsrisiko, markedsrisiko og likviditetsrisiko. Risikostrategiene vedtas av styret, og revideres minimum årlig eller når spesielle forhold skulle tilsi det. Konsernet har etablert en oppfølgings- og kontrollstruktur som skal sørge for at strategisk plans overordnede rammeverk blir overholdt.

Bedriftskultur, organisering og ansvar

Risikostyringsprosessen er fundert på bankens og konsernets bedriftskultur. Denne inkluderer ledelsesfilosofi, lederstil og menneskene i organisasjonen. De ansattes integritet, verdigrunnlag og etiske holdninger er fundamentale elementer i en velfungerende bedriftskultur. Velutviklede kontroll- og styringstiltak kan ikke kompensere for en dårlig bedriftskultur. Med bakgrunn i dette har Sparebanken Møre etablert klare etiske retningslinjer og et tydelig verdigrunnlag som er godt kommunisert i hele organisasjonen.

Sparebanken Møre legger vekt på uavhengighet i risikostyringen. Ansvaret for, og gjennomføringen av risikostyring og kontroll er derfor delt mellom styret, ledelsen og ulike forretningsenheter/operative ledere.

Styret i Sparebanken Møre har det overordnede ansvaret for å påse at banken og konsernet har en kapitaldekning som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og konsernets virksomhet, samt sørge for at Sparebanken Møre er tilstrekkelig kapitalisert ut fra regulatoriske krav. Styret skal videre påse at risikostyringen og internkontrollen er god og systematisk, og at dette er etablert i samsvar med lover og forskrifter, vedtekter, pålegg, eksterne og interne retningslinjer. Styret fastsetter videre prinsippene og retningslinjene for risikostyring og internkontroll for de ulike aktivitetsnivåene, og reviderer og vedtar jevnlig, og minst årlig, ulike strategier og retningslinjer for risikostyringen.

Revisjons- og risikoutvalget velges av og blant styrets medlemmer. Utvalgene er underutvalg av styret, hvis formål er å foreta mer grundige vurderinger av utpekte saksområder og rapportere resultatet til styret. Revisjons- og risikoutvalget skal se til at institusjonen har en uavhengig og effektiv ekstern og intern revisjon og en tilfredsstillende regnskapsrapportering og risikohåndtering i samsvar med lover og forskrifter.

Administrerende direktør har ansvar for at det er etablert en forsvarlig risikostyring og internkontroll på basis av vurderinger, prinsippfastsettelse og retningslinjer fastsatt av styret. Administrerende direktør er ansvarlig for at det etableres et godt kontrollmiljø på alle nivå i banken, og skal gjennomføre en løpende oppfølging av endringer i bankens risikoer, og påse at disse er forsvarlig ivarettatt i samsvar med styrets retningslinjer. Administrerende direktør skal sørge for at bankens risikostyring og internkontroll er dokumentert i henhold til gjeldende lover, regler, forskrifter og vedtekter, og skal minst én gang i året utarbeide en samlet vurdering av risikosituasjonen, som skal forelegges styret til behandling.

Avdeling risikostyring har ansvar for å utarbeide systemer, retningslinjer og prosedyrer for å identifisere, måle, rapportere og følge opp bankens viktigste iboende risikoer. Avdelingen har ansvaret for å sørge for at Sparebanken Møres totale risikoeksponering blir rapportert til administrerende direktør og styret, herunder resultater av gjennomførte stresstester. Videre har avdelingen det koordinerende hovedansvaret for konsernets IRB-system. Funksjonen er en sentral premissleverandør og rådgiver i strategiprosessen knyttet til risikovurderinger, risikotoleranse og operasjonalisering av bankens overordnede mål med hensyn til risikoer. Avdelingen har også ansvar for å lede årlig ICAAP-arbeid, og for å koordinere årlig internkontrollbekreftelser fra de operative lederne. Avdelingen inngår i Seksjon Økonomi, Risikostyring, Personal og Sikkerhet som rapporterer direkte til administrerende direktør.

I henhold til krav i verdipapirhandelloven med tilhørende forskrift har Sparebanken Møre en compliance-funksjon. Sparebanken Møres styre vedtar årlig egen complianceinstruks, og det utarbeides en årlig arbeids- og handlingsplan for funksjonen. Leder for avdelingen rapporterer til Sparebanken Møres administrerende direktør, men er organisatorisk underlagt leder for Seksjon

Informasjon og Compliance.

Avdeling økonomi og regnskap har ansvaret for konsernets samlede økonomistyring/-rapportering og regnskapsrapportering, og inngår i Seksjon Økonomi, Risikostyring, Personal og Sikkerhet.

Sparebanken Møres operative ledere på vesentlige virksomhetsområder skal aktivt engasjere seg i prosessen rundt vurderingen av om etablert risikostyring og internkontroll blir gjennomført som forutsatt. Det legges til grunn at ledere på alle plan i organisasjonen overvåker vedtatte kontrolltiltak innenfor sitt ansvarsområde.

Sparebanken Møres kredittkomité behandler større engasjement og saker av spesiell karakter, og skal avgi en uavhengig innstilling til fullmaktshaver. Kredittkomiteen legger særskilt vekt på å avdekke risiko i tilknytning til den enkelte søknad og gjennomfører en egen vurdering av kredittrisiko. I tillegg til dette vurderes om det enkelte engasjement er i henhold til konsernets kredittrisikostrategi, kredittpolitikk, bevilgningsreglement og kredittbehandlingsrutiner.

Internrevisor er en overvåkningsinstitusjon som, uavhengig av administrasjonen for øvrig, foretar systematiske risikovurderinger, kontroller og undersøkelser av Sparebanken Møres internkontroll for å vurdere om den virker hensiktsmessig og betryggende. Bankens styre godkjenner internrevisjonens ressurser og årsplaner. Internrevisor skal også diskutere plan og omfang av revisjonsarbeidet med revisjons- og risikoutvalget. Internrevisjonen i Sparebanken Møre er utkontraktet til BDO.

Rapportering

Sparebanken Møre har fokus på korrekt, fullstendig og tidsriktig rapportering av risiko- og kapitalforhold. Med bakgrunn i dette er det etablert flere ulike periodiske rapporteringer som er rettet mot bankens ledergruppe og styret, samt rapporteringer som er rettet ut mot de enkelte segmenter og avdelinger, herunder også mot kundeansvarlige. De mest vesentlige rapporteringene som utarbeides gjennom året angis nedenfor:

ICAAP gjennomføres og rapporteres minst årlig. Styret tar aktivt del i gjennomgangen og etablerer eierskap til prosessen, blant annet gjennom ICAAPs sentrale rolle i langsiktig strategisk plan. Det er utarbeidet egne retningslinjer for arbeidet med ICAAP i Sparebanken Møre. ICAAP gjennomgås i bankens ledergruppe, revisjons- og risikoutvalget, styret og kontrollkomité.

Balansert Målstyringsrapport (BMS) utarbeides hver måned og synliggjør status og utvikling på de viktigste faktorene for Sparebanken Møres måloppnåelse. Rapporten oversendes til banksjefene og bankens ledergruppe, og er en integrert del av den økonomiske rapporteringen til styret.

Risikorapport utarbeides månedlig. Denne er et sentralt element i Sparebanken Møres løpende oppfølging av risikobildet. Risikorapport etter påfølgende kvartalsslutt er også utvidet med utfyllende kommentarer fra ulike fagmiljø i konsernet, herunder sjeføkonom, leder næringsliv, leder personmarked og banksjef Treasury & Markets. Rapporten behandles i bankens ledergruppe, revisjons- og risikoutvalg og styret, samt at kontrollkomiteen mottar kopi av kvartalsvis risikorapport.

Internkontrollrapportering utarbeides årlig for alle forretningsområder og regioner. I denne gjennomføres det en vurdering av om internkontrollen er tilstrekkelig i forhold til risikotoleransen som omfatter vurdering og kommentarer til eget arbeid med internkontrollen, gjennomgang av alle viktige risikoområder, vurdering av egen etterlevelse av eksternt og internt regelverk, samt foreslåtte og planlagte forbedringstiltak. Internkontrollrapporteringen behandles i bankens ledergruppe, revisjonsutvalg og styret, samt gjennomgås for bankens kontrollkomité.

Compliancerapporter utarbeides periodisk, og inneholder elementer knyttet til vurdering av compliancerisiko og kontroll, testing av etterlevelse og resultat av tester, revurderinger og plan for implementering av retningslinjer, oppfølging av merknader fra eksternt og intern revisor, oppfølging av merknader fra Finanstilsynet, avvikshåndtering internkontroll mv. Compliancerapporter behandles i bankens ledergruppe, revisjons- og risikoutvalg og styret, samt gjennomgås for bankens kontrollkomité.

Rapporter fra eksternt og intern revisor behandles av bankens ledergruppe, revisjons- og risikoutvalg og styret. Både intern og eksternt revisor har minst årlige møter med revisjons- og risikoutvalget og kontrollkomiteen.

Rapportering om utlån til boligformål utarbeides kvartalsvis for bankens styre.

Rapporteringsportal er etablert i Sparebanken Møre hvor hver enkelt medarbeider med kundeansvar har tilgang til rapporter som viser status og utvikling i sin porteføljes kredittrisiko. Portalen er hierarkisk oppbygd slik at ledelsen i Sparebanken Møre kan følge utviklingen innenfor sitt ansvarsområde. Rapporteringene benyttes også til analyser av kunder, porteføljer og bransjer. Portalen gir videre kundeansvarlige oversikt over kunders posisjoner og rammer relatert til eksponering i finansielle instrument.

Økonomi- og regnskapsrapporter utarbeides månedlig, herunder månedlig beregning av gruppevis nedskrivninger, samt tapsgjennomgang av portefølje med fokus på individuelle nedskrivningsbehov. Rapporteringen behandles i bankens ledergruppe, revisjons- og risikoutvalg og styret. Kontrollkomiteen får etter hvert kvartalsslutt en særskilt gjennomgang av kvartalsregnskapet, herunder økonomisk og risikomessig utvikling.

Kapitalstruktur

Sparebanken Møre's kapital er sammensatt ut fra flere hensyn. De viktigste er konsernets størrelse, det internasjonalt rettede næringslivet i Møre og Romsdal og et stabilt marked for langsiktig funding ved behov. Videre er konsernets langsiktige strategiske plans innvirkning vesentlig i forhold til hvilken kapitalstruktur Sparebanken Møre skal ha.

Vurdering av risikoprofil, kapitalbehov og lønnsomhet bygger til en hver tid på Sparebanken Møre's langsiktige strategiske plan. Det gjennomføres en beregning av konsernets kapitalbehov minst ved årlig ICAAP. Sparebanken Møre skal ha et kapitaliseringsnivå som oppfyller minstekravene til kapitaldekning og som samsvarer med konsernets aksepterte risikotoleranse. Gjennom ICAAP klargjøres samtidig alternativer som konsernet kan gjennomføre dersom kapitaldekningen kommer under stress. Alternativene listes i prioritert rekkefølge, med beskrivelse av tiltak, samt angivelse av planlagt iverksettelse om nødvendig.

Sparebanken Møre har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir god og stabil avkastning på egenkapitalen. Resultatene skal sikre eierne av egenkapitalen en konkurransedyktig langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen. Egenkapitaleierne andel av nettoresultatet som avsettes til utbytteidler, tilpasses egenkapitalsituasjonen. Sparebanken Møre's resultatdisponeringer skal påse at alle egenkapitaleierne sikres likebehandling.

Kapitaldekningsregelverket

EUs direktiv for kapitaldekning har som formål å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom mer risikosensitivt kapitalkrav, bedre risikostyring og kontroll, tettere tilsyn og mer informasjon til markedet.

Kapitaldekningsforskriften bygger på tre pilarer:

- **Pilar I** – Minimumskrav til ansvarlig kapital
- **Pilar II** – Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging (ICAAP)
- **Pilar III** – Offentliggjøring av informasjon

Sparebanken Møre's kapitaldekning er beregnet i henhold til standardmetoden for kredittrisiko for massemarkedsengasjement og IRB grunnleggende for foretak. Beregninger knyttet til markedsrisiko baseres på standardmetoden og for operasjonell risiko på basismetoden. Styret i Sparebanken Møre legger til grunn at konsernet skal være godt kapitalisert, både under lavkonjunkturer og høykonjunkturer. Kapitalvurderinger (ICAAP) gjennomføres årlig, og konsernets kapitalstrategi er basert på risiko i virksomheten, hvor effekten av ulike stressscenarier er tatt hensyn til.

Det vises også til note 30 Kapitaldekning for ytterligere beskrivelser knyttet til Sparebanken Møre's godkjennelsesprosess for IRB, samt kommentarer relatert til nytt regelverk gjennom Basel III.

Risikoeksponering og strategisk risikostyring

Sparebanken Møre eksponeres for flere ulike typer risikoer. De viktigste risikogruppene er:

- **Kredittrisiko:** Konsernets største risikoområde. Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Inkludert i dette risikoområdet er også motpartsrisiko og konsentrasjonsrisiko
- **Markedsrisiko:** Risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser og renter
- **Likviditetsrisiko:** Risiko for at konsernet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på institusjonens kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid
- **Operasjonell risiko:** Risiko for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser

Sparebanken Møre forsøker å ta hensyn til samspillet mellom de ulike risikoområdene ved fastsettelse av ønsket nivå på eksponering av risiko. Overordnet er det de interne forhold, rammebetingelser, kundegrunnlag mv. i konsernet som danner grunnlag for hvilken overordnet risikoeksponering man ønsker å legge til grunn.

Basert på evaluering av risikoprofil, styring og kontroll legger Sparebanken Møre følgende overordnet risikoeksponering til grunn for de ulike risikoområdene:

- **Kredittrisiko:** Det aksepteres moderat til betydelig risiko
- **Markedsrisiko:** Det aksepteres lav risiko
- **Likviditetsrisiko:** Det aksepteres moderat risiko
- **Operasjonell risiko:** Det aksepteres lav til moderat risiko

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og behov for økonomisk kapital for å kunne dekke uventede tap. Det beregnes forventet tap og økonomisk kapital for alle hovedgrupper av risiko, og for ulike forretningsområder i konsernet. Forventet tap beskriver det beløpet man statistisk sett må forvente å tape i løpet av en periode på 12 måneder. Økonomisk kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener er nødvendig for å dekke den faktiske risikoen konsernet har pådratt seg. Det er lagt til grunn statistiske metoder for beregning av økonomisk kapital. Det vises for øvrig til note 30 Kapitaldekning for ytterligere kommentarer vedrørende økonomisk kapital.

Kredittrisiko

Kredittrisiko representerer Sparebanken Møres største risikoområde. Inkludert i dette risikoområdet inngår også motpartsrisiko og konsentrasjonsrisiko. Konsernet eksponeres for denne risikoformen gjennom utlåns- og leasingprodukter til privatmarkeds- og næringslivskunder, samt gjennom aktiviteter i Sparebanken Møres Seksjon Treasury & Markets.

Kredittrisikostrategien revideres og vedtas årlig av styret. Strategien fokuserer på risikosensitive rammer som er satt sammen slik at de på en mest hensiktsmessig og effektiv måte styrer konsernets risikoprofil på kredittområdet. Videre er det etablert rammer, retningslinjer og fullmactsreglement som bygger opp under Sparebanken Møres kredittrisikostrategi og langsiktige strategiske plan.

Sparebanken Møres kjerneverdier er ”Engasjert, Nær og Solid”. Disse verdiene skal reflekteres i alle kontaktpunkt med markedet, skape merverdi for kundene og bidra til å skape en positiv oppfatning av Sparebanken Møre. Kredittpolitikken skal videre fremme en kredittkultur der kredittverdighet sees i et langsiktig perspektiv, der generelle og bransjemessige konjunktursvingninger tas hensyn til. Sparebanken Møre skal fremstå med høy etisk standard, og skal ikke bli forbundet med aktiviteter, kunder eller bransjer med tvilsomt renommé. Konsernet er åpent for alle typer kunder innenfor definerte markedsområde, og det skal ikke finne sted diskriminering basert på kundens alder, kjønn, nasjonalitet, religion eller sivil status.

Sparebanken Møres geografiske kjerneområde er Møre og Romsdal. Det er likevel adgang til å gi finansiell bistand til investeringer/etableringer utenfor kjerneområdet når dette eiermessig er knyttet til enkeltpersoner eller selskaper i/fra Møre og Romsdal. Som et ledd i en bevisst diversifisering av porteføljen i forhold til bransje eller geografisk eksponering vil det også kunne vurderes engasjement utenfor konsernets markedsområde. Ved slike tilfeller stiller konsernets strategi klare rammer for maksimalt risikonivå ved det enkelte engasjement.

Avdeling risikostyring har etablert månedlige porteføljestyrrapporter som sikrer at eventuelle avvik fra de strategiske målene fastsatt i kredittrisikostrategien blir avdekket. Konseptansvarlige for henholdsvis næringsliv og personmarked har et selvstendig ansvar for den løpende overvåkingen av status, for å avdekke avvik i forhold til de samme strategiske målene, og for å iverksette tiltak ved eventuelle avvik.

Styret er ansvarlig for konsernets innvilgelse av lån og kreditter. Innenfor visse rammer delegeres fullmakt til administrerende direktør for det operasjonelle ansvaret for beslutning i kredittsakene. Innenfor sine fullmakter kan igjen administrerende direktør videre delegerer fullmakter. Bevilgningsfullmaktene er personlige og er gradert etter kriterier som størrelse på bevilgning, engasjementsgrense (NL), kundens totale lånegjeld (PM), samt risikoklasse. Fullmaktene er videre knyttet til stillingsnivå.

Sparebanken Møre benytter aktivt interne rapporter for å overvåke nivå og utvikling av konsernets kredittportefølje. Hver enkelt medarbeider med kundeansvar har tilgang til rapporter som viser status og utvikling i sin porteføljes kredittrisiko. Rapportene er hierarkisk oppbygd slik at ledelsen i banken kan følge utviklingen innenfor sitt ansvarsområde. Rapporteringene benyttes også til analyser av kunder, porteføljer og bransjer.

Konsernet har utarbeidet egne risikomodeller for næringslivssegmentet og personmarkedet som benyttes i månedlig måling og

rapportering av kredittrisiko. Det er også utviklet egne søknadsscoremodeller for de to kundesegmentene som benyttes i kredittinnvilgelsesprosessen.

Det er hovedsakelig tre sentrale parametere innenfor kredittrisiko som modelleres:

1. Sannsynlighet for mislighold (PD): PD beregnes pr kunde og angir sannsynlighet for at kunden skal misligholde sitt engasjement i løpet av de neste 12 måneder. Hver kunde får beregnet sin PD basert på statistiske modeller som benytter variabler av både ekstern og bankintern informasjon, i form av både finansielle nøkkeltall og ikke-finansielle kriterier.

2. Tapsgrad ved mislighold (LGD): LGD angir hvor stor andel av engasjementet som forventes tapt ved mislighold. Vurderingene tar hensyn til verdier på kundens stille sikkerheter, og de kostnader som vil oppstå ved inn drivelse av misligholdte engasjementer.

3. Forventet eksponering ved mislighold (EAD): EAD angir hvilken eksponering som forventes på et engasjement hvis og når dette går i mislighold.

De omtalte parameterne danner grunnlag for beregning av forventet tap (EL) og inngår i beregningen av økonomisk kapital. Ved å klassifisere kundene etter sannsynlighet for mislighold, samt beregne forventet tap og behovet for økonomisk kapital på kundenivå, får konsernet informasjon om nivået og utviklingen i den samlede kredittrisikoen i totalporteføljen. Egne migrasjonsanalyser viser utviklingen av antall kunder og EAD mellom ulike risikoklasser i ulike perioder.

Treasuryrisiko

Treasuryrisiko er en del av den totale kredittrisikoen i Sparebanken Møre. Det er definert styrevedtatte rammer for hvilken kreditteksponering konsernet kan ha innen dette området.

Kreditteksponering er knyttet til obligasjoner og sertifikater i konsernets likviditetsreserveportefølje, kortsiktige utlån til andre banker, herunder kontohold i utenlandske banker, og eksponering i forbindelse med finansielle derivater som er inngått for å nøytralisere en allerede aktuell rente- og valutarisiko banken har påtatt seg. Porteføljen består av velrenommerte relasjoner i inn- og utland.

Sparebanken Møre sin policy er at spesielt i forhold til plasseringer i internasjonale banker og andre debitorer utenom Norge, skal konsernet legge til grunn vurderinger utført av de store offisielle ratingbyråene. Kredittrisikoen skal være på et minimum, men selv høyt ratede utstedere/papirer kan være utsatt for risiko. Om motparter blir satt på "negative outlook" eller får nedgradert rating gjennomføres det en ny intern vurdering i Sparebanken Møre om eksisterende kredittlinjer. Om nødvendig skal kredittlinje, og eventuell eksponering, reduseres eller fjernes.

Treasuryrisiko sees også i sammenheng med tilpasninger til likviditetsindikatorene LCR og NSFR, samt Finanstilsynets definerte Likviditetsindikator 1 og 2. Regelverket for LCR medfører en vridning mot lavere risikovektede motparter, slik som blant annet stats- og statsgaranterte papirer, samt obligasjoner med fortrinnsrett (OmF).

I preklassifiseringen av motpartsbanker legges det vekt på å vurdere de som Sparebanken Møre har et gjensidig (resiprositet) og langt forretningsmessig forhold til. Det er i tillegg behov for å ha tilstrekkelig konkurranse om de produkter og instrumenter det handles i, samt at konsernet skal være markedsmessig og geografisk diversifisert.

Dersom det skjer endringer i rammebetingelser, marked, økonomisk utvikling eller i Sparebanken Møres aktiviteter som har vesentlig innvirkning på konsernets risikoposisjon skal det vurderes og eventuelt settes begrensninger for investeringsmulighetene. I dette ligger for eksempel å ikke investere i enkeltland, grupper av land, enkeltmotparter, motparter med visse karakteristika mv.

Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt AS stiller krav om inngåelse av CSA-avtale før derivathandel mot enhver motpart. Dette gir Sparebanken Møre sikkerhet for en gitt eksponering. Avtalen med motpart definerer når pant skal overføres mellom partene. Sparebanken Møre praktiserer kontantpant mot sine motparter. Markedsverdien av alle derivater inngått mellom Sparebanken Møre og motparten avregnes enten daglig eller ukentlig. Motpartsrisikoen vil da i stor grad elimineres. EMIR – European Market Infrastructure Regulation – er forslag til en forordning om infrastruktur og derivater som selges på ikke-noterte markeder. EMIR skal sikre regulering og kontroll med markedet for derivater som handles utenfor regulerte markeder gjennom krav til innberetning til transaksjonsregistre, krav til avregning (clearing) gjennom sentrale motparter (CCP). Sparebanken Møre vil tilpasse seg dette regelverket.

Markedsrisiko

Sparebanken Møres markedsrisiko styres gjennom definerte posisjonsrammer for hvert risikoområde. Styring av markedsrisiko er nedfelt i Sparebanken Møres markedsrisikostrategi. Strategien vedtas av styret, og gir de overordnede føringene for konsernets aktiviteter i kapitalmarkedet, herunder rammer for Sparebanken Møres samlede eksponeringer innenfor valuta, renter og aksjer.

Konsernets markedsrisiko kan splittes i følgende elementer:

- **Renterisiko:** Består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i rentebærende finansielle instrumenter, herunder derivater med renteinstrumenter som underliggende. Renterisiko knyttet til likviditetsporteføljen, samt sikringsforretninger knyttet til denne, vurderes særskilt og har egen risikoramme. Det vises til note 12.1 for konsernets renterisiko.

- **Aksjerisiko:** Består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i egenkapitalinstrumenter, inkludert derivater med egenkapitalinstrumenter som underliggende. Aksjer i datterselskap er ikke inkludert. Sparebanken Møre har en svært begrenset handelsportefølje. Sparebanken Møres finansielle risiko i 2014 vurderes å ha vært lav og betryggende. Det vises til note 15 for konsernets aksjerisiko.

- **Valutarisiko:** Består av risikoen for tap når valutakursene endres. Alle finansielle instrumenter og øvrige posisjoner med valutarisiko blir inkludert i vurderingen. Valutarisiko knyttet til bankporteføljen, det vil si valutarisiko som oppstår som et resultat av sikring kundehandel, herunder utlån-/innskuddsvirksomhet, vurderes særskilt og vil ha et eget sett av risikorammer.

Sparebanken Møres eksponering for valutarisiko fremkommer som følge av mismatch mellom underliggende forretninger og sikringsforretninger, samt nødvendig beholdning på konsernets arbeidskonti i utenlandske banker. Endringer i markedskurser medfører endringer i verdien av Sparebanken Møres valutaposisjon. Valutaposisjonen inneholder også Sparebanken Møres kassabeholdning av sedler i utenlandsk valuta. Sparebanken Møre har ikke handelsportefølje i FX-kontrakter. Sparebanken Møres valutarisiko er lav og godt innenfor de grenser som er angitt i forskrift. Det vises til note 12.2 for konsernets valutarisiko.

- **Spreadrisiko:** Defineres som risikoen for endringer i markedsverdi av obligasjoner og engasjementer som følge av generelle endringer i kredittspreader.

- **Total markedsrisiko:** Den samlede risikovurderingen fremkommer ved å sammenstille vurderingene fra områdene renter, aksjer og valuta.

Finanstilsynets metodikk på dette området legges til grunn for å vurdere det samlede markedsrisikoområdet. Vurderingene baseres på tre ulike risikofaktorer:

- Eksponering
- Risikospredning
- Markedslikviditet

Det tas ikke hensyn til eventuelle diversifiseringseffekter mellom aktivaklassene.

Basert på innstilling fra administrerende direktørs Balansekomité godkjenner styret hvert år en totalramme for Sparebanken Møres markedsrisiko. Rammene er tilpasset konsernets aktivitetsnivå og risikotoleranse. Ved behov kan totalrammen bli endret hyppigere enn den årlige gjennomgangen.

Total markedsrisikoramme defineres som maksimalt tap ved et stressscenario der Finanstilsynets metodikk legges til grunn. Den godkjente overordnede markedsrisikorammen delegeres til administrerende direktør, mens banksjef seksjon Treasury og Markets har forvaltningsfullmakten for den totale markedsrisikorammen. Seksjonsleder har ansvar for at forvaltningen av rammene innenfor ulike underporteføljer blir overholdt til enhver tid.

Seksjon Treasury & Markets har et selvstendig ansvar for den løpende overvåkingen av posisjoner innenfor de ulike porteføljene og følger dette opp daglig eller med den frekvens som er nødvendig i forhold til aktivitetsnivå. Avdeling risikostyring har hovedansvaret for måling, rapportering og kontroll av markedsrisikoområdet. Back-Office har ansvaret for transaksjonskontroll og prosessering av betalingstransaksjoner.

SimCorp Dimension er det bærende risk management systemet i Sparebanken Møre knyttet til markedsrisikoområdet. Systemet gir løpende status på markedsutviklingen. Alle finansielle instrumenter blir registrert i systemet og overvåket kontinuerlig. Avdeling Risikostyring er ansvarlig for at verddivurderingen av finansielle instrument er god og relevante.

Avdeling risikostyring overvåker at rammer og strategi til enhver tid overholdes. Dersom aktiviteter overskrider rammer eller

strategi er det nedfelt skriftlige rapporteringsinstrukser.

Rapportering av markedsaktiviteten inngår i Sparebanken Møres periodiske "Risikorapport" til ledelse, revisjons- og risikoutvalg og styre. Månedlig rapporteres resultatutvikling, samt faktisk risikoeksponering innenfor hver portefølje enkeltvis og aggregert. Rapportene blir sammenholdt mot maksimal aktivitetsramme og total markedsrisikoramme (stressramme). Styret blir også hvert kvartal gitt logg over eventuelle brudd på rammer, strategi eller lov og forskrift.

Det er ikke knyttet resultatbasert avlønning til noen personer som arbeider innen markedsrisikoområdet utover det som inngår i Sparebanken Møres generelle bonusordning som omhandler, og er lik for, alle ansatte i konsernet.

Likviditetsrisiko

Likviditet kan defineres som konsernets evne til å finansiere økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet oppstår. Sparebanken Møre er likvid når den er i stand til å innfri gjelden sin etter hvert som den forfaller.

Styring av konsernets likviditetsrisiko tar utgangspunkt i konsernets overordnede finansieringsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum en gang årlig. Strategien gjenspeiler det moderate risikonivået som aksepteres for dette risikoområdet.

Konsernets likviditetsrisiko krever særskilt oppfølging. Dette skyldes konsernets særstilling som forvalter av innskuddsmidler for små og uprofesjonelle aktører, og konsernets sentrale rolle i betalingsformidlingen. Konsernets forpliktelse til å motta innskudd fra en ubestemt krets av innskytere, og det forhold at disse innskuddene normalt er disponible på dagen, medfører at de står ovenfor en vesentlig større likviditetsrisiko enn andre finansforetak. Myndighetenes låneordninger og sikkerhetsnett for bankene er begrunnet nettopp i disse forholdene. Kostnadene ved å redusere likviditetsrisikoen må sees i sammenheng med de fordeler lavere likviditetsrisiko gir. En grunnleggende forutsetning for å opprettholde innskyteres og andre långiveres tillit er at institusjonene alltid har tilstrekkelig likviditet til å dekke løpende forpliktelser.

LCR måler institusjonenes evne til å overleve en stressperiode på 30 dager. LCR øker betydningen av likvide eiendeler med høy kvalitet. NSFR måler langsiktigheten i institusjonens finansiering. NSFR medfører at institusjonene i større grad må finansiere illikvide eiendeler ved hjelp av stabil og langsiktig finansiering. I den sammenheng er innskudd ikke sett på som en like stabil finansieringskilde, noe som medfører at kvaliteten på innskuddene vil få økt betydning. Dette betyr at finansinstitusjonene i større grad må finansiere seg gjennom lengre obligasjonslån. Inntil definisjon og kalibrering av NSFR er endelig avklart, vil Sparebanken Møre benytte Likviditetsindikator 1.

Sparebanken Møre tilpasser seg det nye regelverket, både gjennom endringer i interne strategier, samt gjennom faktiske tilpasninger. Konsernet rapporterer også regelmessig, i henhold til rapporteringskrav, til tilsynsmyndighetene om utviklingen knyttet til de nye likviditetsindikatorene.

Gjennom konsernets langsiktige strategiske plan, "Møre 2018", er det lagt en likviditetsstrategi hvor Sparebanken Møre skal tilpasse seg struktur og volum i det nye LCR-kravet. LCR introduseres 1. oktober 2015 med et minstekrav på 60% og økes deretter med 10% årlig til 100% nås 1. januar 2019.

Pr utgangen av 2014 utgjorde LCR-indikatoren 127 %, Finanstilsynets Likviditetsindikator 1 på 101 % og Likviditetsindikator 2 på 111 %. I sammensetningen av den eksterne finansieringen er det prioritert å ha en relativt høy andel med løpetid over ett år.

Likviditetsfunksjonen i Sparebanken Møre er organisert i Seksjon Treasury & Markets. Seksjonen styrer således dag til dag flyten av likvider, og har ansvaret for å dekke finansieringsbehovet i Sparebanken Møre. Utnyttelsen av boligkreditselskapet, Møre Boligkreditt AS, er herunder sentralt.

Likviditetskontrollen ivaretas både gjennom Seksjon Treasury & Markets og avdeling Risikostyring. Det skilles i denne sammenheng mellom overordnet og daglig operasjonell likviditetsstyring og -kontroll. Den daglige operasjonelle styringen ivaretas av Seksjon Treasury & Markets, mens den overordnede risikostyringen, herunder kontroll mot strategier og rammer, ivaretas av avdeling Risikostyring.

Når det oppstår unormale likviditetssituasjoner enten i markedet eller i Sparebanken Møre, skal bankens beredskapsgruppe komme sammen. Gruppen har bestått av følgende personer:

- Administrerende direktør (leder)
- Banksjef Treasury & Markets
- Banksjef seksjon Informasjon og Compliance
- Banksjef seksjon Økonomi, Risikostyring, Personal og Sikkerhet

- Leder for Næringsliv Sunnmøre
- Banksjef Divisjon Personmarked
- Daglig leder Møre Boligkreditt AS
- Leder Treasury

Styret mottar månedlige rapporter om likviditetssituasjonen. I denne rapporteringen inngår flere ulike nøkkeltall, slik som innskuddsdekning, likviditetsindikator 1 og 2, LCR, NSFR, netto refinansieringsbehov, sammensetning av likviditetsporteføljen, fordeling av kapitalmarkedsinnlån på ulike kilder, største innskytere mv. I tillegg rapporteres tidlige faresignaler gjennom utvikling i soliditet, balanse- og resultatutvikling, tap/mislighold, utviklingen i cost of funds både for valuta og NOK.

Likviditetsrisikoen forsøkes redusert ved en spredning av innlånene på markeder, kilder, instrumenter og løpetider. For å sørge for at konsernets likviditetsrisiko holdes på et lavt nivå skal utlån til kunder i hovedsak finansieres ved kundeinnskudd, samt langsiktig verdipapirgjeld. Arbeidet med å øke ordinære innskudd er sterkt fokusert i kundearbeidet i alle deler av Sparebanken Møre. Bankens innskuddsdekning, innskudd fra kunder i forhold til utlån til kunder, var ved utgangen av året på 58,1 %.

Styret skal informeres om bankens likviditetssituasjon på månedsbasis, og umiddelbart hvis det skjer viktige endringer som kan påvirke nåværende eller framtidig likviditetssituasjon. Rapporteringen søker å identifisere likviditetssituasjon under normal drift, avdekke tidlige «faresignaler» og vurdere bankens stresskapasitet.

Møre Boligkreditt AS har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak, og selskapet gir konsernet en økt diversifisering av dets fundingkilder. Selskapet har i 2014 utstedt obligasjoner med fortrinnsrett kvotert i norske kroner. Morbanken har gjennom året overført deler av boliglånsporteføljen til kredittforetaket.

Operasjonell risiko

I operasjonell risiko ligger alle de potensielle tapskilder som er knyttet til den løpende driften av Sparebanken Møre. Konsernet har definert ulike typer operasjonell risiko inn i følgende hovedkategorier:

- Internt bedrageri
- Eksternt bedrageri
- Ansettelsesvilkår og sikkerhet på arbeidsplassen
- Kunder, produkter og forretningspraksis
- Skade på fysiske eiendeler
- Avbrudd i drift og/eller systemer
- Oppgjør, levering eller annen transaksjonsbehandling

Styret i Sparebanken Møre har vedtatt at det aksepteres en lav til moderat risikoprofil knyttet til operasjonell risiko. Det er ikke utarbeidet en egen overordnet risikostrategi for risikoområdet, men det foreligger flere dokumenter som underbygger konsernets risikohåndtering. Disse dokumentene omhandler blant annet IKT-området, beredskapsplaner for personell og eiendom, sikkerhetshåndbok, fullmakts strukturer, etiske retningslinjer og forsikringsstrategi. Videre er det etablert retningslinjer for etterlevelse av:

- lov om hvitvasking med forskrift
- verdipapirhandelloven med forskrift
- IKT-forskriften

Konsernets juridiske avdeling bidrar til å overvåke og redusere den operasjonelle risikoen. For Compliance er det etablert styrevedtatt instruks, arbeidsplaner og handlingsplaner. Sparebanken Møre har også etablert årlig Sikkerhetsforum for konsernets sikkerhetsansvarlige, samt at det fire ganger pr år avholdes møter i konsernets Sikkerhetsutvalg.

Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko, og således også kvaliteten i Sparebanken Møres drift, ligger hos den enkelte leder. Dette ansvaret følger av stillingsinstrukser og ulike retningslinjer og rutiner. Alle ledere avgir årlig en bekreftelse til administrerende direktør på kvalitet og etterlevelse av internkontroller innenfor de risikoområdene som er gjengitt i dette dokumentet. Det angis også forbedringsområder som går inn i egne handlingsplaner, og administrerende direktør legger rapporten frem for revisjons- og risikoutvalget og styret. Årlig ICAAP medfører også en gjennomgang av konsernets vesentlige risikoområder, hvor operasjonell risiko er gitt stor oppmerksomhet.

Utover årlig lederrapportering og årlig ICAAP mottar bankens ledergruppe og styret gjennom året blant annet følgende rapporter som omhandler momenter som inngår i operasjonell risiko; Compliancerapporter, Sikkerhetsrapport, Rapporter fra internrevisor,

Rapporter fra eksternrevisor, Arbeidsmiljøundersøkelser, Intern servicekvalitetsundersøkelse, IKT-rapportering, Bransjeanalyser, samt eventuelle rapporteringer fra tilsynsmyndighetene.

For påpekte punkter i omtalte rapporteringer utarbeides det tiltak for å håndtere gap, med tilhørende ansvarspersoner og frister. Oppfølging av utførelsesgraden for tiltakene følges opp av Sparebanken Møres Forretningsutvalg på månedlig basis.

Konsernets etablerte internkontroll er et viktig hjelpemiddel for å redusere den operasjonelle risikoen, både for avdekking og oppfølging.

Internkontroll

Internkontroll skal utformes for å gi rimelig sikkerhet vedrørende måloppnåelse innen områdene strategisk utvikling, målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og overholdelse av lover og regler, herunder også etterlevelse av konserninterne retningslinjer og policyer. En velfungerende internkontroll skal videre sikre at konsernets risikoeksponering er innenfor vedtatt risikoprofil.

Internkontroll i Sparebanken Møre er organisert desentralt med Seksjon Økonomi, Risikostyring, Personal og Sikkerhet som koordinerende enhet og ansvarlig for den årlige rapporteringen til revisjons- og risikoutvalget og styret. Compliance overvåker hvordan konsernet operasjonaliserer lover og regler i virksomheten, og hvordan ansatte overholder relevante regler, herunder lover, forskrifter, konsesjoner, avtaler, bransjestandarder, interne instruksjoner mv. i den daglige driften. Avdeling risikostyring har ansvar for å utarbeide systemer, retningslinjer og prosedyrer for å identifisere, måle, rapportere og følge opp konsernets viktigste iboende risikoer.

Det rapporteres løpende til konsernets revisjons- og risikoutvalg og styre om driften og risikosituasjonen gjennom året. Administrerende direktør avlegger årlig rapport til styret vedrørende en samlet vurdering av risikosituasjonen og en vurdering om at de etablerte internkontrollene fungerer tilfredsstillende. Denne rapporten baserer seg på bekreftelser fra ledere på ulike nivå i Sparebanken Møre.

Sparebanken Møres internrevisor rapporterer regelmessig til konsernets revisjons- og risikoutvalg og styre forhold vedrørende konsernets internkontroll.

Aktiv Forvaltning

Konsernet tilbyr aktiv forvaltning ovenfor kunder. Forvaltningen utføres på vegne av kunder, og tilhørende eiendeler er kundens og ikke konsernets eiendeler.

Finansielle derivater

Sparebanken Møre benytter finansielle derivater for å håndtere risiko som oppstår som følge av bankens ordinære virksomhet. Banken benytter i svært liten grad finansielle derivater i sin egenhandel. Som hovedprinsipp skal alle kundeforretninger omgående dekkes med en motgående forretning i markedet.

Følgende derivater benyttes i Sparebanken Møre:

• Terminer

En avtale om kjøp eller salg av et bestemt beløp i en valuta, mot et fastsatt beløp i en annen valuta til en på forhånd avtalt kurs, med oppgjør på et bestemt tidspunkt senere enn to virkedager etter avtalens inngåelse.

• Swapper

En byttehandel hvor to parter bytter kontantstrømmer for et avtalt beløp over en periode. Ved en renteswap byttes rentebetingelsene. Ved en rente- og valutaswap byttes både valuta- og rentebetingelser.

• FRA-kontrakter

En forpliktende avtale om en rentesats som skal gjelde for en framtidig periode for en definert hovedstol. Ved oppgjør utveksles kun forskjellen mellom avtalt rente og faktisk markedsrente.

• Opsjoner

En rett - men ikke en plikt til å kjøpe («call - opsjon») eller selge («put - opsjon») et spesifisert produkt til en på forhånd bestemt pris («strikeprice»). Ved inngåelse av en opsjonskontrakt vil den som kjøper en kjøps- eller salgsrett måtte betale en premie til de som utsteder («skriver») opsjonen. Opsjoner kan tilbys med basis i et finansielt instrument eller en råvare.

Risikoen til disse instrumentene er knyttet til kredittrisiko mot avdekkingsmotparter som er kredittmessig klarert av styret, samt operasjonell risiko.

Disse instrumentene benyttes i hovedsak til å gi bankens kunder en sikker cash-flow samt en ønsket risikoposisjon i de ulike markeder. Rammer for finansielle instrumenter mot kunder er etablert av de respektive kundeansvarlige. Rammene skal sette maksimumsgrense for bankens eksponering mot hver enkelt kunde knyttet til kundens forretningsvolum i finansielle instrumenter og den markedsmessige utviklingen av disse. Det er den enkelte kundeansvarlige som har ansvar for etableringen av rammen og for at den har gjennomgått nødvendig formell kredittbehandling, samt at det er etablert tilstrekkelig sikkerhet for rammen. Videre har kundeansvarlig, sammen med utøvende megler, ansvar for at kredittrisiko som følge av kunders eksponering i finansielle instrumenter til enhver tid ligger innenfor innvilgede rammer. For alle kunder som handler med finansielle instrument, skal det innhentes motregningsavtale. Denne avtalen har som formål å redusere bankens kreditteksponering mot kunden ved at alle kontrakter nettes og banken oppnår kun en nettoeksponering mot kunden. Det er den enkelte kundeansvarlig som er ansvarlig for etablering av motregningsavtale med aktuelle kunder og at alle kunder som handler denne typen instrumenter gjøres kjent med bankens alminnelige forretningsvilkår.

Avdeling Risikostyring har ansvar for oppfølging, samt all internrapportering og rapportering til myndighetene vedrørende bankens eksponering mot ulike motparter som følge av handel med finansielle instrument.

Note 4 KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er konsernets største risikoområde, og defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Konsernet eksponeres for denne risikoformen gjennom utlåns- og leasingprodukter til privatmarkeds- og næringslivskunder, samt gjennom aktiviteter i seksjon Treasury & Markets. Note 3 "Risikostyring" angir nærmere vedtatte strategier for kredittrisikoen i konsernet, samt prosesser for styring og kontroll av risikoområdet. Sentralt står beregning av misligholdssannsynlighet på den enkelte kunde og portefølje.

Kredittrisiko omfatter også konsentrasjonsrisiko, herunder risiko knyttet til store engasjementer med samme kunde, konsentrasjon innenfor geografiske områder eller med likelydende næringer.

Konsentrasjonsrisiko styres i forhold til ramme for bransjeandeler, største enkeltengasjementer og samlet ramme for store engasjementer. Det gjennomføres periodiske stresstester for å vurdere tapspotensialet i kredittporteføljen som følge av store, men ikke usannsynlige, negative endringer i rammebetingelsene. Styring og måling av kredittrisiko er videre nærmere beskrevet i rapporten Risiko- og kapitalstyring (Pilar 3). Se også note 30 hvor kredittrisiko for konsernet er kvantifisert gjennom risikojustert kapitalbehov. Som beskrevet i note 3 er det beregnet sannsynlighet for mislighold (PD) for engasjementene i Sparebanken Møres kredittportefølje. PD er modellert for å være i tråd med Kapitalkravsforskriftens spesifikasjoner for grunnleggende IRB. Beregnet forventet tap (PD x LGD x EAD) legges til grunn ved vurdering av kundelønnsomhet og blir tatt hensyn til ved fastsettelse av rentevilkår.

Utlån og fordringer

Alle utlån og fordringer, herunder leasing, men med unntak av fastrenteutlån, er vurdert til virkelig verdi ved første gangs måling med tillegg av direkte transaksjonskostnader. Ved fastsettelse av utlånets verdi på transaksjonstidspunktet (transaksjonspris) kommer etableringsgebyr til fradrag og periodiseres over utlånets løpetid som en del av utlånets effektive rente. Utlån måles etterfølgende til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Den effektive renten er den renten på inngåelsestidspunktet som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontantstrømmer over utlånets forventede levetid, til netto balanseført verdi av utlånet. Ved gjennomføring av denne beregningen estimeres kontantstrømmene, og alle kontraktsmessige vilkår ved utlånet blir tatt i betraktning.

Kjøpte porteføljer utlån, herunder utlån overtatt ved overtakelse av virksomhet, har begrenset utnyttbar levetid og hvor merverdier på transaksjonstidspunktet balanseføres til anskaffelseskost. Porteføljen av kjøpte utlån avskrives ved bruk av effektiv rentemetode, fordelt over forventet gjennomsnittlig løpetid på porteføljen (fordelt på næringsliv og personmarked).

Basert på bankens risikovurderinger kan engasjementene risikogrupperes som følger (tallene er basert på nominell hovedstol):

Engasjementer kunder fordelt på risikogrupper basert på sannsynlighet for mislighold - KONSERN 2014	Brutto utlån	Garantier	Trekk-fasiliteter	Total eksponering
Lav risiko (0 % - < 1 %)	41 832	976	4 400	47 208
Middels risiko (1 % - < 4 %)	5 416	386	345	6 147
Høy risiko (4 % - <100 %)	1 569	291	62	1 922
Misligholdte/tapsutsatte engasjement	374	7	11	392
Sum før nedskrivninger på ind./grupper av utlån	49 191	1 660	4 818	55 669
- Nedskrivning (individuelle og gruppevis nedskrivninger)	-307	0	0	-307
Netto utlån og fordringer på kunder 31.12.2014	48 884	1 660	4 818	55 362

Engasjementer kunder fordelt på risikogrupper basert på sannsynlighet for mislighold - KONSERN 2013	Brutto utlån	Garantier	Trekk-fasiliteter	Total eksponering
Lav risiko (0 % - < 1 %)	37 719	963	3 495	42 177
Middels risiko (1 % - < 4 %)	6 281	455	234	6 970
Høy risiko (4 % - <100 %)	2 021	20	38	2 079
Misligholdte/tapsutsatte engasjement	526	5	3	534
Sum før nedskrivninger på ind./grupper av utlån	46 547	1 443	3 770	51 760
- Nedskrivning (individuelle og gruppevis nedskrivninger)	-306	0	0	-306
Netto utlån og fordringer på kunder 31.12.2013	46 241	1 443	3 770	51 454

Engasjementer kunder fordelt på risikogrupper basert på sannsynlighet for mislighold - MORBANK 2014	Brutto utlån	Garantier	Trekk-fasiliteter	Total eksponering
Lav risiko (0 % - < 1 %)	27 160	976	3 305	31 441
Middels risiko (1 % - < 4 %)	4 862	386	337	5 585
Høy risiko (4 % - <100 %)	1 383	291	62	1 736
Misligholdte/tapsutsatte engasjement	395	7	11	413
Sum før nedskrivninger på ind./grupper av utlån	33 800	1 660	3 715	39 175
- Nedskrivning (individuelle og gruppevis nedskrivninger)	-305	0	0	-305
Netto utlån og fordringer på kunder 31.12.2014	33 495	1 660	3 715	38 870

Engasjementer kunder fordelt på risikogrupper basert på sannsynlighet for mislighold - MORBANK 2013	Brutto utlån	Garantier	Trekk-fasiliteter	Total eksponering
Lav risiko (0 % - < 1 %)	23 849	963	2 730	27 542
Middels risiko (1 % - < 4 %)	5 624	455	261	6 340
Høy risiko (4 % - <100 %)	1 820	20	38	1 878
Misligholdte/tapsutsatte engasjement	526	5	3	534
Sum før nedskrivninger på ind./grupper av utlån	31 819	1 443	3 032	36 294
- Nedskrivning (individuelle og gruppevis nedskrivninger)	-305	0	0	-305
Netto utlån og fordringer på kunder 31.12.2013	31 514	1 443	3 032	35 989

Sikkerheter og andre risikoreducerende tiltak

Konsernet benytter ulike sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon.

Hovedprinsippet for verdivurdering av sikkerheter er at realisasjonsverdien, slik den antas å være når banken har behov for sikkerheten, legges til grunn. Med unntak av engasjement hvor det er foretatt nedskrivning er sikkerhetenes verdi beregnet under forutsetning om fortsatt drift. Ved vurdering av sikkerheter tas det hensyn til estimerte salgskostnader.

I årets beregninger av individuelle nedskrivninger av utlån er bankens verdsettelse av sikkerhetsobjekter hensyntatt. Se note 7 for ytterligere informasjon.

Hovedtyper av pant som benyttes er pant i fast eiendom (bolig/næringsbygg), garantier, kausjoner, registrerbart løsøre, varelager, driftstilbehør, konsesjoner eller avtaler om motregning. Garantier utgjør en liten del av bankens risikoeksponering og det benyttes garantister fra privatpersoner (forbrukerkausjoner), foretak (profesjonelle), garantiinstitutter og banker.

Sikkerheter oppdateres minimum årlig eller ved ny sak for personmarked. For næringslivskunder oppdateres sikkerheter ved ny sak eller engasjementsoppfølging. Verdivurdering er en del av kredittbeslutningen.

Banken foretar ikke motregning av eksponeringer i eller utenfor balansen ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko.

Sparebanken Møre stiller krav om inngåelse av CSA-avtale før derivathandel mot enhver interbankmotpart. Dette gir Sparebanken Møre sikkerhet for en gitt eksponering. Avtalen med motpart definerer når pant skal overføres mellom partene. Sparebanken Møre praktiserer kontantpant mot sine motparter. Markedsverdien av alle derivater inngått mellom Sparebanken Møre og motparten avregnes enten daglig eller ukentlig.

Tabellen nedenfor viser den prosentvise fordelingen av engasjement knyttet til ulike nivåer for sikkerhetsstillelse. Eksempelvis betyr linjen 0-60 % at engasjementene er lavere enn 60 % av sikkerhetsobjektet. 100 % betyr at lånebeløpet overstiger verdien på sikkerhetsobjektet. Bankens retningslinjer for verdifastsettelse av sikkerhetsobjekter er benyttet. Dette innebærer at sikkerhetsobjektene er forsiktig vurdert sett i forhold til markedsverdier.

Sikkerhetsnivå - 2014	Personkunder andel i %	Næringsliv andel i %	Andel totalt
0 % - 60 %	42,36	50,48	44,90
60 % - 70 %	16,31	10,55	14,51
70 % - 80 %	19,07	12,77	17,10
80 % - 90 %	6,94	6,50	6,81
90 % - 100 %	3,99	3,50	3,84
Over 100 %	10,09	13,87	11,27
Usikret	1,23	2,32	1,57
Totalsum	100,00	100,00	100,00

Sikkerhetsnivå - 2013	Personkunder andel i %	Næringsliv andel i %	Andel totalt
0 % - 60 %	45,20	50,60	46,90
60 % - 70 %	16,90	6,70	13,70
70 % - 80 %	16,50	13,40	15,50
80 % - 90 %	7,20	5,50	6,70
90 % - 100 %	4,10	3,20	3,80
Over 100 %	8,70	16,90	11,30
Usikret	1,40	3,70	2,10
Totalsum	100,00	100,00	100,00

Sikkerhetsmasse knyttet til utstedte obligasjoner i Møre Boligkreditt AS	2014	2013
Brutto utlån sikret med pant i bolig (bolighypoteklån)	15 110	14 563
Fordringer som utgjør fyllingssikkerhet	312	738
Sum sikkerhetsmasse 1)	15 422	15 301
Sikkerhetsmassens fyllingsgrad i %	113,2	112,7

1) NOK 417 millioner av totale brutto utlån er på balansedagen ikke kvalifisert til den tellende sikkerhetsmasse (NOK 300 millioner i 2013).

Note 5 ENGASJEMENTER FORDELT PÅ KUNDEGRUPPER

I årsregnskapet er utlånsporteføljen og innskudd med avtalt flytende rente målt til amortisert kost. Utlånsporteføljen og innskudd med fast rente er målt til virkelig verdi.

KONSERN	Brutto utlån		Innskudd		Garantier	
Sektor/næring	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Jordbruk og skogbruk	463	488	163	152	1	1
Fiske og fangst	3 279	2 965	457	380	0	0
Industri	2 217	1 840	1 138	1 194	237	409
Bygg og anlegg	603	797	484	667	114	163
Varehandel og hotell	577	581	688	669	75	79
Utenriks sjøfart/supply	1 610	1 568	311	535	1 111	707
Eiendomsdrift	5 637	5 597	1 597	1 437	36	27
Faglig/finansiell tjenesteytelse	787	707	1 370	1 463	0	0
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	1 311	1 116	2 009	2 243	77	38
Offentlig forvaltning	38	32	697	853	0	0
Utlandet	135	162	10	5	0	0
Andre	160	121	2 434	2 459	0	0
Sum næringsliv/offentlig	16 817	15 974	11 358	12 057	1 651	1 424
Personkunder	32 245	30 454	17 024	15 999	9	9
Opptjente, ikke forfalte renter/Påløpte renter	129	119	7	12	0	0
Sum	49 191	46 547	28 389	28 068	1 660	1 433
Individuelle nedskrivninger	-141	-166				
Gruppevise nedskrivninger	-166	-140				
Sum netto utlån	48 884	46 241				
Utlån/innskudd med flytende rente (amortisert kost)	45 250	42 109	27 950	27 530		
Utlån/innskudd med fast rente (virkelig verdi)	3 941	4 438	439	538		

MORBANK	Brutto utlån		Innskudd		Garantier	
Sektor/næring	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Jordbruk og skogbruk	460	486	163	152	1	1
Fiske og fangst	3 278	2 964	457	380	0	0
Industri	2 210	1 840	1 138	1 194	237	409
Bygg og anlegg	577	774	484	667	114	163
Varehandel og hotell	568	573	688	669	75	79
Utenriks sjøfart/supply	1 597	1 568	311	535	1 111	707

Eiendomsdrift	5 528	5 568	1 608	1 447	36	27
Faglig/finansiell tjenesteytelse	769	695	1 370	1 463	0	0
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	1 266	1 084	2 016	2 253	77	38
Offentlig forvaltning	41	32	697	853	0	0
Utlandet	135	162	10	5	0	0
Andre	182	121	2 434	2 458	0	0
Sum næringsliv/offentlig	16 611	15 867	11 376	12 076	1 651	1 424
Personkunder	17 083	15 854	17 024	15 999	9	9
Opptjente, ikke forfalte renter/Påløpte renter	106	98	7	12		
Sum	33 800	31 819	28 407	28 087	1 660	1 433
Individuelle nedskrivninger	-141	-166				
Gruppevise nedskrivninger	-164	-139				
Sum netto utlån	33 495	31 514				
Utlån/innskudd med flytende rente (amortisert kost)	29 859	27 283	27 968	27 538		
Utlån/innskudd med fast rente (virkelig verdi)	3 941	4 438	439	538		

Note 6 ENGASJEMENTER FORDELT GEOGRAFISK

	Møre og Romsdal		Landet ellers		Utlandet		Sum	
KONSERN	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Brutto utlån	41 446	39 643	7 547	6 680	198	224	49 191	46 547
Andel i %	84,3	85,2	15,3	14,3	0,4	0,5	100,0	100,0
Innskudd	22 912	22 609	5 182	5 215	295	244	28 389	28 068
Andel i %	80,7	80,5	18,3	18,6	1,0	0,9	100,0	100,0
Garantier	1 538	1 275	122	158	0	0	1 660	1 433
Andel i %	92,7	89,0	7,3	11,0	0,0	0,0	100,0	100,0

MORBANK	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Brutto utlån	29 005	27 892	4 625	3 703	170	224	33 800	31 819
Andel i %	85,8	87,7	13,7	11,6	0,5	0,7	100,0	100,0
Innskudd	22 930	22 628	5 182	5 215	295	244	28 407	28 087
Andel i %	80,7	80,5	18,3	18,6	1,0	0,9	100,0	100,0
Garantier	1 538	1 275	122	158	0	0	1 660	1 433
Andel i %	92,7	89,0	7,3	11,0	0,0	0,0	100,0	100,0

Note 7 TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER

Nedskrivninger

Tap på utlån beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdi av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med effektiv rente. Kun kredittap forårsaket av inntrufne tapshendelser på balansedagen hensyntas.

For utlån med flytende rente er diskonteringsrenten lik den effektive rente på måletidspunktet. For utlån med fastrente er diskonteringsrenten lik opprinnelig effektiv rente. For utlån med endret rentesats som følge av finansielle problemer hos debitor er det brukt effektiv rente som gjaldt før lånets rente ble endret. Ved estimering av fremtidige kontantstrømmer er eventuell overtakelse og salg av tilhørende sikkerheter hensyntatt, herunder også utgifter ved overtakelse og salg.

Nedskrivning for verdifall på utlån er resultatført som tap på utlån. Beregnede renter på utlån som tidligere er nedskrevet er resultatført som renteinntekter. Reversering av nedskrivning for øvrig er resultatført som korrigering av tap. Når alle sikkerheter er realisert og det er utvilsomt at banken ikke får flere innbetalinger på engasjementet blir tapsnedskrivningen konstatert. Kravet mot kunden vil likevel bestå og bli fulgt opp, med mindre det er inngått avtale om gjeldsettergivelse med kunden.

Det blir foretatt avsetning for garantiforpliktelser dersom det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør og forpliktelsen kan estimeres pålitelig. Beste estimat er lagt til grunn ved estimering av avsetningen. Regresskrav knyttet til garanti hvor det er foretatt avsetning er balanseført som eiendel maksimalt lik avsetning.

Nedskrivningsbeløpet beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi (hovedstol + påløpte renter på vurderingstidspunktet) og nåverdien av fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med effektiv rente over lånets forventede levetid. Nedskrivning klassifiseres i resultatet som tapskostnad. Estimering av fremtidige kontantstrømmer fra et utlån skal også hensynta overtakelse og salg av tilhørende sikkerheter. Ved vurdering av sikkerhetsdekning skal det foretas en kvalifisert vurdering av panteobjektets beskaffenhet og reelle omsetningsverdi hensyntatt utgifter ved overtakelse og salg. Realisasjonsverdier for ulike panteobjekter i en realisasjonssituasjon fastsettes etter beste skjønn. Tidspunkt for avvikling av utlån med nedskrivning er basert på skønnsmessige vurderinger og erfaringer fra tilsvarende avviklingsengasjement og konkursavviklinger.

Individuelle nedskrivninger

Nedskrivning for tap foretas når det foreligger objektive indikasjoner for at et utlån har verdifall som følge av svekket kredittverdighet. En nedskrivning blir reversert når tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet. Alle utlån som anses som vesentlige, samt et utvalg andre, blir vurdert individuelt for å se om det foreligger objektive bevis for verdifall.

Enkeltutlån vurderes for nedskrivning dersom det foreligger objektive bevis for:

- a) Vesentlige finansielle problemer hos debitor
- b) Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd. Et engasjement blir vurdert som misligholdt dersom låntakeren ikke betaler forfalte terminer, eller overtrekk ikke er dekt inn, maksimalt innen 90 dager
- c) Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller i andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor. Reforhandling av lånebetingelser for å lette låntakers stilling regnes som et objektivt bevis på verdifall.
- d) Det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering eller at debtors bo blir tatt under konkursbehandling

Gruppenedskrivninger

Gruppevis nedskrivninger beregnes på undergrupper av utlån der det foreligger objektive hendelser som viser at den fremtidige kontantstrømmen for betjening av engasjementene er svekket, hvor det ikke er mulig å gjennomgå alle engasjementer på individuell basis, eller hvor informasjon ikke er identifiserbar på engasjementnivå. Engasjement hvor det er registrert individuelle tapsnedskrivninger inngår ikke i grunnlaget for gruppevis nedskrivninger. Beregningen av nedskrivningsbehov foretas på kundegrupper med tilnærmet like risiko- og verdiegenskaper og er basert på risikoklassifisering og tapserfaring for kundegruppene.

Grupper av utlån nedskrives for verdifall dersom det foreligger objektive bevis for:

- a) Negative endringer i betalingsstatus til debitorer i utlånsgruppen

b) Inntrufne realøkonomiske effekter som på balansedagen ikke er fullt hensyntatt i bankens risikoklassifiseringssystem

Tap på utlån og garantier

KONSERN			MORBANK	
2013	2014	Spesifikasjon av periodens tapskostnad	2014	2013
1	-25	Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån og garantiansvar	-25	1
0	26	Periodens endring i nedskrivninger på grupper av utlån	26	0
40	20	Konstaterte tap i perioden med tidligere individuelle nedskrivninger	20	40
24	19	Konstaterte tap i perioden uten tidligere individuelle nedskrivninger	19	24
11	18	Inngang på tidligere konstaterte tap	18	11
54	22	Periodens tapskostnad	22	54

Tap på utlån/garantier fordelt pr sektor/næring

KONSERN			2014		2013	
Sektor/næring	Tap	Tap i % av brutto utlån 01.01	Andel av brutto utlån	Tap	Tap i % av brutto utlån 01.01	Andel av brutto utlån
Jordbruk og skogbruk	2	0,40	0,9	0	0,00	1,1
Fiske og fangst	-5	-0,14	6,7	20	0,60	6,4
Industri og bergverk	-3	-0,16	4,5	21	1,70	2,9
Bygg og anlegg	2	0,27	1,2	3	0,45	1,7
Varehandel og hotell	-2	-0,21	1,2	4	0,64	1,3
Utenriks sjøfart/supply	0	0,00	3,3	-11	-0,68	3,4
Eiendomsdrift	-4	-0,08	11,5	14	0,25	12,1
Faglig/finansiell tjenesteytelse	0	0,00	1,6	0	0,00	1,5
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	5	0,42	2,7	2	0,14	3,5
Offentlig forvaltning	0	0,00	0,1	0	0,00	0,1
Utlandet	0	0,00	0,3	0	0,00	0,3
Andre	0	0,00	0,4	0	0,00	0,3
Sum næringsliv/offentlig	-5	-0,02	34,4	53	0,32	34,6
Personkunder	1	0,01	65,6	1	0,01	65,4
Gruppenedskrivninger	26	0,06			0,00	
Sum kunder	22	0,05	100,0	54	0,12	100,0
Kredittinstitusjoner		0,00			0,00	
Sum	22	0,05	100,0	54	0,12	100,0

Tap på utlån/garantier fordelt pr sektor/næring

MORBANK						
2014				2013		
Sektor/næring	Tap	Tap i % av brutto utlån 01.01	Andel av brutto utlån	Tap	Tap i % av brutto utlån 01.01	Andel av brutto utlån
Jordbruk og skogbruk	2	0,40	1,4	0	0,00	1,5
Fiske og fangst	-5	-0,14	9,7	20	0,60	9,3
Industri og bergverk	-3	-0,16	6,5	21	1,72	4,2
Bygg og anlegg	2	0,27	1,7	3	0,46	2,4
Varehandel og hotell	-2	-0,21	1,7	4	0,64	1,8
Utenriks sjøfart/supply	0	0,00	4,7	-11	-0,68	4,9
Eiendomsdrift	-4	-0,08	16,4	14	0,24	17,6
Faglig/finansiell tjenesteytelse	0	0,00	2,3	0	0,00	2,2
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	5	0,43	3,7	2	0,14	5,0
Offentlig forvaltning	0	0,00	0,2	0	0,00	0,1
Utlandet	0	0,00	0,4	0	0,00	0,5
Andre	0	0,00	0,5	0	0,00	0,4
Sum næringsliv/offentlig	-5	-0,03	49,2	53	0,32	50,0
Personkunder	1	0,01	50,8	1	0,01	50,0
Gruppenedskrivninger	26	0,08			0,00	
Sum kunder	22	0,07	100,0	54	0,16	100,0
Kredittinstitusjoner		0,00			0,00	
Sum	22	0,07	100,0	54	0,16	100,0

Note 8 NEDSKRIVNING PÅ UTLÅN OG GARANTIER

Individuelle nedskrivninger på utlån

KONSERN			MORBANK	
2013	2014		2014	2013
166	166	Individuell nedskrivning til dekning av tap på utlån 01.01	166	166
40	20	Konstaterte tap i perioden med tidligere individuell nedskrivning	20	40
37	7	Økning i individuelle nedskrivninger i perioden	7	37
38	29	Nye individuelle nedskrivninger i perioden	29	38
35	41	Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	41	35
166	141	Individuell nedskrivning til dekning av tap på utlån 31.12	141	166

Nedskrivning på grupper av utlån

KONSERN			MORBANK	
2013	2014		2014	2013
140	140	Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01	139	139
0	26	Endring i året	25	0
140	166	Nedskrivning på grupper av utlån 31.12	164	139

Individuelle avsetninger på garantiansvar

KONSERN			MORBANK	
2013	2014		2014	2013
2	2	Individuelle avsetninger 01.01	2	2
0	0	Ny avsetning i perioden	0	0
0	0	Tilbakeføring av avsetninger i perioden	0	0
2	2	Individuell avsetning 31.12	2	2

Brutto utlån - Tapsnedskrivninger - Mislighold pr. 31.12.2014

KONSERN	Brutto utlån	Ind. nedskr. på utlån	Nedskr. på gr. av utlån	Netto utlån	Garantier	Misligh. utlån o/ 90 dg	Øvrige tapsuts. lån	Trekkfas./ kr.rammer
Jordbruk og skogbruk	463	6		457	1	6	10	47
Fiske og fangst	3 279	48		3 231	0	12	125	70
Industri og bergverk	2 217	17		2 200	237	8	33	897
Bygg og anlegg	603	5		598	114	0	8	169
Varehandel og hotell	577	7		570	75	1	12	256

Utenriks sjøfart/supply	1 610	0		1 610	1 111	0	0	0
Eiendomsdrift	5 637	30		5 607	36	10	67	239
Faglig/finansiell tjenesteytelse	787	0		787	0	0	0	19
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	1 311	7		1 304	77	2	14	436
Offentlig forvaltning	38	0		38	0	0	0	23
Utlandet	135	0		135	0	0	0	0
Andre	160	0		160	0	0	0	0
Sum næringsliv/offentlig	16 817	120	129	16 568	1 651	39	269	2 156
Personkunder	32 245	21	37	32 187	9	47	37	2 662
Opptjente,ikke forfalte renter	129			129				
Sum	49 191	141	166	48 884	1 660	86	306	4 818

Brutto utlån - Tapsnedskrivninger - Mislighold pr. 31.12.2013

KONSERN	Brutto utlån	Ind. nedskr. på utlån	Nedskr. på gr. av utlån	Netto utlån	Garantier	Misligh. utlån o/ 90 dg	Øvrige tapsuts. lån	Trekkfas./ kr.rammer
Jordbruk og skogbruk	488	5		483	1	1	11	52
Fiske og fangst	2 965	52		2 913	0	8	205	29
Industri og bergverk	1 840	26		1 327	409	22	19	561
Bygg og anlegg	797	11		786	163	11	12	127
Varehandel og hotell	581	9		572	79	3	10	232
Utenriks sjøfart/supply	1 568	0		1 568	707	0	0	0
Eiendomsdrift	5 597	38		5 559	27	18	78	122
Faglig/finansiell tjenesteytelse	707	0		707	0	4	0	21
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	1 116	5		1 598	38	19	9	170
Offentlig forvaltning	32	0		32	0	0	0	24
Utlandet	162	0		162	0	0	0	0
Andre	121	0		121	0	0	0	0
Sum næringsliv/offentlig	15 974	146	107	15 721	1 424	86	344	1 338
Personkunder	30 454	20	33	30 401	9	66	38	2 432
Opptjente,ikke forfalte renter	119			119				
Sum	46 547	166	140	46 241	1 433	152	382	3 770

Brutto utlån - Tapsnedskrivninger - Mislighold pr. 31.12.2014

MORBANK	Brutto utlån	Ind. nedskr. på utlån	Nedskr. på gr. av utlån	Netto utlån	Garantier	Misligh. utlån o/ 90 dg	Øvrige tapsuts. lån	Trekkfas./ kr.rammer
Jordbruk og skogbruk	460	6		454	1	6	10	47
Fiske og fangst	3 278	48		3 230	0	12	125	70

Industri og bergverk	2 210	17		2 193	237	8	33	897
Bygg og anlegg	577	5		572	114	0	8	169
Varehandel og hotell	568	7		561	75	1	12	256
Utenriks sjøfart/supply	1 597	0		1 597	1 111	0	0	0
Eiendomsdrift	5 528	30		5 498	36	10	67	239
Faglig/finansiell tjenesteytelse	769	0		769	0	0	0	19
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	1 266	7		1 259	77	2	14	436
Offentlig forvaltning	41	0		41	0	0	0	23
Utlandet	135	0		135	0	0	0	0
Andre	182	0		182	0	0	0	0
Sum næringsliv/offentlig	16 611	120	129	16 362	1 651	39	269	2 156
Personkunder	17 083	21	35	17 027	9	47	37	1 559
Opptjente,ikke forfalte renter	106			106				
Sum	33 800	141	164	33 495	1 660	86	306	3 715

Brutto utlån - Tapsnedskrivninger - Mislighold pr. 31.12.2013

MORBANK	Brutto utlån	Ind. nedskr. på utlån	Nedskr. på gr. av utlån	Netto utlån	Garantier	Misligh. utlån o/ 90 dg	Øvrige tapsuts. lån	Trekkfas./ kr.rammer
Jordbruk og skogbruk	486	5		481	1	1	11	52
Fiske og fangst	2 964	52		2 912	0	8	205	29
Industri og bergverk	1 840	26		1 322	409	22	19	561
Bygg og anlegg	774	11		763	163	11	12	127
Varehandel og hotell	573	9		564	79	3	10	232
Utenriks sjøfart/supply	1 568	0		1 568	707	0	0	0
Eiendomsdrift	5 568	38		5 530	27	18	78	122
Faglig/finansiell tjenesteytelse	695	0		695	0	4	0	21
Transport, privat/offentlig tjenesteytelse	1 084	5		1 571	38	19	9	170
Offentlig forvaltning	32	0		32	0	0	0	24
Utlandet	162	0		162	0	0	0	0
Andre	121	0		121	0	0	0	0
Sum næringsliv/offentlig	15 867	146	107	15 614	1 424	86	344	1 338
Personkunder	15 854	20	32	15 802	9	66	38	1 694
Opptjente,ikke forfalte renter	98			98				
Sum	31 819	166	139	31 514	1 433	152	382	3 032

Note 9 MISLIGHOLDTE OG TAPSUTSATTE ENGASJEMENTER

Regnskapsprinsippene for mislighold og beregning av tap på utlån er redegjort for i note 7. Tabellen Misligholdte engasjement viser samlet engasjement for utlån fordelt på antall dager etter forfall som skyldes manglende betalingsevne/-vilje. Misligholdte utlån og overtrekk blir løpende overvåket. Engasjementer hvor det identifiseres en sannsynlig svekkelse i kundens betalingsevne, blir vurdert for nedskrivning.

Tabellen Tapsutsatte engasjement består av sum av misligholdte engasjement over 3 mnd. og øvrige ikke-misligholdte engasjement med individuell tapsnedskrivning.

Aldersfordeling av betalingsmislighold (kundens totale engasjement)

	2014			2013		
	Sum	PM	NL	Sum	PM	NL
KONSERN						
0-1 måneder	879	695	184	1 499	865	634
1-3 måneder	25	21	4	29	18	11
3-6 måneder	27	5	22	64	24	40
6-12 måneder	22	13	9	32	17	15
Over 12 måneder	37	29	8	56	25	31
Brutto misligholdte engasjement	990	763	227	1 680	949	731
Herav engasjement med tapsnedskrivning	91	47	44	158	66	92
Herav engasjement uten tapsnedskrivning	808	716	92	1 374	883	491
MORBANK						
0-1 måneder	879	695	184	1 499	865	634
1-3 måneder	25	21	4	29	18	11
3-6 måneder	27	5	22	64	24	40
6-12 måneder	22	13	9	32	17	15
Over 12 måneder	37	29	8	56	25	31
Brutto misligholdte engasjement	990	763	227	1 680	949	731
Herav engasjement med tapsnedskrivning	86	47	39	159	67	92
Herav engasjement uten tapsnedskrivning	904	716	188	1 521	882	639

Tapsutsatte engasjement

(sum av misligholdte engasjement over 3 mnd. og øvrige ikke-misligholdte engasjement med individuell tapsnedskrivning)

	2014			2013		
KONSERN	Sum	PM	NL	Sum	PM	NL
Engasjement før individuelle tapsnedskrivninger:						
Misligholdte engasjement over 3 mnd.	86	47	39	152	66	86
Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskrivninger	306	37	269	382	38	344
Sum engasjement før individuelle tapsnedskrivninger	392	84	308	534	104	430
Individuelle tapsnedskrivninger på:						
Misligholdte engasjement over 3 mnd.	21	8	13	35	6	29
Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskrivninger	122	12	110	131	14	117
Sum individuelle tapsnedskrivninger	143	20	123	166	20	146
Engasjement etter individuelle tapsnedskrivninger:						
Misligholdte engasjement over 3 mnd.	65	39	26	117	60	57
Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskrivninger	184	25	159	251	24	227
Sum tapsutsatte engasjement etter individuelle tapsnedskr.	249	64	185	368	84	284
Sum tapsutsatte eng. før individuelle tapsnedskr. i % av utlån	0,80	0,26	1,83	1,16	0,34	2,71
Sum tapsutsatte eng. etter individuelle tapsnedskr. i % av utlån	0,51	0,20	1,10	0,80	0,28	1,79

MORBANK	Sum	PM	NL	Sum	PM	NL
Engasjement før individuelle tapsnedskrivninger:						
Misligholdte engasjement over 3 mnd.	86	47	39	152	66	86
Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskrivninger	306	37	269	382	38	344
Sum engasjement før individuelle tapsnedskrivninger	392	84	308	534	104	430
Individuelle tapsnedskrivninger på:						
Misligholdte engasjement over 3 mnd.	21	8	13	35	6	29
Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskrivninger	122	12	110	131	14	117
Sum individuelle tapsnedskrivninger	143	20	123	166	20	146
Engasjement etter individuelle tapsnedskrivninger:						
Misligholdte engasjement over 3 mnd.	65	39	26	117	60	57
Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskrivninger	184	25	159	251	24	227
Sum tapsutsatte engasjement etter individuelle tapsnedskr.	249	64	185	368	84	284
Sum tapsutsatte eng. før individuelle tapsnedskr. i % av utlån	1,16	0,49	1,85	1,70	0,66	2,73
Sum tapsutsatte eng. etter individuelle tapsnedskr. i % av utlån	0,74	0,37	1,11	1,17	0,53	1,80

KONSERN						MORBANK				
2010	2011	2012	2013	2014		2014	2013	2012	2011	2010
					Engasjement før individuelle nedskrivninger:					
249	299	257	152	86	Misligholdte engasjement over 3 mnd.	86	152	257	293	242
674	488	324	382	306	Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskr.	306	382	324	488	667
923	787	581	534	392	Sum engasjement før individuelle tapsnedskr.	392	534	581	781	909
					Individuelle tapsnedskrivninger på:					
39	136	71	35	21	Misligholdte engasjement over 3 mnd.	21	35	71	131	39
227	129	95	131	122	Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskr.	122	131	95	128	224
266	265	166	166	143	Sum individuelle tapsnedskrivninger	143	166	166	259	263
					Engasjement etter individuelle tapsnedskrivninger:					
210	163	186	117	65	Misligholdte engasjement over 3 mnd.	65	117	186	162	203
447	359	229	251	184	Ikke misligholdte engasjement med tapsnedskr.	184	251	229	360	443
657	522	415	368	249	Sum tapsutsatte eng. etter ind. tapsnedskr.	249	368	415	522	646
2,45	1,95	1,34	1,16	0,80	Sum tapsutsatte engasjement før individuelle tapsnedskr. i % av utlån	1,16	1,70	1,81	2,46	2,86
1,74	1,30	0,96	0,80	0,51	Sum tapsutsatte engasjement etter individuelle tapsnedskr. i % av utlån	0,74	1,17	1,29	1,64	2,04

Note 10 FORPLIKTELSER

Finansielle garantier

Konsernet utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Kredittrisiko fremgår av [note 4](#) og omfatter også finansielle garantier og forpliktelser. Disse er tapsvurdert etter de samme prinsipper som for utlån og omtales i [note 7](#).

Usikre forpliktelser

Disse postene er usikre forpliktelser og avsetninger som ikke skriver seg fra bankens direkte utlånsaktiviteter. En avsetning blir regnskapsført når konsernet har en gjeldende (rettslig eller antatt) forpliktelse som en følge av hendelser som har skjedd, og det kan sannsynliggjøres (mer sannsynlig enn ikke) at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av hendelsen, og at beløpet kan måles pålitelig. Eventuelle avsetninger er gjennomgått hver balansedato og vurdert til det beste estimatet på forpliktelsen. Ved uvesentlig tidsavvik er avsetningen lik utgiften som kreves for å bli fri fra forpliktelsen. Når tidsavviket er vesentlig vil avsetningen være lik nåverdien av fremtidige utbetalinger til å dekke forpliktelsen. Økning i avsetningen som følge av tiden presenteres som rentekostnader.

En usikker forpliktelse der det ikke er sannsynlig at det vil skje et økonomisk oppgjør, regnes som en betinget forpliktelse. Det skal ikke avsettes for betingede forpliktelser. Det er opplyst om vesentlige betingede forpliktelser, med unntak av betingede forpliktelser hvor sannsynligheten for forpliktelsen er lav. En betinget eiendel er ikke regnskapsført i årsregnskapet, men opplyst om dersom det er sannsynlig at en fordel vil tilflyte konsernet.

Andre forpliktelser utgjør for konsernet 207 mill. kroner og for morbank 202 mill. kroner pr 31.12.14

KONSERN			MORBANK	
2013	2014		2014	2013
313	233	Betalingsgarantier	233	313
499	296	Kontraktsgarantier	296	499
561	1 073	Lånegarantier	1 073	561
60	58	Annet garantiansvar	58	60
1 433	1 660	Garantiansvar overfor kunder	1 660	1 433
0	0	Garanti overfor kredittinstitusjoner	0	0
0	0	Garanti overfor Sparebankenes sikringsfond	0	0
1 433	1 660	Garantiansvar pr. 31.12	1 660	1 433
3 770	4 818	Ubenyttede trekkfasiliteter kunder	3 715	3 032

Fordeling etter næring/sector er vist i note 5.

Pantstillelser				
1 274	1 110	Sertifikater og obligasjoner stillet som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank	1 110	1 274
0	0	Benyttet låneadgang i Norges Bank (F-lån)	0	0

Konsernet er pr 31.12.2014 involvert i en rettslig prosess. Konsernet har vurdert sannsynligheten for tap som liten.

Note 11 LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko

Styringen av Sparebanken Møres finansierungsstruktur er fastsatt i en overordnet likviditetsstrategi som blir evaluert og vedtatt av styret minimum en gang i året. Her beskrives de mål banken har for å bevare sin finansielle styrke, og det er definert konkrete rammer på ulike områder for bankens likviditetsstyring. Likviditetsstyringen inneholder også stresstester hvor en simulerer likviditetseffekten av ulike scenarier ved å kvantifisere sannsynligheten for refinansiering fra de ulike likvidetskildene. Banken har inkludert i sin strategi å spre finansieringen på flere kilder, både hva gjelder markeder, instrumenter og løpetider, for å redusere risikoen.

For å sørge for at konsernets likviditetsrisiko holdes på et lavt nivå skal utlån til kunder i hovedsak finansieres ved kundeinnskudd, samt langsiktig verdipapirgjeld. Likviditetsrisikoen styres gjennom både kortsiktige rammer som begrenser netto refinansieringsbehov, og et langsiktig styringsmål som fastsetter hvor stor andel av utlånene og andre illikvide eiendeler som skal være finansiert av stabile kilder som kundeinnskudd eller innlån med minimum 12 måneders restløpetid.

Innskuddsdekningen i konsernet, beregnet inklusive overførte boliglån til Møre Boligkreditt AS, utgjorde 58,1 % ved utgangen av 2014.

Gjennomsnittlig restløpetid på porteføljen av senior obligasjonslån og obligasjoner med fortrinnsrett var henholdsvis 1,9 og 3,9 ved utgangen av 2014, mot 1,8 og 4,0 ett år tidligere.

Banken har også beholdning av verdipapirer, som inngår som et ledd i den løpende likviditetsstyringen. Se ytterligere informasjon i note 15 og 17.

Tabellene nedenfor viser kontraktsmessige ikkediskonterte kontantstrømmer. Tallstørrelsene kan således ikke avstemmes mot balansen.

Likviditetsrisiko 2014

KONSERN	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på Norges Bank	78					78
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 161					1 161
Utlån til og fordringer på kunder	12 153	579	2 655	17 843	27 650	60 880
Sertifikater og obligasjoner	116	220	305	3 327	1 178	5 146
Sum eiendeler	13 508	799	2 960	21 170	28 828	67 265
Forpliktelser						
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	44	53		451		548
Innskudd fra kunder	27 973	63	371	8		28 415
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	27	1 084	4 270	14 229	1 881	21 491
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner	9	11	73	1 670		1 763
Sum forpliktelser	28 053	1 211	4 714	16 358	1 881	52 217
Finansielle derivat						
Kontantstrømmer inn	17	63	339	1 026	562	2 007
Kontantstrømmer ut	30	90	327	1 010	420	1 877
Sum finansielle derivat	-13	-27	12	16	142	130

Likviditetsrisiko 2013

KONSERN	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på Norges Bank	1 281	0	0	0	0	1 281
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	701	0	0	0	0	701
Utlån til og fordringer på kunder	11 805	544	2 406	11 844	34 563	61 162
Sertifikater og obligasjoner	26	135	435	4 450	1 164	6 210
Sum eiendeler	13 813	679	2 841	16 294	35 727	69 354
Forpliktelser						
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	231	708	168	0	0	1 107
Innskudd fra kunder	27 559	124	403	3	0	28 089
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16	636	3 602	11 940	3 923	20 117
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner	10	5	77	1 957	0	2 049
Sum forpliktelser	27 816	1 473	4 250	13 900	3 923	51 362
Finansielle derivat						
Kontantstrømmer inn	22	62	395	1 292	486	2 257
Kontantstrømmer ut	36	92	342	1 296	393	2 159
Sum finansielle derivat	-14	-30	53	-4	93	98

Likviditetsrisiko 2014

MORBANK	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på Norges Bank	78					78
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2 076					2 076
Utlån til og fordringer på kunder	8 794	432	1 993	12 782	17 165	41 166
Sertifikater og obligasjoner	116	220	301	3 133	1 178	4 948
Sum eiendeler	11 064	652	2 294	15 915	18 343	48 268

Forpliktelser

Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	147	53		451		651
Innskudd fra kunder	27 991	63	371	8		28 433
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	17	28	2 669	3 336		6 050
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner	9	11	73	1 670		1 763
Sum forpliktelser	28 164	155	3 113	5 465	0	36 897

Finansielle derivat

Kontantstrømmer inn	16	62	274	787	207	1 346
Kontantstrømmer ut	27	80	287	861	245	1 500
Sum finansielle derivat	-11	-18	-13	-74	-38	-154

Likviditetsrisiko 2013

MORBANK	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Konter og fordringer på Norges Bank	1 281	0	0	0	0	1 281
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	701	0	0	0	0	701
Utlån til og fordringer på kunder	8 625	394	1 726	8 361	22 139	41 245
Sertifikater og obligasjoner	29	134	443	4 297	1 134	6 037
Sum eiendeler	10 636	528	2 169	12 658	23 273	49 264

Forpliktelser

Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	761	708	168	0	0	1 637
Innskudd fra kunder	27 579	124	403	3	0	28 109
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	595	2 895	2 173	0	5 663
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner	10	5	77	1 957	0	2 049
Sum forpliktelser	28 350	1 432	3 543	4 133	0	37 458

Finansielle derivat

Kontantstrømmer inn	20	62	345	1 043	186	1 656
Kontantstrømmer ut	32	81	300	1 079	208	1 700
Sum finansielle derivat	-12	-19	45	-36	-22	-44

Note 12 12: Markedsrisiko

Markedsrisiko

Styret i banken fastsetter de langsiktige målene for bankens risikoprofil. Disse gjøres operasjonelle gjennom de fullmakter og rammer som er delegert i organisasjonen. Sparebanken Møre styrer markedsrisiko og håndterer fullmakter, rammer og retningslinjer knyttet til finansielle instrumenter basert på styrevedtatte strategidokument. Strategidokumentene er underlagt periodisk gjennomgang ved at de revideres/vedtas en gang i året av styret i banken. Dokumentene skal utover dette være videreformidlet, godkjent og forstått av de operative enhetene, bankens kontrollfunksjoner og administrasjon. For å sikre en nødvendig kvalitet og uavhengighet er utviklingen av risikostyringsverktøy og utføring av risikorapporteringen organisert i en enhet uavhengig av de operative virksomhetene.

Konsernets markedsrisiko måles og overvåkes med bakgrunn i konservative rammer som fornyes og godkjennes av styret minimum årlig.

Note 12.1 Renterisiko

Renterisiko

Sparebanken Møre måler renterisikoen ved analyser som gir effekten på resultatet av en renteendring på 1 prosentpoengs parallellskift i rentekurven. På denne måten kan en kvantifisere hvilken risiko banken har påtatt seg og hvilken effekt denne har på resultatet ved endringer i markedsrenten. Analysen angir effektiv løpetid på den rentebærende delen av balansen. Til lenger midler bindes opp ved en plassering, jo større er det potensielle tap/gevinst ved en stigning/et fall i markedsrenten. Konsernet har en kort rentebinding og renterisikoen vurderes som moderat. Tabellen nedenfor viser potensiell resultateffekt av verdiendringer på finansielle eiendeler og forpliktelser for konsernet ved en økning i rentenivået på ett prosentpoeng. Beregningen er foretatt basert på gjeldende posisjoner og markedsrenter pr 31. desember. Potensiell resultateffekt over en 1-års periode av en renteendring på 1 prosentpoeng er 48 mill. kroner.

KONSERN - 2014	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	-8	9	3	-10	-1	-7
Val	0	-2	0	1	0	-1
Totalt	-8	7	3	-9	-1	-8

KONSERN - 2013	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	-6	5	3	-14	-2	-14
Val	0	-1	0	1	0	0
Totalt	-6	4	3	-13	-2	-14

MORBANK - 2014	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	0	0	2	-11	-1	-10
Val	0	1	0	1	0	2
Totalt	0	1	2	-10	-1	-8

MORBANK - 2013	Inntil 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	-3	0	2	-15	-2	-18
Val	0	1	0	1	0	2
Totalt	-3	1	2	-14	-2	-16

Note 12.2 Valutarisiko

Valutarisiko

Sparebanken Møre måler valutarisikoen ut fra nettoposisjonene i de ulike valutaene. Bankens valutakursrisiko oppstår i forbindelse med bankens virksomhet knyttet til inngåelse av valutaforretninger mot kunder og andre banker. Det er et hovedprinsipp at alle forretninger mot kunder omgående skal dekkes med motgående forretning i markedet slik at valutakursrisikoen reduseres til et minimum. Banken har ingen egenhandel innenfor valutainstrumenter. Alle balanseposter i utenlandsk valuta er omregnet til NOK etter midtkurser fra Norges Bank pr. 31.12. For sedler og mynter er det brukt tilnærmet kjøpskurser. Løpende inntekter og utgifter er omregnet til NOK etter kurser på det tidspunkt de oppsto. Netto realiserste og urealiserte gevinster/tap er resultatført. Den utilsiktede valutarisikoen har vært på et minimum gjennom året.

KONSERN - 2014	Totalt	Norske kroner	Valuta	Herav: USD	EUR	JPY	CHF	Øvrige
Kontanter og fordringer på Norges Bank	78	75	3		3			
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 161	1 074	87	12	30	7	1	37
Utlån til og fordringer på kunder	48 884	46 059	2 825	856	422	23	1 499	25
Sertifikater og obligasjoner	4 771	3 999	772		772			
Øvrige eiendeler	1 411	1 314	97	42	32	2	9	12
Sum eiendeler	56 305	52 521	3 784	910	1 259	32	1 509	74
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	548	68	480	20	451			9
Innskudd fra kunder	28 389	28 187	202	146	37	13	0	6
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	19 872	18 239	1 633		524			1 109
Øvrige forpliktelser	1 272	455	817	24	791	2	0	0
Ansvarlig lånekapital	1 379	1 379	0					
Egenkapital	4 845	4 845	0					
Sum forpliktelser og egenkapital	56 305	53 173	3 132	190	1 803	15	0	1 124
Valutakontrakter			-637	-715	546	-18	-1 504	1 054
Netto valutaeksponering			15	5	2	-1	5	4
Effekt ved 10 % kursendring	2							

KONSERN - 2013	Totalt	Norske kroner	Valuta	Herav: USD	EUR	JPY	CHF	Øvrige
Kontanter og fordringer på Norges Bank	1 281	1 278	3		3			
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	715	577	138	62	23	9	20	24
Utlån til og fordringer på kunder	46 122	43 040	3 082	904	618	36	1 508	16
Sertifikater og obligasjoner	5 073	4 169	904		904			
Øvrige eiendeler	1 436	1 357	79	12	15	1	10	41
Sum eiendeler	54 627	50 421	4 206	978	1 563	46	1 538	81
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	1 107	700	407	33	168		205	1
Innskudd fra kunder	28 056	27 787	269	176	46	21		26
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	18 334	16 790	1 544		449			1 095
Øvrige forpliktelser	1 141	1 107	34	11	3	2		18
Ansvarlig lånekapital	1 498	1 498						
Egenkapital	4 491	4 491						
Sum forpliktelser og egenkapital	54 627	52 373	2 254	220	666	23	205	1 140
Valutakontrakter			-1 934	-702	-943	-22	-1 331	1 064
Netto valutaeksponering			18	56	-46	1	2	5
Effekt ved 10 % kursendring	2							

MORBANK - 2014	Totalt	Norske kroner	Valuta	Herav: USD	EUR	JPY	CHF	Øvrige
Kontanter og fordringer på Norges Bank	78	75	3		3			
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2 076	1 989	87	12	30	7	1	37
Utlån til og fordringer på kunder	33 495	30 670	2 825	856	422	23	1 499	25
Sertifikater og obligasjoner	4 588	3 816	772		772			
Øvrige eiendeler	1 878	1 781	97	42	32	2	9	12
Sum eiendeler	42 115	38 331	3 784	910	1 259	32	1 509	74
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	651	171	480	20	451			9
Innskudd fra kunder	28 407	28 205	202	146	37	13	0	6
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5 874	5 874	0					
Øvrige forpliktelser	1 196	379	817	24	791	2	0	0
Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	1 379	1 379	0					
Egenkapital	4 608	4 608	0					
Sum forpliktelser og egenkapital	42 115	40 616	1 499	190	1 279	15	0	15
Valutakontrakter			-2 270	-715	22	-18	-1 504	-55
Netto valutaeksponering			15	5	2	-1	5	4
Effekt ved 10 % kursendring	2							

MORBANK - 2013	Totalt	Norske kroner	Valuta	Herav: USD	EUR	JPY	CHF	Øvrige
Konter og fordringer på Norges Bank	1 281	1 278	3		3			
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 846	1 708	138	62	23	9	20	24
Utlån til og fordringer på kunder	31 416	28 334	3 082	904	618	36	1 508	16
Sertifikater og obligasjoner	5 540	4 636	904		904			
Øvrige eiendeler	1 760	1 681	79	12	15	1	10	41
Sum eiendeler	41 843	37 637	4 206	978	1 563	46	1 538	81
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	1 637	1 230	407	33	168		205	1
Innskudd fra kunder	28 076	27 807	269	176	46	21		26
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5 309	5 309						
Øvrige forpliktelser	1 028	994	34	11	3	2		18
Ansvarlig lånekapital	1 498	1 498						
Egenkapital	4 295	4 295						
Sum forpliktelser og egenkapital	41 843	41 133	710	220	217	23	205	45
Valutakontrakter			-3 478	-702	-1 392	-22	-1 331	-31
Netto valutaeksponering			18	56	-46	1	2	5
Effekt ved 10 % kursendring	2							

Note 12.3 Finansielle derivater

Finansielle derivat

Finansielle derivater er kontrakter som er inngått for å nøytralisere en allerede aktuell rente- eller valutarisiko banken har påtatt seg, samt risiko for banken ved salg av strukturerte produkter. Derivatene omfatter valuta- og renteinstrumenter, samt instrumenter knyttet til strukturerte produkter. Finansielle derivater bokføres til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, og balanseføres brutto pr. kontrakt som henholdsvis eiendel eller gjeld.

Tabellen viser de finansielle derivatenes nominelle verdier og markedsverdier. I regnskapet blir positiv markedsverdi pr. kontrakt bokført som eiendel, mens negativ markedsverdi blir bokført som forpliktelse i balansen. Tabellen inkluderer både finansielle derivater for kundehandler som inngår i Netto verdiendringer og gevinst/tap av verdipapirer og valuta, og finansielle derivater i bankporteføljen som inngår i Netto renteinntekter.

KONSERN	2014			2013		
	Nominell verdi	Eiendel	Forpliktelse	Nominell verdi	Eiendel	Forpliktelse
Renterelaterte kontrakter						
Swapper	13 110	509	533	15 333	288	289
Valutarelaterte						
Swapper	4 195	190	60	4 042	115	64
Terminer	12 854	132	69	11 501	93	58
Opptjente renter		67	51		91	55
Sum finansielle derivater		898	713		587	466
- herav anvendt til sikringsbokføring	3 252	268	0	3 224	181	0

MORBANK	2014			2013		
	Nominell verdi	Eiendel	Forpliktelse	Nominell verdi	Eiendel	Forpliktelse
Renterelaterte kontrakter						
Swapper	12 060	293	533	14 283	213	289
Valutarelaterte						
Swapper	2 596	23	60	2 493	33	62
Terminer	12 854	132	69	11 501	93	58
Opptjente renter		55	51		78	55
Sum finansielle derivater		503	713		417	464
- herav anvendt til sikringsbokføring	1 977	104	0	1 965	109	0

Forfallstidspunkt finansielle derivat, nominell verdi
Konsern

Forfall	2014			2013		
	Rente-swapper	Rente- og valutaswapper	Termin-kontrakter	Rente-swapper	Rente- og valutaswapper	Termin-kontrakter
2014				2 399	614	9 545
2015	1 495	926	10 853	1 761	669	1 157
2016	1 866	1 429	1 139	2 505	901	799
2017	3 205	735	862	2 650	798	
2018	735	121		765	118	
2019	1 005	375		968	368	
2020	757	305		403	286	
2021	1 186	79		1 196	79	
2022	821			863		
2023	390			350		
2024	137			23		
2025	1 156			1 088		
2026	150			150		
2027	207			212		
2028		225			209	
	13 110	4 195	12 854	15 333	4 042	11 501

Morbank

Forfall	2014			2013		
	Rente-swapper	Rente- og valutaswapper	Termin-kontrakter	Rente-swapper	Rente- og valutaswapper	Termin-kontrakter
2014				2 399	614	9 545
2015	1 495	494	10 853	1 761	243	1 157
2016	1 866	1 429	1 139	2 505	901	799
2017	3 205	63	862	2 650	135	
2018	735	121		765	118	
2019	1 005	375		968	368	
2020	757	35		403	35	
2021	1 186	79		1 196	79	
2022	821			863		
2023	390			350		
2024	137			23		
2025	106			38		
2026	150			150		
2027	207			212		
2028						
	12 060	2 596	12 854	14 283	2 493	11 501

Note 13 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL OG FONDSOBLIGASJONSLÅN

KONSERN OG MORBANK

ISIN.NR.	Låneopptak	Forfall	Betingelser	31.12.2014
NO0010671928	22.02.13	22.02.23	3 mnd NIBOR + 2,50 / Call opsjon 2018	501
Ansvarlig lån				501
NO0010262306	14.04.05	Evigvarende	3 mnd NIBOR + 1,10 / Første call opsjon 2015	50
NO0010532765	10.09.09	Evigvarende	11,70 % fast / Første call opsjon 2019	320
NO0010659972	09.10.12	Evigvarende	3 mnd NIBOR + 4,75 / Første call opsjon 2017	508
Fondsobligasjoner				878

Lånene er kvotert i NOK. Det foreligger ingen rett til konvertering av ansvarlige lån/fondsobligasjoner til egenkapitalbeviskapital. Konsernet har ikke investeringer i ansvarlig lånekapital i andre foretak (inkl. kredittinstitusjoner) ved utgangen av 2014.

Note 14 VERDIPAPIRGJELD

Verdipapirgjeld

Morbankens verdipapirgjeld består av obligasjonslån og sertifikater kvotert i norske kroner. Møre Boligkreditt AS har utstedt obligasjoner med fortrinnsrett kvotert i norske kroner, svenske kroner og Euro.

Innlån med flytende rente vurderes til amortisert kost. For de med fastrentebetingelser benyttes virkelig verdisikring med verdiendringer over resultatet. Banken verdisikrer renterisiko på individuelt nivå. Det eksisterer en entydig, direkte og dokumentert sammenheng mellom verdiendringer på sikringsinstrumentet og sikringsobjektet. Sammenhengen dokumenteres ved en test av sikringseffektivitet ved inngåelse av transaksjonen og gjennom sikringsforholdets løpetid. Sikringsgevinster og -tap medfører en justering i den balanseførte verdien av sikrede lån. Disse sikringsjusteringene i balanseført verdi amortiseres over gjenværende sikringsperiode ved en justering i lånets effektive rente dersom sikringen ikke lenger er effektiv, dersom sikring avbrytes eller ved annen opphør av sikring. Ved å benytte nevnte prinsipp gir det en riktig regnskapspresentasjon som er i samsvar med bankens rentestyring og reelle økonomiske utvikling.

Finansielle instrument i virkelig verdisikring

KONSERN				MORBANK			
2013		2014		2014		2013	
Pålydende verdi	Bokført verdi	Pålydende verdi	Bokført verdi	Pålydende verdi	Bokført verdi	Pålydende verdi	Bokført verdi
3 214	3 391	3 228	3 672	Verdisikret verdipapirgjeld med verdiendringer over resultatet		1 977	2 139
3 224	181	3 228	438	Finansielle derivat benyttet i sikringsbokføring		1 977	156
						1 963	2 071
						1 965	109

Resultatførte verdiendringer på finansielle instrument i virkelig verdisikring

KONSERN			MORBANK	
2013	2014		2014	2013
95	-213	Verdisikret verdipapirgjeld med verdiendringer over resultatet	-13	74
-96	213	Finansielle derivat benyttet i sikringsbokføring	14	-76
-1	0	Totalt	1	-2

Verdipapirgjeld

KONSERN			MORBANK	
31.12.2013	31.12.2014		31.12.2014	31.12.2013
1 870	1 750	Sertifikatgjeld, nominell verdi	1 750	1 870
16 223	17 569	Obligasjongjeld, nominell verdi	4 000	3 350
101	83	Opptjente renter	43	58
248	470	Verdijusteringer	81	93
18 442	19 872	Sum verdipapirgjeld	5 874	5 371

Endringer i verdipapirgjeld

KONSERN

	Balanse 31.12.13	Emittert	Forfalt / innløst	Øvrige endringer	Balanse 31.12.14
Sertifikatgjeld, nominell verdi	1 870	1 150	1 270		1 750
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	16 223	4 500	3 154		17 569
Opptjente renter	101			-18	83
Verdijusteringer	248			222	470
Sum verdipapirgjeld	18 442	5 650	4 424	204	19 872

MORBANK

	Balanse 31.12.13	Emittert	Forfalt / innløst	Øvrige endringer	Balanse 31.12.14
Sertifikatgjeld, nominell verdi	1 870	1 150	1 270		1 750
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	3 350	2 000	1 350		4 000
Opptjente renter	58			-15	43
Verdijusteringer	93			-12	81
Sum verdipapirgjeld	5 371	3 150	2 620	-27	5 874

Forfallstidspunkt for forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer, nominell verdi

KONSERN			MORBANK		
2013	2014	Forfall	2014	2013	
4 558		2014		3 220	
3 085	4 868	2015	2 550	300	
1 827	1 828	2016	1 000	1 000	
3 578	5 078	2017	2 200	700	
1 500	2 000	2018			
1 250	1 250	2019			
1 044	3 044	2020			
1 050	1 050	2025			
201	201	2028			
18 093	19 319	Sum	5 750	5 220	

Note 15 KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENT

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres på det tidspunkt konsernet blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser. En finansiell eiendel fraregnes når de kontraktsmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller selskapet overfører den finansielle eiendelen på en slik måte at risiko- og fortjenestepotensialet ved den finansielle eiendelen i det alt vesentlige blir overført. Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

KLASSIFISERING

Konsernets beholdning av finansielle instrument klassifiseres ved første gangs regnskapsføring i henhold til IAS 39. Bankens klasser av finansielle instrumenter og målegrunnlag for disse:

- finansielle eiendeler og derivater holdt for handelsformål (tradingportefølje)
- finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet
- instrumenter som holdes tilgjengelig for salg vurdert til virkelig verdi med verdiendringer presentert som andre inntekter og kostnader i totalresultatoppstillingen
- utlån og fordringer
- finansielle forpliktelser vurdert til amortisert kost

Finansielle eiendeler og derivater holdt for handelsformål

Konsernets kriterier for klassifisering av tradingportefølje er følgende:

- posisjoner i finansielle instrumenter som konsernet innehar for egen regning med henblikk på videresalg og/eller som konsernet har ervervet for på kort sikt å dra fordel av reelle og/eller forventede forskjeller mellom kjøps- og salgspris eller andre pris- og rentevariasjoner
- posisjoner som konsernet sitter med for å sikre andre deler av tradingporteføljen
- andre engasjementer som er knyttet til posisjoner som inngår i tradingporteføljen

Konsernets handelsportefølje av aksjer er definert inn i denne gruppen og vurderes til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet

Konsernets beholdning i fastrenteutlån og -innskudd samt likviditetsporteføljen er klassifisert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet fordi disse porteføljene styres basert på virkelig verdi.

Tap og gevinst som følge av verdiendringer på de eiendeler og gjeld som måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet blir regnskapsført i den perioden de oppstår.

Instrumenter som holdes tilgjengelig for salg vurdert til virkelig verdi med verdiendringer presentert som andre inntekter og kostnader i utvidet resultat

Konsernets beholdning av aksjer, som ikke er klassifisert som holdt for tradingformål, klassifiseres som tilgjengelig for salg med verdiendringer presentert som andre inntekter og kostnader i utvidet resultat. Realiserte gevinster og tap, samt nedskrivninger under kostpris resultatføres i ordinært resultat den perioden de oppstår.

Utlån og fordringer

Alle utlån og fordringer, herunder leasing, men med unntak av fastrenteutlån, er vurdert til amortisert kost med utgangspunkt i forventede kontantstrømmer. Forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir amortisert over lånets løpetid.

Finansielle forpliktelser vurdert til amortisert kost

Verdipapirgjeld, herunder verdipapirgjeld som inngår i virkelig verdisikring, lån og innskudd fra kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder uten avtalt løpetid, er vurdert til amortisert kost med utgangspunkt i forventede kontantstrømmer. Beholdning av egne obligasjoner føres som reduksjon av gjelden.

KONSERN - 2014	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet		Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter holdt for tilgjengelig for salg
	Trading	Utpekt til virkelig verdi		
Kontanter og fordringer på Norges Bank			78	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner			1 161	
Utlån til og fordringer på kunder		4 123	44 761	
Sertifikater og obligasjoner		4 771		
Aksjer	3			123
Finansielle derivater	898			
Sum finansielle eiendeler	901	8 894	46 000	123
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner			548	
Innskudd fra kunder		442	27 947	
Finansielle derivater	713			
Verdipapirgjeld			19 872	
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner			1 379	
Bytteordning			-	
Sum finansielle forpliktelser	713	442	49 746	-

KONSERN - 2013	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet		Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter holdt for tilgjengelig for salg
	Trading	Utpekt til virkelig verdi		
Kontanter og fordringer på Norges Bank			1 281	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner			715	
Utlån til og fordringer på kunder		4 438	41 803	
Sertifikater og obligasjoner		5 117		
Aksjer	2			213
Finansielle derivater	587			
Sum finansielle eiendeler	589	9 555	43 799	213
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner			1 107	
Innskudd fra kunder		526	27 542	
Finansielle derivater	466			
Verdipapirgjeld		420	18 022	
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner			1 519	
Bytteordning			634	
Sum finansielle forpliktelser	466	946	48 824	-

MORBANK - 2014	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet		Finansielle instrumenter vurder til amortisert kost	Finansielle instrumenter holdt for tilgjengelig for salg
	Trading	Utpekt til virkelig verdi		
Kontanter og fordringer på Norges Bank			78	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner			2 076	
Utlån til og fordringer på kunder		4 123	29 372	
Sertifikater og obligasjoner		4 588	-	
Aksjer	3			123
Finansielle derivater	503			
Sum finansielle eiendeler	506	8 711	31 526	123
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner			651	
Innskudd fra kunder		442	27 965	
Finansielle derivater	713			
Verdipapirgjeld			5 874	
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner			1 379	
Bytteordning			-	
Sum finansielle forpliktelser	713	442	35 869	-

MORBANK - 2013	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet		Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter holdt for tilgjengelig for salg
	Trading	Utpekt til virkelig verdi		
Kontanter og fordringer på Norges Bank			1 281	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner			1 846	
Utlån til og fordringer på kunder		4 438	27 076	
Sertifikater og obligasjoner		4 908	676	
Aksjer	2			213
Finansielle derivater	417			
Sum finansielle eiendeler	419	9 346	30 879	213
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner			1 637	
Innskudd fra kunder		526	27 561	
Finansielle derivater	464			
Verdipapirgjeld		408	4 963	
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner			1 519	
Bytteordning			634	
Sum finansielle forpliktelser	464	934	36 314	-

Renteinntekter inntektsføres ved bruk av effektiv rentemetode. Dette innebærer løpende inntektsføring av renter med tillegg av amortisering av etableringsgebyrer. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Alle gebyrer som overstiger direkte transaksjonsutgifter knyttet til rentebærende inn- og utlån inngår i beregningen av balansepostens effektive rente og amortiseres over forventet løpetid.

Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode benyttes både for balanseposter som vurderes til amortisert kost, og balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet, med unntak av etableringsgebyrer på utlån til virkelig verdi som inntektsføres når de opptjenes. Renteinntekter på nedskrevne engasjementer beregnes som effektiv rente av nedskrevet verdi. Renteinntekter på finansielle instrumenter inkluderes på linjen for "Netto renteinntekter".

Renteinntekter

KONSERN			MORBANK	
2013	2014		2014	2013
248	229	Renteinntekter på finansielle eiendeler målt til virkelig verdi	230	282
1 973	2 008	Renteinntekter på finansielle eiendeler målt til amortisert kost	1 434	1 486
2 221	2 237	Renteinntekter	1 664	1 768

Rentekostnader

KONSERN			MORBANK	
2013	2014		2014	2013
46	13	Rentekostnader fra finansielle forpliktelser målt til virkelig verdi	13	46
1 133	1 131	Rentekostnader fra finansielle forpliktelser målt til amortisert kost	851	915
1 179	1 144	Rentekostnader	864	961

Note 16 FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST

Utlån måles til virkelig verdi ved første gangs måling med tillegg av direkte transaksjonskostnader. Ved fastsettelse av utlånets verdi på transaksjonstidspunktet (transaksjonspris) kommer etableringsgebyr til fradrag og periodiseres over utlånets løpetid som en del av utlånets effektive rente. Utlån måles etterfølgende til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemethode. Den effektive renten er den renten på inngåelsestidspunktet som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontantstrømmer over utlånets forventede levetid, til netto balanseført verdi av utlånet. Ved gjennomføring av denne beregningen estimeres kontantstrømmene, og alle kontraktsmessige vilkår ved utlånet blir tatt i betraktning.

KONSERN	31.12.2014		31.12.2013	
	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi
Kontanter og fordringer på Norges Bank	78	78	1 281	1 281
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 161	1 161	715	715
Utlån til og fordringer på kunder	44 761	44 761	41 803	41 803
Sum finansielle eiendeler	46 000	46 000	43 799	43 799
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	548	548	1 107	1 107
Innskudd fra kunder	27 947	27 947	27 542	27 542
Verdipapirgjeld	20 033	19 872	18 123	18 022
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner	1 475	1 379	1 606	1 519
Bytteordning	-	-	634	634
Sum finansielle forpliktelser	50 003	49 746	49 012	48 824

MORBANK	31.12.2014		31.12.2013	
	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi
Kontanter og fordringer på Norges Bank	78	78	1 281	1 281
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2 076	2 076	1 846	1 846
Utlån til og fordringer på kunder	29 372	29 372	27 076	27 076
Sertifikater og obligasjoner	-	-	680	676
Sum finansielle eiendeler	31 526	31 526	30 883	30 879
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	651	651	1 637	1 637
Innskudd fra kunder	27 965	27 965	27 561	27 561
Verdipapirgjeld	5 901	5 874	4 986	4 963
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner	1 475	1 379	1 606	1 519
Bytteordning	-	-	634	634
Sum finansielle forpliktelser	35 992	35 869	36 424	36 314

KONSERN - 2014	Verdsettelse basert på priser i et aktivt marked Nivå 1	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata Nivå 2	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata Nivå 3	Totalt
Kontanter og fordringer på Norges Bank	78			78
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		1 161		1 161
Utlån til og fordringer på kunder			44 761	44 761
Sum finansielle eiendeler	78	1 161	44 761	46 000
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner		548		548
Innskudd fra kunder			27 947	27 947
Verdipapirgjeld		20 033		20 033
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner		1 475		1 475
Bytteordning		-		-
Sum finansielle forpliktelser	-	22 056	27 947	50 003

KONSERN - 2013	Verdsettelse basert på priser i et aktivt marked Nivå 1	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata Nivå 2	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata Nivå 3	Totalt
Kontanter og fordringer på Norges Bank	1 281			1 281
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		715		715
Utlån til og fordringer på kunder			41 803	41 803
Sum finansielle eiendeler	1 281	715	41 803	43 799
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner		1 107		1 107
Innskudd fra kunder			27 542	27 542
Verdipapirgjeld		18 123		18 123
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner		1 606		1 606
Bytteordning		634		634
Sum finansielle forpliktelser	-	21 470	27 542	49 012

MORBANK - 2014	Verdsettelse basert på priser i et aktivt marked Nivå 1	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata Nivå 2	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata Nivå 3	Totalt
Kontanter og fordringer på Norges Bank	78			78
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		2 076		2 076
Utlån til og fordringer på kunder			29 372	29 372
Sertifikater og obligasjoner		-		-
Sum finansielle eiendeler	78	2 076	29 372	31 526
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner		651		651
Innskudd fra kunder			27 965	27 965
Verdipapirgjeld		5 901		5 901
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner		1 475		1 475
Bytteordning		-		-
Sum finansielle forpliktelser	-	8 027	27 965	35 992

MORBANK - 2013	Verdsettelse basert på priser i et aktivt marked Nivå 1	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata Nivå 2	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata Nivå 3	Totalt
Kontanter og fordringer på Norges Bank	1 281			1 281
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		1 846		1 846
Utlån til og fordringer på kunder			27 076	27 076
Sertifikater og obligasjoner		680		680
Sum finansielle eiendeler	1 281	2 526	27 076	30 883
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner		1 637		1 637
Innskudd fra kunder			27 561	27 561
Verdipapirgjeld		4 986		4 986
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner		1 606		1 606
Bytteordning		634		634
Sum finansielle forpliktelser	-	8 863	27 561	36 424

Note 17 FINANSIELLE INSTRUMENT TIL VIRKELIG VERDI

Finansielle instrumenter til virkelig verdi

Finansielle instrumenter blir regnskapsført til virkelig verdi på avtaletidspunktet. Markedsverdien på instrumentene som handles i et aktivt marked er basert på omsatt kurs på balansedagen. For de finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked benyttes egne verdivurderinger basert på gjeldende markedsforhold, alternativt verdivurdering fra annen markedsaktør. De finansielle instrumentene som vurderes til virkelig verdi, men som ikke handles i et aktivt marked er porteføljene av fastrenteutlån, -innskudd, sammensatte produkter og ikke børsnoterte aksjer. For de unoterte aksjer hvor en ikke kan foreta en tilstrekkelig pålitelig måling av virkelig verdi benyttes anskaffelseskost, eller nedskrevet bokført verdi. For porteføljene av fastrenteutlån og innskudd beregnes virkelig verdi basert på kontraktsfestede kontantstrømmer neddiskontert med markedsrente. Transaksjonskostnader ved finansielle eiendeler og forpliktelser regnskapsført til virkelig verdi med verdiendring over resultatet balanseføres ikke.

En endring i diskonteringsrenten på 10 basispunkt vil gi et utslag på ca 10,4 mill. kroner på fastrenteutlånene og ca 0,3 mill. kroner på fastrenteinnskuddene.

KONSERN - 2014	Verdsettelse basert på priser i et aktivt marked Nivå 1	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata Nivå 2	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata Nivå 3	Totalt
Kontanter og fordringer på Norges Bank				-
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				-
Utlån til og fordringer på kunder			4 123	4 123
Sertifikater og obligasjoner	1 660	3 111		4 771
Aksjer	12		114	126
Finansielle derivat		898		898
Sum finansielle eiendeler	1 672	4 009	4 237	9 918
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner				-
Innskudd fra kunder			442	442
Verdipapirgjeld		-		-
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner				-
Finansielle derivat		713		713
Sum finansielle forpliktelser	-	713	442	1 155

KONSERN - 2013	Verdsettelse basert på priser i et aktivt marked Nivå 1	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata Nivå 2	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata Nivå 3	Totalt
Kontanter og fordringer på Norges Bank				-
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				-
Utlån til og fordringer på kunder			4 438	4 438
Sertifikater og obligasjoner	1 577	3 540		5 117
Aksjer	21		194	215
Finansielle derivat		587		587
Sum finansielle eiendeler	1 598	4 127	4 632	10 357
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner				-
Innskudd fra kunder			526	526
Verdipapiringjeld		420		420
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner				-
Finansielle derivat		466		466
Sum finansielle forpliktelser	-	886	526	1 412

MORBANK - 2014	Verdsettelse basert på priser i et aktivt marked Nivå 1	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata Nivå 2	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata Nivå 3	Totalt
Kontanter og fordringer på Norges Bank				-
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				-
Utlån til og fordringer på kunder			4 123	4 123
Sertifikater og obligasjoner	1 660	2 928		4 588
Aksjer	12		114	126
Finansielle derivat		503		503
Sum finansielle eiendeler	1 672	3 431	4 237	9 340
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner				-
Innskudd fra kunder			442	442
Verdipapiringjeld		-		-
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner				-
Finansielle derivat		713		713
Sum finansielle forpliktelser	-	713	442	1 155

MORBANK - 2013	Verdsettelse basert på priser i et aktivt marked Nivå 1	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata Nivå 2	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata Nivå 3	Totalt
Kontanter og fordringer på Norges Bank				-
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				-
Utlån til og fordringer på kunder			4 438	4 438
Sertifikater og obligasjoner	1 577	3 331		4 908
Aksjer	21		194	215
Finansielle derivat		417		417
Sum finansielle eiendeler	1 598	3 748	4 632	9 978
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner				-
Innskudd fra kunder			526	526
Verdipapirgjeld		408		408
Ansvarlige lån og fondsobligasjoner				-
Finansielle derivat		464		464
Sum finansielle forpliktelser	-	872	526	1 398

KONSERN	Utlån til og fordringer på kunder	Aksjer	Innskudd fra kunder
Balanseført verdi pr 31.12.13	4 438	194	526
Kjøp/økning	375	1	115
Salg/reduksjon	734	166	200
Overført til Nivå 3	-	-	-
Overføring ut av Nivå 3	-	-	-
Gevinst/tap resultatført i perioden	44	85	1
Balanseført verdi pr 31.12.14	4 123	114	442

MORBANK	Utlån til og fordringer på kunder	Aksjer	Innskudd fra kunder
Balanseført verdi pr 31.12.13	4 438	194	526
Kjøp/økning	375	1	115
Salg/reduksjon	734	166	200
Overført til Nivå 3	-	-	-
Overføring ut av Nivå 3	-	-	-
Gevinst/tap resultatført i perioden	44	85	1
Balanseført verdi pr 31.12.14	4 123	114	442

Note 18 DATTERSELSKAP

KONSERNSTRUKTUR

Selskap	Hjemland	Hovedvirksomhet	Eierandel	Stemmeandel
Møre Eiendomsmegling AS	Norge	Eiendomsmegling	100%	100%
Sparebankeiendom AS	Norge	Eiendomsforvaltning	100%	100%
Møre Boligkreditt AS	Norge	Finansiering	100%	100%
Morselskap Sparebanken Møre	Norge	Bank		

Transaksjoner med datterselskaper

Dette er transaksjoner mellom morbanken og 100 %eide datterselskap som er foretatt på armlengdes avstand og til armlengdes priser. Prisbetingelser og andre vilkår for transaksjoner med datterselskap er også angitt i note 19.

Avregning av finansieringskostnader/-inntekter mellom segmentene gjøres løpende til morbankens fundingkostnad. Internrenten for dette defineres som effektiv 3 måneders NIBOR + et påslag for lang finansiering (2,35 % i 2014 og 2,80 % i 2013).

Husleie fordeles etter bruksareal på det enkelte segment basert på de samme prinsipper og til de samme priser som for morbanken, til markedsleie.

Andre tjenester (kontorrekvisita, IT-utstyr m.m.) kjøpes av det enkelte segment fra morbanken til samme pris som morbanken oppnår hos eksterne leverandører.

Det vil være transaksjoner mellom Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt AS knyttet til overføring av utlånsportefølje til Møre Boligkreditt AS, og ved at Sparebanken Møre yter lån og kreditter ovenfor kredittforetaket. De økonomiske vilkår for overføring av lån fra Sparebanken Møre skal være til markedsverdi. Dersom det kjøpes boliglån med fast rente skal prisen justeres for over/underkurs.

Sparebanken Møre er ansvarlig for at de lån som skal overføres til Møre Boligkreditt AS er korrekt etablert og i samsvar med de krav som er nedfelt i avtale mellom kredittforetak og morbank. I tilfelle brudd på disse krav, vil banken være erstatningsansvarlig for de tap som foretaket måtte få som følge av feilen. Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt AS har formalisert renteoppgjør for transaksjonsdager fra tidspunkt for overføring av portefølje av utlån til tidspunkt for oppgjør av vederlaget.

For å sikre rettidig betaling til eiere av obligasjonslån med fortrinnsrett (OMF) og tilhørende derivatavtaler, er det etablert en revolverende kredittfasilitet («Revolving Credit Facility Agreement») mellom Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt AS. Sparebanken Møre garanterer for rettidig kupongbetaling og betalinger knyttet til derivatavtaler på utestående OMF-lån fra Møre Boligkreditt AS, samt tilbakebetaling av hovedstol på de OMF-lån som forfaller de løpende neste 12 måneder. I tillegg til den revolverende kredittfasiliteten har Møre Boligkreditt AS en rammekreditt i Sparebanken Møre med bevilget ramme på NOK 2 250 millioner.

I prising av tjenester Sparebanken Møre yter overfor Møre Boligkreditt AS skilles det mellom faste og variable kostnader for kredittforetaket. Faste kostnader defineres som kostnader kredittforetaket må bære uavhengig av aktiviteten knyttet til utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett, erverv av portefølje mv. Variable kostnader defineres som kostnader knyttet til størrelse på portefølje ervervet av Sparebanken Møre og det arbeidet som må utøves fra bankens ansatte for å levere tilfredsstillende tjenester gitt antall kunder i porteføljen.

De vesentligste transaksjonene som er foretatt og eliminert i konsernregnskapet er som følger:

MORBANK	2014	2013
Resultat		
Renter og kredittprovisjoner fra datterselskaper	34	64
Mottatt utbytte og konsernbidrag fra datterselskap	152	87
Betalt husleie til Sparebankeiendom AS	17	17
Forvaltningshonorar fra Møre Boligkreditt AS	22	19
Balanse		
Fordring på datterselskap	1 069	1 292
Obligasjoner med fortrinsrett	25	673
Gjeld til datterselskap	122	550
Akkumulert overført låneportefølje til Møre Boligkreditt AS	15 544	14 884

Note 19 DRIFTSSEGMENTER

Virksomheten i konsernet er inndelt i tre strategiske driftssegmenter etter tjenestespekter/produkttilbud og type kunde, som også er rapporteringssegmenter etter IFRS 8. Inndelingen tilsvarende strukturen i rapporteringen som løpende skjer til administrerende direktør og bankens styre, som øverste beslutningstakere. De forskjellige driftssegmentene selger til dels forskjellige produkter, har noe ulik risikoprofil, men retter seg mye mot de samme kundegruppene.

Inndeling i driftssegmenter og finansiell informasjon vedrørende segmenter er presentert i tabell nedenfor. Det vesentligste av inntekter og kostnader er fordelt på konsernets driftssegmenter etter reelt forbruk eller aktivitetsbaserte fordelingsnøkler. Det definerte segmentresultatet er resultat før skatt. Skattekostnaden fordeles ikke ut på segmentene.

Transaksjoner mellom driftssegmentene gjøres til markedsverdier, tilsvarende som for transaksjoner med datterselskaper. Se note 18 for ytterligere informasjon om vilkår.

Konsernet er delt inn i følgende tre rapporteringssegment:

Rapporteringssegment	Selskapsnavn	Produkt/Virksomhet
Næringsliv	Sparebanken Møre	Finansiering, betalingsformidling, sparing/plassering, rådgivning mv.
Personmarked	Sparebanken Møre	Finansiering, betalingsformidling, sparing/plassering, rådgivning mv.
	Møre Boligkreditt AS 1)	Finansiering (lån med pant i bolig)
Eiendomsmegling	Møre Eiendomsmegling AS	Megling av bolig- og næringseiendommer

1) Utlån til borettslag fra Møre Boligkreditt AS er innregnet i næringslivssegmentet.

Geografisk fordeling

Konsernets aktiviteter er i all hovedsak begrenset til Møre og Romsdal som er definert som konsernets hjemmemarked. Mindre enn 10 prosent av konsernets inntekter kommer fra virksomhet utenfor fylket. Resultat- og balansetall rapporteres derfor ikke geografisk fordelt. Aktiviteter utenom fylket skiller seg ikke fra konsernets andre aktiviteter mht. risiko eller avkastning. Se note 4 og note 6 for mer informasjon. I elimineringer/annet inngår Sparebankeiendom AS, som håndterer eiendomsforvaltning av egne bygg.

Resultat - 2014	Konsern	Elimineringer/annet	Næringsliv	Personmarked 1)	Eiendomsmegling
Netto renteinntekter	1 093	16	469	608	0
Andre driftsinntekter	315	127	72	94	22
Sum inntekter	1 408	143	541	702	22
Driftskostnader	564	90	111	340	23
Resultat før tap	844	53	430	362	-1
Tap på utlån	22	26	1	-5	0
Resultat før skatt	822	27	429	367	-1
Skattekostnad	199				
Resultat etter skatt	623				

Balanse - 2014	Konsern	Elimineringer/annet	Næringsliv	Personmarked 1)	Eiendomsmegling
Utlån til kunder 1)	48 884	1 066	16 315	31 503	0
Innskudd fra kunder 1)	28 389	480	9 606	18 303	0
Garantiforpliktelser	1 660	0	1 652	8	0
Innskuddsdekning	58,1	45,0	58,9	58,1	0
Antall årsverk	383	152	53	162	16

Resultat - 2013	Konsern	Elimineringer/annet	Næringsliv	Personmarked 1)	Eiendomsmegling
Netto renteinntekter	1 042	5	462	575	0
Andre driftsinntekter	202	5	79	96	22
Sum inntekter	1 244	10	541	671	22
Driftskostnader	569	100	113	334	22
Resultat før tap	675	-90	428	337	0
Tap på utlån	54	0	53	1	0
Resultat før skatt	621	-90	375	336	0
Skattekostnad	171				
Resultat etter skatt	450				

Balanse - 2013	Konsern	Elimineringer/annet	Næringsliv	Personmarked 1)	Eiendomsmegling
Utlån til kunder 1)	46 241	1 004	15 552	29 685	0
Innskudd fra kunder 1)	28 068	703	10 338	17 027	0
Garantiforpliktelser	1 433	0	1 424	9	0
Innskuddsdekning	60,8	89,2	66,5	57,4	0
Antall årsverk	391	146	58	171	16

1) Datterselskapet Møre Boligkreditt AS er en del av segmentet Personmarked. Kredittforetakets hovedmålsetning er å utstede obligasjoner med fortrinnsrett rettet mot nasjonale og internasjonale investorer, og selskapet er et ledd i Sparebanken Møres langsiktige finansieringsstrategi. Hovedtall for selskapet vises i egen tabell.

MØRE BOLIGKREDITT AS		
Resultat	2014	2013
Netto renteinntekter	298	240
Andre driftsinntekter	-7	-3
Sum inntekter	291	237
Driftskostnader	29	26
Resultat før tap	262	211
Tap på utlån, garantier m.v.	1	0
Resultat før skatt	261	211
Skattekostnad	70	59
Resultat for perioden	191	152
Balanse	2014	2013
Utlån til kunder	15 544	14 884

Note 20 ANDRE DRIFTSINNTEKTER

Alle gebyrer relatert til betalingstransaksjoner inntektsføres løpende. Honorarer og gebyrer fra salg eller formidling av aksjer, aksjefond, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskaper, inntektsføres når de er opptjent. Kundehandler med finansielle instrumenter vil generere inntekter i form av marginer og kurtasje, som inntektsføres når handelen er gjennomført. Margininntekter vil kunne være realiserte på tidspunkt for kontraktsinngåelse, men vil også kunne inneholde en kredittrisikopremie knyttet til kundens evne til å gjøre opp mulige forpliktelser som følge av fremtidige endringer i kontraktens markedsverdi. Dersom marginen inneholder en kredittrisikopremie vil denne inntektsføres i takt med opptjeningen. Utbytte på aksjer inntektsføres når utbyttet er endelig vedtatt.

KONSERN				MORBANK	
2013	2014	Note		2014	2013
10	7	Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning	18	159	96
32	28	Garantiprovisjon		28	32
21	21	Inntekter fra forsikringssalg		21	21
21	24	Inntekter fra fondssalg/verdipapirer		24	21
12	12	Diverse gebyr tilknyttet utlån		12	12
2	2	Interbankgebyrer		2	2
9	10	Gebyr sjekk og giro		10	9
48	50	Gebyr fra kort		50	48
10	8	Gebyr utenlandsk betalingsformidling		8	10
19	25	Andre gebyrer og provisjonsinntekter		23	20
174	180	Sum gebyrer og provisjonsinntekter		178	175
-28	-29	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		-29	-29
-15	66	Fastrenteutlån		66	-15
15	-76	Derivat knyttet til fastrenteutlån		-76	15
102	-240	Utstedte obligasjoner og sertifikater		-2	74
-108	230	Derivat knyttet til utstedte obligasjoner og sertifikater		1	-76
-1	0	Endring i kredittspread ved beregning av virkelig verdi av verdipapirgjeld		0	-1
4	91	Kursgevinst/-tap aksjer		91	4
-24	10	Kursgevinst/-tap obligasjoner		14	-24
26	27	Valutahandel (for kunder)		27	26
19	18	Øvrige inntekter		16	19
18	126	Netto verdiendring og gevinst/tap på verdipapirer og valuta	14 17	137	22
2	5	Driftsinntekter faste eiendommer		0	0
22	22	Inntekter eiendomsmegling		0	0
0	3	Salgsgevinster bygg		0	0
4	1	Øvrige driftsinntekter		27	23
28	31	Sum diverse inntekter		27	23
202	315	Andre driftsinntekter	19	472	287

Note 21 DRIFTSKOSTNADER EKSKL. PERSONAL

KONSERN			MORBANK	
2013	2014		2014	2013
79	68	IT-kostnader	68	79
5	6	Kontorrekvisita	6	5
13	12	Telefon og porto	12	13
6	5	Reisekostnader/KM-godtgjørelse/representasjon	5	6
24	20	Markedsføringskostnader	20	23
6	8	Øvrige adm.kostnader	8	7
133	119	Sum administrasjonskostnader	119	133
28	25	Av- og nedskrivninger varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	21	24
25	29	Lokalkostnader	37	35
3	3	Honorar ekstern revisor	2	2
17	16	Kostnader varige driftsmidler	16	17
5	6	Formuesskatt	6	5
45	42	Andre driftskostnader	31	33
95	96	Sum andre driftskostnader	92	92
256	240	Sum driftskostnader	232	249

Note 22 LEIEAVTALER

Konsernet har outsourcet det vesentligste av driften innen IT-området. Sparebanken Møre inngikk i 2013 en ny avtale med EVRY om levering av IT-tjenester for sin bankvirksomhet. Avtalen har en verdi på ca NOK 240 millioner kroner og gjelder til 30.06.2017. Sparebanken Møre viderefører samarbeidet om en komplett portefølje av bankløsninger og driftstjenester fra EVRY.

EVRY leverer løsninger som understøtter sentrale banktjenester som innskudd, finansiering, kort og betalingsformidling, regnskap og rapportering, meldingsdistribusjon og kundedialogtjenester, selvbetjeningskanaler og løsninger for bankkontor. Sammen med løsningene leverer EVRY drift av samtlige bankløsninger og infrastruktur.

Alle bankens leieavtaler er operasjonelle.

Leie av forretningslokaler

Banken leier 26 av sine forretningslokaler fra eksterne utleiere, samt 4 fra bankens heleide eiendomsselskap Sparebankeiendom AS. For informasjon om kontorenes lokaliteter og areal, se note 25.

	2014	2013
Husleie betalt til:		
Sparebankeiendom AS	17	17
Andre eksterne utleiere	16	16

Varighet leieavtaler

Leieavtaler med eksterne utleiere er i hovedsak av 10 års varighet (noen på 1 år) med 12 måneder gjensidig oppsigelsesfrist og til markedspriser. Leieavtaler med datterselskapet Sparebankeiendom AS har en oppsigelsesfrist på 1 måned og løper ett år i gangen. Leiebetalingen er markedspris.

Kontraktsfestede fremtidige leiekostnader (nominelle beløp)	Innen 1 år	Mellom 1-5 år	Mer enn 5 år
Sparebankeiendom AS	17	0	0
Andre eksterne utleiere	16	64	80
Sum	33	64	80

Note 23 LØNN OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

KONSERN			MORBANK	
2013	2014		2014	2013
236	232	Lønn og andre kontantytelser	218	223
2	2	Honorarer styret/forstanderskap/kontrollkomite	2	2
14	18	Bonus/overskuddsdeling 1)	18	14
8	17	Pensjonskostnad (note 24)	17	8
35	38	Arbeidsgiveravgift	37	34
17	17	Andre personalkostnader	16	16
313	324	Sum lønn m.v.	308	297
		Bemanning		
427	412	Hel- og deltidsansatte pr. 31.12	394	410
432	419	Gjennomsnittlig antall ansatte	402	416
391	383	Årsverk pr. 31.12	367	375
400	384	Gjennomsnittlig antall årsverk	371	383

1) Deler av bonusen (ca 50 %) for 2014 og 2013 ble gitt i form av egenkapitalbevis (MORG). Egenkapitalbevisene ble kjøpt i markedet til børskurs, totalt ca 47 000 EKB i 2014 og ca 39 000 EKB i 2013.

Banken har pr. 31.12.2014 ikke forpliktelser overfor adm. direktør, medlemmer av styret eller andre ansatte til å gi spesielt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet. Det eksisterer ingen ordninger eller regnskapsmessige forpliktelser vedr. overskuddsdelinger, opsjoner, tegningsretter og lignende for noen av de nevnte personene. Vedrørende konsernets bonusordninger vises det til omtale i NUES-dokumentet punkt 12. Administrerende direktør har kontraktsfestet 6 måneders oppsigelsestid. Det vises for øvrig til note 24 for beskrivelse av pensjonsordninger. All lønn og annen godtgjørelse til ansatte i konsernet og nærstående parter er kostnadsført ved regnskapsårets slutt. Pensjonskostnader er regnskapsmessig kostnad for banken inkl. premiebetaling ved de ulike pensjonsordningene.

Ett av bankens styremedlemmer, Ragna Brenne Bjerkeset, er ansatt som seniorrådgiver i TIBE Samfunn. Dette selskapet har i 2014 ikke fakturert Sparebanken Møre for sine tjenester. TIBE Reklamebyrå AS, som er en del av TIBE-gruppen, har fakturert banken for totalt kr 730.129 i 2014. Transaksjonene er inngått på ordinære markedsmessige vilkår som om de var gjennomført mellom uavhengige parter.

KONSERN - Lønn, annen godtgjørelse, pensjon

Lønn til adm.direktør utgjorde 2.235.639 kroner i 2014 (2013: 2.022.011 kroner). Beregnet fordel av naturalteluser utgjorde 425.012 kroner (2013: 300.345 kroner). I tillegg er det i bankens regnskap kostnadsført årets kostnader vedrørende adm. direktørs pensjonsavtale fra 60 år (note 24) inkl. beregnet arbeidsgiveravgift med kroner 1.050.177 (2013: 1.001.545 kroner). Adm. direktør har pensjonsalder 60 år, og vil da få utbetalt en årlig pensjon som utgjør 70 % av sluttlønn.

Lønn/honorar til tillitsvalgte organer

KONSERN (Tall i tusen kroner)	2014	2013
Forstanderskapet	348	558
Styret	1 266	988
Kontrollkomiteen	268	280
Honorar ekstern revisor (inkl. merverdiavgift)	3 109	3 339
- herav honorar for lovpålagt revisjon 1)	1 888	2 270
- herav andre attestasjonstjenester	442	380
- herav skatterådgivning	214	221
- herav andre tjenester utenfor revisjon	565	468

1) Herav gjelder TNOK 283 forenklet revisorkontroll pr 2. kvartal 2013.

All lønn og annen godtgjørelse til ansatte i konsernet og nærstående parter er kostnadsført ved regnskapsårets utgang. Banken har pr. 31.12.2014 ikke forpliktelser ovenfor adm.direktør, medlemmer av styret eller andre ansatte til å gi spesielt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet. Det eksisterer heller ikke ordninger eller regnskapsmessige forpliktelser vedrørende bonuser, overskuddsdelinger, opsjoner, tegningsretter og lignende for noen av de ovenfor nevnte personene. Det vises til note 24 for beskrivelse av bankens pensjonsordninger for adm.direktør og andre ansatte i banken.

Utlån, innskudd og garantier

KONSERN	2014			2013		
	Utlån	Innskudd	Garantier	Utlån	Innskudd	Garantier
Forstanderskapet	71	23	0	73	26	0
Styret	13	7	0	2	9	0
Kontrollkomiteen	2	1	0	2	1	0
Ansatte	916	143	0	893	132	0

Utlån og andre forretningsmessige forhold til medlemmer av forstanderskapet, styret og kontrollkomiteen er gitt til ordinære kundevilkår.

Rentesubsidiering av lån til ansatte

Fordelen av lån gitt til en rentesats som er lavere enn den rentesatsen (gjennomsnittlig 3,85 % i 2014) som gir grunnlag for fordelsbeskatning av ansatte er beregnet til 735.248 kroner mot 314.281 kroner i 2013.

Renteinntekter og rentekostnader knyttet til forstanderskap, styre og kontrollkomite

	2014	2013
Renteinntekter	1	1
Rentekostnader	3	3

Lønn, annen godtgjørelse, pensjon - MORBANK

Tall i tusen kroner	Lønn/honorar		Annen godtgjørelse		Pensjonskostnader	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Forstanderskapet						
Tormod Hvattum, leder	36	38				
Øvrige medlemmer 3)	312	520				
Sum	348	558				
Styret						
Leif-Arne Langøy, styreleder	327	295	0	7		
Roy Reite, styrets nestleder	154	133				
Ragna Brenne Bjerkeset	134	113				
Henning Sundet	175	73				
Rita Christina Sævik	90	0				
Ann Magritt Bjåstad Vikebakk	90	0				
Helge Karsten Knudsen, ansattes representant 1)	105	0				
Tidligere styremedlemmer:						
Ingvild Vartdal	52	117				
Elisabeth Maråk Støle	52	117				
Turid Håndlykken Sylte, ansattes representant 2)	87	110				
Stig Remøy	0	30				
Sum	1 266	988				
Administrerende direktør						
Olav Arne Fiskerstrand	2 236	2 022	425	300	1 050	1 002
Ledende ansatte i 2014						
Banksjef divisjon personmarked Trond Nydal	1 436	1 295	211	171		
Banksjef NL Sunnmøre Terje Krøvel	1 261	1 184	79	139		
Banksjef NL Romsdal og Nordmøre Kolbjørn Heggdal	1 318	291	55	8		
Banksjef NL Søre Sunnmøre Kjell Jan Brudevoll	1 159	1 125	84	83		
Banksjef Treasury & Markets Runar Sandanger	1 303	1 225	115	155		
Banksjef Økonomi, Risikostyring Personal og Sikkerhet Idar Vattøy	1 198	1 099	107	149		
Banksjef Kreditt og Juridisk Erik Røkke	1 129	941	84	41		
Banksjef Forretningsstøtte Perdy Lunde	1 186	1 093	90	139		
Tidligere ledende ansatt	0	1 035	0	95		
Sum	9 990	9 288	825	980		
Kontrollkomiteen						
Grete Opshaug, leder	103	111				
Jon Olav Slettebakk	53	53				
Karl Johan Brudevoll	53	53				
Kjell Martin Rønning	59	63				
Sum	268	280				

Godtgjørelse til ekstern revisor (inkl. merverdiavgift)

Honorar ekstern revisor	2 083	2 272
- herav honorar for lovpålagt revisjon 4)	1 500	1 783
- herav andre attestasjonstjenester	0	25
- herav skatterådgivning	150	145
- herav andre tjenester utenfor revisjon	433	319

1) Ordinær lønn utgjør kr 473.552.

2) Ordinær lønn utgjør kr 592.029 (2013: kr 608.315).

3) Nestleder og medlemmer av Forstanderskapet godtgjøres med kr 2.000,- pr møte i 2014. Det er avholdt 3 møter i 2014.

4) Herav gjelder TNOK 283 forenklet revisorkontroll pr 2. kvartal 2013.

Utlån og garantier

Tall i tusen kroner	2014		2013	
	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier
Forstanderskapet				
Tormod Hvattum, leder	1 654	0	1 738	0
Øvrige medlemmer (51 stk)	69 443	0	71 656	0
Styret				
Leif-Arne Langøy, styreleder	20	0	26	0
Roy Reite, styrets nestleder	0	0	0	0
Ragna Brenne Bjerkeset	103	0	134	0
Henning Sundet	0	0	0	0
Rita Christina Sævik	0	0	0	0
Ann Magritt Bjåstad Vikebakk	8 263	0	1 466	0
Helge Karsten Knudsen, ansattes representant	4 636	0	4 484	0
Kontrollkomiteen				
Grete Opshaug, leder	905	0	911	0
Jon Olav Slettebakk	1 023	0	1 024	0
Karl Johan Brudevoll	0	0	0	0
Kjell Martin Rønning	0	0	0	0
Administrerende direktør				
Olav Arne Fiskerstrand	0	0	0	0
Ansatte	915 867	0	893 476	0

Utlån og andre forhold til medlemmer av styret, forstanderskapet og kontrollkomiteen er gitt til ordinære kundevilkår.

Lån til adm.direktør og ansattes representant i styret er gitt til ansattevilkår.

Note 24 PENSJON

Konsernet har to pensjonsordninger, en ytelsesbasert pensjonsordning og en innskuddsbasert pensjonsordning. I tillegg har administrerende direktør og noen banksjefer tidligpensjonsavtaler. Konsernet er for øvrig med i Fellesordningen for avtalefestet pensjon, AFP.

Konsernets pensjonsordninger oppfyller kravene i lov om tjenestepensjon.

Ytelsesbasert pensjonsordning ved egen pensjonskasse

Konsernet har tilbydd sine ansatte pensjoner definert som ytelsesplaner (alderspensjon). Ytelsesplanen er sikret gjennom innbetalinger til bankens pensjonskasse. Den eksisterende ytelsesbaserte pensjonsordningen ble lukket for nye medlemmer pr 31.12.2009.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser knyttet til den ytelsesbaserte ordningen regnskapsføres i henhold til IAS 19.

Pensjonsforpliktelsene er vurdert av aktuar årlig, basert på forutsetninger fastsatt av banken.

Pensjonsforpliktelsene og pensjonskostnaden er fastsatt ved bruk av en lineær opptjeningsformel. En lineær opptjeningsformel fordeler opptjeningen av fremtidige pensjonsytelser lineært over opptjeningsperioden, og betrakter opptjente pensjonsrettigheter til de ansatte i løpet av en periode som årets pensjonskostnad. Netto pensjonskostnader blir medtatt i personalkostnadene i regnskapet.

Pensjonsforpliktelsene beregnes som nåverdien av fremtidige, sannsynlige pensjonsutbetalinger og bygger på økonomiske og aktuarielle beregninger og forutsetninger. Differansen mellom beregnet påløpt forpliktelse og verdien av pensjonsmidlene er ført i balansen. Aktuarielle gevinster og tap som skyldes endrede forutsetninger eller avvik mellom forventet og faktisk avkastning på pensjonsmidlene, innregnes i andre inntekter og kostnader i utvidet resultatregnskap i den perioden de oppstår.

Diskonteringsrenten baseres på renten på foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet. Det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett vurderes å inneha de egenskaper som tilsier at det kan legges til grunn i beregningen av diskonteringsrenten.

Forventet avkastning på pensjonsmidler beregnes med samme rente som er benyttet for diskontering av pensjonsforpliktelsene. Avkastning utover diskonteringsrenten innregnes i andre inntekter og kostnader i utvidet resultatregnskap.

Innføring av nye ordninger eller endringer i eksisterende ordninger som skjer med tilbakevirkende kraft slik at de ansatte umiddelbart har opptjent en fripolise (eller endring i fripolise) resultatføres umiddelbart. Gevinst eller tap knyttet til innskrenkninger eller avslutning av pensjonsplaner resultatføres når dette skjer.

Den vesentligste delen av konsernets pensjonsordning er ytelsesbasert og gir de ansatte rett til avtalte fremtidige pensjonsytelser på differansen mellom 70 % av sluttlønn ved pensjonsalder 67 år og beregnet ytelse fra Folketrygden, forutsatt full opptjening (30 år). Forpliktelsen omfatter 263 (298) aktive medlemmer og 230 (213) pensjonister ved utgangen av 2014.

Innskuddsbasert pensjonsordning

For innskuddsbaserte pensjonsordninger innbetales det en prosentvis andel av inntekt, avhengig av den enkelte ansattes inntektsnivå. Det er inngått avtale med DnB, og innbetalingene utgiftsføres løpende. Innskuddsordningen er vedtatt å ha innskuddssatser på 5 % for lønn i intervallet opp til 6 ganger folketrygdens Grunnbeløp (G) og 8 % for lønn i intervallet 6 til 12 G. Pensjonspremien kostnadsføres når den påløper og presenteres under Lønn m.v.

Bankens datterselskap Møre Eiendomsmegling AS har ytet innskuddsbasert pensjonsordning til sine ansatte. Tilskuddet blir fastsatt som 3 % av den ansattes lønn.

Konsernets kostnad knyttet til innskuddspensjon utgjør 3 mill. kroner i 2014 (3 mill. kroner i 2013).

Pensjonsavtale toppleder/banksjefer

Adm. direktør har pensjonsalder 60 år og banksjefer født før 31.12.1953 har pensjonsalder 65 år. Disse vil da få utbetalt en pensjon som utgjør 70 % av sluttlønn frem til 67 år da man inntreffer i pensjonskassen. Ordningen omfatter 9 banksjefer ved utgangen av 2014. Øvrige banksjefer har pensjonsalder 67 år. Banken hadde tidligere en tidligpensjonsavtale for banksjefer ansatt før

31.12.2004. Denne kom til opphør i 2013 og effekten reduserte pensjonskostnadene i 2013 med 13 mill. kroner. Konsernet har også forpliktelser knyttet til lønn over 12G, som det er tatt hensyn til i beregningene fra aktuar.

Avtalefestet pensjon (AFP)

Konsernet deltok i finansnæringens AFP-ordning, som innebar at alle ansatte med pensjonsalder 67 år kunne velge å gå av med førtidspensjon fra og med 62 år. Denne ordningen ble i februar 2010 vedtatt avvirket og det var kun mulig å gå av med førtidspensjon etter den gamle ordningen fram til 31.12.2010. Som erstatning for den gamle AFP-ordningen ble det etablert en ny AFP-ordning. Den nye AFP-ordningen er, i motsetning til den gamle, ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte som er omfattet av den nye ordningen kan velge å ta ut den nye AFP-ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år. Den nye AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Premien for 2014 ble fastsatt til 2,2 % av samlede utbetalinger mellom 1 G og 7,1 G til bedriftens arbeidstakere. For 2015 er premien fastsatt til 2,4 %. Det er ikke fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke for de kommende årene. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalinger kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Kostnadsførte premiebetalinger utgjør 5 mill. kroner i 2014 (6 mill. kroner i 2013).

Tallene i tabellene under er like for morbanken og konsernet.

Økonomiske og aktuarmessige forutsetninger

	Forpliktelser		Kostnader	
	31.12.2014	31.12.2013	2014	2013
Diskonteringsrente	2,30	4,10	4,10	4,00
Lønnsregulering	2,75	3,75	3,75	3,75
Pensjonsregulering	-	-	-	0,20
Regulering av folketrygden grunnbeløp	2,50	3,50	3,50	3,50
Arbeidsgiveravgift	14,10	14,10	14,10	14,10
Dødelighetsrisiko mv.	K 2013	K2013	K2013	K2013
Uføretariff	IR02	IR02	IR02	IR02

Pensjonskostnader i ordinært resultat

	2014	2013
Nåverdi av pensjonsopptjening i året inklusive administrasjonskostnader	12	13
Rentekostnad av påløpte pensjonsforpliktelser	15	14
Forventet avkastning av pensjonsmidler	-17	-17
Periodens netto pensjonskostnad fra pensjonskassen	10	10
Endring nåverdi pensjonsopptjening øvrige pensjonsordninger	-2	-14
Pensjonskostnader over bankens drift, inkl. kostnader til innskuddspensjon og AFP-ordningene	10	11
Totale pensjonskostnader	19	8
Planendring pensjon inklusive arbeidsgiveravgift	0	0

Spesifikasjon av estimatavvik i utvidet resultat

	2014	2013
Endring i diskonteringsrenten	-126	6
Endret dødelighetstabell	0	-18
Endring i andre økonomiske forutsetninger	22	11
Estimatavvik på pensjonsmidler	3	-35
Sum estimatavvik	-102	-36

Totale pensjonsforpliktelser/-midler

	2014	2013
Pensjonsforpliktelse	485	373
Verdi av pensjonsmidler	-447	-428
Netto pensjonsforpliktelser/-midler pensjonskassen	39	-54
Netto pensjonsforpliktelser toppledere/banksjefer	29	29
Netto pensjonsforpliktelser Avtalefestet FørtidsPensjon, AFP	0	1
Sum netto pensjonsforpliktelser/-midler	68	-25

Fonderte pensjonsforpliktelser

	2014	2013
Pensjonsforpliktelser pr 01.01	373	363
Årets pensjonsopptjening	12	13
Pensjonsutbetaling	-13	-12
Rentekostnader	15	14
Arbeidsgiveravgift	-2	-3
Aktuarielle gevinster/tap	100	-2
Pensjonsforpliktelser 31.12	485	373

Fonderte pensjonsmidler

	2014	2013
Pensjonsmidler pr 01.01	428	445
Totalt innbetalt	16	19
Utbetalte pensjoner	-13	-12
Forventet avkastning	17	17
Aktuarielle gevinster/tap	-1	-41
Pensjonsmidler 31.12	447	428

Estimert innbetaling for 2015 utgjør 21 mill. kroner.

Pensjonsforpliktelser AFP og øvrige

	2014	2013
Pensjonsforpliktelser pr 01.01	30	46
Årets pensjonsopptjening	1	1
Pensjonsutbetaling	-4	-4
Rentekostnader	1	2
Planendring (endring pensjonsregulering)	0	0
Endring nåverdi pensjonsopptjening banksjefer	0	-13
Aktuarielle gevinster/tap	2	-2
Pensjonsforpliktelser 31.12	29	30

Sensitivitetsanalyse

	Endring i diskonteringsrenten i %	Effekt på forpliktelsen i % pr 31.12.2014	Effekt på pensjonskostnaden i % i 2014
Sikret ordning (pensjonskassen)	0,5	-7,0	-9,1
Sikret ordning (pensjonskassen)	-0,5	7,8	10,4
Usikrede ordninger (øvrige ordninger)	0,5	-4,0	-4,1
Usikrede ordninger (øvrige ordninger)	-0,5	4,3	4,4

Sensitivitetsanalysen over er basert på endring i diskonteringsrenten, gitt at alle andre forutsetninger holdes konstante.

Sensitivitetsberegningen er utført ved bruk av samme metode som aktuarberegningen for beregning av pensjonsforpliktelsen i balansen.

Historisk utvikling

	2014	2013	2012	2011	2010
Brutto pensjonsforpliktelser inkl. arbeidsgiveravgift	485	373	363	626	584
Brutto pensjonsmidler	-447	-428	-445	-391	-376
Øvrige pensjonsforpliktelser	29	30	45	56	64
Netto balanseførte pensjonsforpliktelser/-midler	68	-25	-37	291	272

Forvaltning av pensjonskassens midler

Sparebanken Møre har egen pensjonskasse som håndterer pensjonsytelsene ved en pensjonsalder på 67 år.

Kapitalen skal forvaltes under hensyn til sikkerhet, risikospredning, avkastning og likviditet. Pensjonskassen skal drive kapitalforvaltningen slik at riktig oppfyllelse av forsikringsforpliktelsene sikres. Forvaltningen skal særlig ivareta sikkerhet over tid på bakgrunn av pensjonskassens langsiktige forpliktelser.

Innenfor rammen av forsvarlig sikkerhet og risikospredning skal pensjonskassen over tid søke å oppnå så god avkastning av de forvaltede midler som mulig.

Langsiktigheten i forvaltningen tilsier at pensjonskassen må påta seg både renterisiko og markedsrisiko for å være sikret en moderat meravkastning utover den risikofrie plasseringsrenten.

Pensjonskassen skal sørge for tilstrekkelig god likviditet til å foreta påregnelige utbetalinger.

Pensjonskassen har ikke investert i finansielle instrument utstedt av Sparebanken Møre eller i eiendommer som eies eller benyttes av banken.

Pensjonskassen har et innskudd i Sparebanken Møre på 55 millioner kroner i 2014 (52 millioner kroner).

Investeringsprofil pensjonsmidler

	2014		2013	
	Markedsverdi	Andel i %	Markedsverdi	Andel i %
Aksjer og andeler	0	0,0	0	0,0
Obligasjoner/sertifikat	335 393	72,3	378 889	84,4
Bankinnskudd	128 501	27,7	70 116	15,6
Sum pensjonsmidler	463 894	100,0	449 005	100,0

Verdjustert kapitalavkastning i %

	2014	2013
Sum pensjonsmidler	3,45	4,38

Kapitaldekning i Pensjonskassen i %

	2014	2013
Kapitaldekning	13,41	15,46

Note 25 VARIGE DRIFTSMIDLER

Anleggsmidler er vurdert til historisk kostpris inkl. direkte henførbare kostnader fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Når eiendeler blir solgt eller avhendet blir kostprisen og akkumulerte avskrivninger tilbakeført i regnskapet, og evt. gevinst eller tap fra salget/avhendingen blir resultatført. Kostprisen for anleggsmidler er kjøpsprisen, inkludert avgifter og direkte oppkjøpskostnader knyttet til å sette anleggsmiddelet i stand for bruk. Utgifter påløpt etter at anleggsmiddelet er tatt i bruk, reparasjon og vedlikehold, blir kostnadsført.

Det blir foretatt dekomponering av vesentlige varige driftsmidler for avskrivningsformål, når komponentens anskaffelseskost er betydelig i forhold til total anskaffelseskost og brukstid er vesentlig forskjellig.

Avskrivning er beregnet ved bruk av lineær metode med følgende tidsprofil, hensyntatt restverdi:

Driftsmiddel	Tidsprofil avskrivning
Tomter	Avskrives ikke
Fritidseiendommer	Avskrives ikke
Bygninger	50 år
Tekniske installasjoner	10 år
Inventar	8-10 år
Biler	5 år
Kontormaskiner	5 år
IT-utstyr	3-5 år

Det foretas årlig en revurdering av resterende levetid og restverdier for hvert driftsmiddel. Ved hvert rapporteringstidspunkt vurderes hvorvidt det foreligger indikasjoner på fall i materielle eiendelers verdi. Dersom slike indikasjoner foreligger, beregnes eiendelens gjenvinnbare beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader og bruksverdi. Ved vurdering av verdifall, grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantstrømgenererende enheter). En kontantstrømgenererende enhet er den minste identifiserbare gruppe som genererer inngående kontantstrøm, som i alt vesentlig er uavhengig fra andre eiendeler eller grupper. Eiendelens balanseførte beløp nedskrives umiddelbart til gjenvinnbart beløp, om bokført verdi er høyest.

Tilsvarende vurderes det hvorvidt grunnlaget for tidligere nedskrivninger er til stede. Dersom grunnlaget for tidligere års nedskrivninger ikke lenger er tilstede, reverseres tidligere års nedskrivninger over resultatet. Varige driftsmidler presenteres således til historisk kost fratrukket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall.

Driftsmidler som hver for seg er av mindre betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller varig verdifall, men vurderes som grupper.

Anlegg under utførelse er klassifisert som anleggsmidler og er regnskapsført til pådratte kostnader relatert til anleggsmiddelet. Anlegg under utførelse blir ikke avskrevet før anleggsmiddelet blir tatt i bruk. Gevinst eller tap ved salg av varige driftsmidler resultatføres løpende.

Med unntak av det overtatte bankbygget i Tingvoll, er bygninger og tomter i sin helhet eid av bankens datterselskap, Sparebankeiendom AS. Byggene er kun beregnet til eget bruk i operasjonell drift av banken, og er derfor ikke definert som investeringseiendommer. Byggene er lokalisert i konsernets geografiske hjemmemarked, Møre og Romsdal fylke. Samlet areal er ca. 13 000 kvm, hvorav ca 1 500 kvm er utleid til eksterne leietakere. Bare mindre deler av lokalene er ledig pr. dato (ca 1 300 kvm) og det er kun næringslokaler i byggene. Byggene er bokført til historisk kost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Det er ingen indikasjoner på verdifall i konsernets bygningssmasse.

KONSERN

31.12.2014	Sum	Bygg, inkl. tekn.install, tomter/hytter	Biler, IT og kontor- maskiner	Inventar
Anskaffelseskost 01.01	377	281	35	61
Tilgang	15	11	3	1
Avgang	2	1	1	0
Anskaffelseskost 31.12	390	291	37	62
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	109	53	27	29
Årets avskrivninger	17	6	5	6
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avgang	0	0	0	0
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	126	59	32	35
Regnskapsført verdi 31.12	264	232	5	27
Lineær avskrivningstid (år)		10-50	3-5	8-10
Fullt nedskrevne anleggsmidler i bruk	23	1	16	7
Beregnet restverdi på anleggsmidler	86	86	0	0

KONSERN

31.12.2013	Sum	Bygg, inkl. tekn.install, tomter/hytter	Biler, IT og kontor- maskiner	Inventar
Anskaffelseskost 01.01	396	279	58	59
Tilgang	6	2	2	2
Avgang	25	0	25	0
Anskaffelseskost 31.12	377	281	35	61
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	95	47	25	23
Årets avskrivninger	20	6	8	6
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avgang	6	0	6	0
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	109	53	27	29
Regnskapsført verdi 31.12	268	228	8	32
Lineær avskrivningstid (år)		10-50	3-5	8-10
Fullt nedskrevne anleggsmidler i bruk	19	0	15	4
Beregnet restverdi på anleggsmidler	89	89	0	0

MORBANK

31.12.2014	Sum	Bygg, inkl. tekn.install.	Biler, IT og kontor- maskiner	Inventar
Anskaffelseskost 01.01	113	21	35	57
Tilgang	12	8	3	1
Avgang	1	0	1	0
Anskaffelseskost 31.12	124	29	37	58
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	57	3	27	27
Årets avskrivninger	13	2	5	6
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avgang	0	0	0	0
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	70	5	32	33
Regnskapsført verdi 31.12	54	24	5	25
Lineær avskrivningstid (år)		10-50	3-5	8-10
Fullt nedskrevne anleggsmidler i bruk	20	0	15	5

MORBANK

31.12.2013	Sum	Bygg, inkl. tekn.install.	Biler, IT og kontor- maskiner	Inventar
Anskaffelseskost 01.01	133	20	58	55
Tilgang	5	1	2	2
Avgang	25	0	25	0
Anskaffelseskost 31.12	113	21	35	57
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	48	2	25	21
Årets avskrivninger	16	1	8	6
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avgang	6	0	6	0
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	57	3	27	27
Regnskapsført verdi 31.12	56	18	8	30
Lineær avskrivningstid (år)		10-50	3-5	8-10
Fullt nedskrevne anleggsmidler i bruk	18	0	14	4

Note 26 IMMATERIELLE EIENDELER

Immaterielle eiendeler består av aktiverte kostnader knyttet til kjøp av programvare, lisenser og lignende.

Immaterielle eiendeler ervervet separat balanseføres til kost. Kostnaden ved immaterielle eiendeler ervervet ved oppkjøp balanseføres til virkelig verdi i åpningsbalansen i konsernet. Balanseførte immaterielle eiendeler regnskapsføres til kost, redusert for eventuell av- og nedskrivning. Immaterielle eiendeler avskrives over forventet brukstid.

Beløp betalt for lisenser og programvare balanseføres og avskrives lineært over forventet brukstid. Forventet brukstid er normalt fem år. Kjøpt programvare balanseføres til anskaffelseskost med tillegg av utgifter for å bringe programvaren klar til bruk. Vurdering av nedskrivningsbehov gjennomføres årlig. Utgifter knyttet til vedlikehold av programvare og IT-systemer kostnadsføres løpende over resultatregnskapet.

KONSERN			MORBANK	
2013	2014		2014	2013
49	55	Anskaffelseskost 01.01	54	48
0	0	Tilgang fusjon	0	0
6	19	Tilgang	18	6
0	0	Avgang	0	0
55	74	Anskaffelseskost 31.12	72	54
26	34	Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	33	26
8	8	Avskrivninger	8	8
0	0	Nedskrivninger	0	0
0	0	Avgang	0	0
34	42	Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	41	33
23	21	Bokført verdi 01.01	21	22
21	32	Bokført verdi 31.12	31	21
20	20	Lineære avskrivningssatser i prosent	20	20
5	5	Økonomisk levetid i antall år	5	5

Note 27 ANDRE EIENDELER

KONSERN			MORBANK	
2013	2014		2014	2013
3	8	Overtatte eiendeler	8	3
29	29	Kapitalinnskudd i Sparebanken Møres Pensjonskasse	29	29
96	23	Øvrige fordringer	16	96
128	60	Sum andre eiendeler	53	128

Overtatte eiendeler utgjør totalt 8 mill. kroner (3 mill. kroner i 2013). Dette består av boligeiendommer 7 mill. kroner (2 mill. kroner) og tomter 1 mill. kroner (1 mill. kroner). Disse eiendommene er i hovedsak ervervet som ledd i realisering av bankens pant. Det er ikke noe mål for Sparebanken Møre å sitte som eier av overtatte eiendommer. I de tilfeller der akseptabel pris ikke blir oppnådd, blir eiendommene forsøkt utleid.

Note 28 SKATT

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring utsatt skatt.

Utsatt skatt/eiendel ved utsatt skatt er utregnet på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld ved utgangen av regnskapsåret. Midlertidige negative og positive forskjeller som blir reversert eller kan reverseres i samme periode, er utlignet og nettoført.

Eiendel ved utsatt skatt blir regnskapsført når det er sannsynlig at konsernet vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd til å nyttiggjøre eiendelen. På hver balansedato foretar konsernet en gjennomgang av regnskapsført eiendel ved utsatt skatt og dets regnskapsførte verdi. Konsernet vil eventuelt redusere eiendelen i den grad konsernet ikke lenger kan nyttiggjøre seg den.

Betalbar skatt, utsatt skatt og eiendel ved utsatt skatt er regnskapsført over utvidet resultat i den grad dette relaterer seg til forhold som er regnskapsført over utvidet resultat. Midlertidige forskjeller, herunder tilhørende beregnet utsatt skatt knyttet til estimatavvik på pensjoner er således ført over utvidet resultat.

Utsatt skatt og eiendel ved utsatt skatt er målt basert på forventet fremtidig skattesats til de selskapene i konsernet hvor det har oppstått midlertidige forskjeller. Utsatt skatt og eiendel ved utsatt skatt er regnskapsført uavhengig av når forskjellene vil reverseres. Eiendel ved utsatt skatt er ført opp til nominell verdi.

Skattesatsen ble endret til 27 % med virkning fra 2014, og denne satsen er benyttet ved beregning av betalbar skatt for 2014, samt for utsatt skatt pr 31.12.2014 og 31.12.2013. Ved beregning av betalbar skatt for 2013 ble det benyttet en skattesats på 28 %.

Hele skattekostnaden er knyttet til Norge.

Skattekostnad i resultatregnskapet

KONSERN			MORBANK	
2013	2014		2014	2013
182	205	Betalbar skatt	134	121
-11	-8	Endring i utsatt skatt mot ordinært resultat	-6	-9
0	1	For mye/lite avsatt forrige år	1	0
171	199	Skattekostnad	129	112
27,5	24,2	Effektiv skattesats (skattekostnad i % av resultat før skatt)	18,2	22,7

Skattekostnad i utvidet resultat

KONSERN			MORBANK	
2013	2014		2014	2013
-9	-27	Endring i utsatt skatt som følge av estimatavvik på pensjon	-27	-9
-9	-27	Skattekostnad i utvidet resultat	-27	-9

Spesifikasjon av forskjellen mellom regnskapsmessig og skattemessig resultat

KONSERN			MORBANK	
2013	2014		2014	2013
621	822	Resultat før skattekostnad	710	494
-9	-98	Ikke skattepliktige inntekter og ikke fradragsberettigede kostnader knyttet til aksjer	-250	-96
2	19	Andre ikke skattepliktige inntekter og ikke fradragsberettigede kostnader	19	2
35	16	Endringer i midlertidige forskjeller	18	32
649	759	Skattepliktig inntekt	497	432
182	205	Skyldig betalbar skatt 27 % (28 % i 2013)	134	121

Spesifikasjon av midlertidige forskjeller og sammensetningen av utsatt skatt

KONSERN			MORBANK	
2013	2014		2014	2013
		Midlertidige forskjeller knyttet til:		
-53	-52	Driftsmidler	-88	-91
124	134	Pensjonsforpliktelser	134	124
9	6	Merverdi knyttet til overført portefølje av utlån	6	9
28	-2	Andre midlertidige forskjeller	1	30
108	86	Netto negative (-)/positive forskjeller mot ordinært resultat	53	72
-99	-202	Andel av netto pensjonsforpliktelse ført mot utvidet resultatregnskap	-202	-99
2	2	Deltakerlignede selskaper	2	2
11	-114	Totale negative (-)/positive forskjeller	-147	-25
4	-31	Eiendel (-) eller forpliktelse ved utsatt skatt	-40	-6

Avstemming av skattekostnad mot resultat før skatt

KONSERN			MORBANK	
2013	2014		2014	2013
173	222	27 % av resultat før skatt (28 % i 2013)	192	138
-3	-26	Aksjer 27 % (28 %)	-68	-27
1	5	Andre ikke skattepliktige inntekter og ikke fradragsberettigede kostnader 27 % (28 %)	5	1
0	1	For mye/lite avsatt tidligere år	1	0
171	199	Sum skattekostnad	129	112

Note 29 RESULTAT PR EGENKAPITALBEVIS

Basisresultat pr. egenkapitalbevis (EKB) er beregnet som forholdet mellom årets resultat som tilfaller eierne av egenkapitalbevis iht. egenkapitalbevisbrøken i morselskapet 01.01, og antall utstedte egenkapitalbevis ved utgangen av året, justert for evt. emisjoner som ikke gir rett til fullt utbytte. Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis avviker ikke fra basisresultatet pr. egenkapitalbevis.

KONSERN	2014	2013
Resultat pr egenkapitalbevis (kroner) 2)	31,20	21,65
Utvannet resultat pr egenkapitalbevis (kroner)	31,20	21,65
Årets resultat som tilfaller egenkapitalbeviserne:		
Årets resultat	623	450
Egenkapitalbevisernes andel av resultatet iht EKB-brøken 1)	309	214
Veid antall EKB egenbeholdning	76 060	38 170
Antall egne EKB 31.12	108 661	41 678
Antall egne EKB 01.01	41 678	96 081
Veid gjennomsnittlig utestående EKB	9 810 894	8 607 360
Antall utestående EKB 31.12	9 778 293	9 845 276
Antall utestående EKB 01.01	9 845 276	7 745 035
Veid gjennomsnittlig antall EKB utstedt	9 886 954	8 645 530
Antall EKB 31.12	9 886 954	9 886 954
Antall EKB 01.01	9 886 954	7 841 116

1) Egenkapitalbevisbrøken som danner grunnlaget for fordeling av overskuddet til egenkapitalbeviserne er utregnet basert på tall for morbank. Fond for urealiserte gevinster er holdt utenfor beregningen. Egenkapitalbevisbrøken var 49,6 % i 2014. I 2013 var egenkapitalbevisbrøken 47,7 % i gjennomsnitt. (Ved utgangen av 2013 var egenkapitalbevisbrøken 49,6 %.)

2) Resultat pr. egenkapitalbevis er beregnet som egenkapitalbevisernes andel av resultatet delt på antall utstedte egenkapitalbevis ved utgangen av året, justert for emisjoner som ikke gir rett til fullt utbytte.

Note 30 KAPITALDEKNING

Sparebanken Møre kapitaldekning er beregnet i henhold til standardmetoden for kredittrisiko for massemarkedsengasjement og IRB grunnleggende for foretak. Beregninger knyttet til markedsrisiko baseres på standardmetoden og for operasjonell risiko på basismetoden.

Baselkomiteens standarder for kapital- og likviditetsstyring (Basel III) er gjennomført i EUs kapitaldekningsdirektiv CRD IV. Minstekravet til ren kjernekapital vil fra og med 1. juli 2015 være på 11 prosent inklusive tilleggskrav om motsyklisk buffer på 1 prosent-poeng. Det er også foreslått innført krav til uvektet egenkapitalandel, Leverage ratio. Minstekrav er ikke endelig utformet, men det er foreslått at kjernekapitalen skal utgjøre minst 3 prosent av et eksponeringsmål som omfatter eiendelsposter og ikke-balanseførte poster.

Sparebanken Møre skal ha et kapitaliseringsnivå som oppfyller minstekravene til kapitaldekning og som samsvarer med konsernets aksepterte risikotoleranse. Det legges vekt på at de ulike enhetene i konsernet til enhver tid har tilstrekkelig kapitalisering. Videre skal vurdering av risikoprofil, kapitalbehov og lønnsomhet til enhver tid bygge på konsernets langsiktige strategiske plan. Det gjennomføres en beregning av konsernets kapitalbehov ved årlig ICAAP.

Analysen foretatt i forbindelse med Sparebanken Møres ICAAP 2014 viser at konsernet tilfredsstiller de nye kapitalkravene med god margin.

[Note 3](#) "Risikostyring" gir ytterligere informasjon om Sparebanken Møres kapitalstruktur og forholdet til kapitaldekningsregelverket. Det vises også til konsernets Pilar III-dokument, som ligger tilgjengelig på Sparebanken Møres nettsider.

I tillegg til regulatorisk kapital beregner Sparebanken Møre også økonomisk kapital. Nivået på den økonomiske kapitalen sier noe om hvilke kapitalreserver som må være til stede for å dekke uventede tap for konsernet. Økonomisk kapital benyttes i den løpende styringen av Sparebanken Møre, og ligger til grunn for forretningsmessige beslutninger. Basert på fordeling av økonomisk kapital beregnes en risikojustert egenkapital som fordeles utover på ulike segment, avdelinger og kunder. Det er den risikojusterte egenkapitalen som blant annet danner grunnlag for avdelingens måloppnåelse knyttet til egenkapitalavkastning.

Nærmere om ICAAP i Sparebanken Møre

Sparebanken Møres ICAAP er tilpasset det ståstedet konsernet har ressursmessig, kompetansemessig, modellmessig og erfaringsmessig. Vurdering av kapitalbehov bygger på en vurdering av risikoprofil og en vurdering av kvaliteten på styring og kontroll. Konklusjonene er basert på tallmateriale og profesjonelt skjønn.

Det er utarbeidet egne styrevedtatte retningslinjer for ICAAP, og den er en vesentlig og integrert del av Sparebanken Møres årlige strategiprosess. Normalt skal prosessen gjennomføres én gang pr år, men det kan inntreffe hendelser som gjør det nødvendig å gjennomføre/revidere ICAAP oftere enn én gang årlig. De interne retningslinjene angir hendelser som medfører at formelle vurderinger rundt dette må gjennomføres.

Retningslinjene for ICAAP legger føringer for en bred deltakelse fra ulike ledernivå i Sparebanken Møre, samt fra ulike avdelinger og seksjoner. Konsernets styre tar også en aktiv del i Sparebanken Møres ICAAP-prosess, blant annet gjennom arbeidet med strategisk plan, samt ved revidering av sentrale styringsdokument for konsernet. Styret mottar månedlig rapportering gjennom året om utviklingen i konsernets risiko- og kapitalsituasjon.

I beregning av kapitalbehov blir alle vesentlige risikoer vurdert. Risikoene blir vurdert både enkeltvis og samlet. Ved modellsimuleringer blir både moderate og konservative utviklingsperspektiv lagt til grunn.

En analyse av Sparebanken Møres risikoeksponering skal gi et bilde på risikoprofilen som grunnlag for å bedømme kapitalbehov. Hvert risikomoment blir vurdert ut fra sannsynlighet og konsekvens (iboende risiko) og hvordan Sparebanken Møre har mulighet til å håndtere/kontrollere risikoen effektivt. Risikoreducerende tiltak vil redusere den iboende risikoen, og institusjonen står igjen med en restrisiko. En vurdering av sannsynlighet og konsekvens for restrisikoen medfører videre en vurdering av hvilken kapital Sparebanken Møre har behov for å holde for å møte uventede tap knyttet til den enkelte risikoen. Vurdering av restrisikoen gir også grunnlag for å iverksette tiltak for å begrense risikoen ytterligere.

Konsernets internrevisor, BDO, involveres i konsernets ICAAP. Internrevisor holdes orientert om prosessen løpende, gir innspill underveis, og gjennomgår dokumentasjon som oversendes styret. Gjennom året gjennomfører internrevisor også sine egne risikovurderinger, og utarbeider en egen evaluering/rapport om Sparebanken Møres ICAAP. Denne inngår som en del av dokumentasjonen som oversendes til Finanstilsynet.

I forbindelse med ICAAP gjennomføres det to ulike typer scenariomodelleringer og stresstester. Den ene metoden er basert på en økonomisk simuleringsmodell knyttet til basisalternativ i langsiktig strategisk plan, mens den andre metoden har fokus på stresstesting av kredittområdet. I ICAAP blir det ikke tatt hensyn til eventuelle diversifiseringseffekter mellom ulike risikoområder.

Sparebanken Møres Pilar III-dokument gir ytterligere beskrivelse av disse stresstestene og effekter på Konsernets kapitaldekning.

ICAAP 2014 er gjennomgått av Finanstilsynet. Basert på årets prosess fremstår Sparebanken Møre som tilstrekkelig kapitalisert ut fra risiko i virksomheten og forventningene fremover.

KONSERN			MORBANK	
2013	2014		2014	2013
		Kjernekapital		
989	989	Egenkapitalbevis	989	989
-4	-11	- egne egenkapitalbevis	-11	-4
353	353	Overkursfond	353	353
684	799	Utjevningfond	799	684
125	125	Gavefond	125	125
1 935	2 048	Grunnfond	2 048	1 935
47	34	Verdireguleringsfond	34	47
79	133	Foreslått utbytte	133	79
87	136	Foreslått utbyttemidler for lokalsamfunnet	136	87
196	238	Annen egenkapital	0	0
4 491	4 844	Sum balanseført egenkapital	4 606	4 295
-41	-32	Utsatt skatt, goodwill og immaterielle eiendeler	-31	-51
-47	-34	Verdireguleringsfond	-34	-47
-10	0	50 prosent fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	0	-10
999	860	Fondsobligasjoner	860	999
-55	0	Fradrag overfinansiering pensjon	0	-55
	-193	Justert forventet tap IRB-portefølje foretak	-191	
-79	-133	Fradrag for foreslått utbytte	-133	-79
-87	-136	Fradrag for foreslått utbyttemidler til lokalsamfunnet	-136	-87
5 171	5 176	Sum kjernekapital	4 941	4 965
4 172	4 316	Sum ren kjernekapital	4 081	3 966

Tilleggs kapital utover kjernekapital

499	501	Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital	501	499
20	12	36 prosent tillegg av netto urealisert gevinst på aksjer tilgjengelig for salg	12	20
-10	0	50 prosent fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	0	-10
509	513	Sum tilleggs kapital	513	509
5 680	5 689	Netto ansvarlig kapital	5 454	5 474

Engasjementskategorier i standardmetoden kredittrisiko

0	0	Stater og sentralbanker	0	0
6	4	Lokale og regionale myndigheter	4	6
22	21	Offentlig foretak	21	22
37	51	Institusjoner	284	275
832	33	Foretak	33	845
272	26	Massemarked	582	272
1 222	976	Pantesikkerhet i eiendom		781
13	3	Forfalte engasjementer	3	13
15	13	Obligasjoner med fortrinnsrett	12	18
11	6	Egenkapitalposisjoner	6	11
81	81	Øvrige engasjement	148	119
2 511	1 214	Sum kapitalkrav kredittrisiko, standardmetoden	1 093	2 362

Engasjementskategorier i grunnleggende IRB-metode kredittrisiko

	854	Foretak SMB	837	
	440	Foretak spesialiserte	440	
	174	Foretak øvrige	174	
0	1 468	Sum kapitalkrav kredittrisiko, grunnleggende IRB-metode	1 451	0
2 511	2 682	Sum kapitalkrav kredittrisiko	2 544	2 362

Engasjementskategorier markedsrisiko

0	0	Gjeld	0	0
0	0	Egenkapital	0	0
0	0	Valuta	0	4
0	21	Risiko for svekket kredittverdighet hos motpart (CVA-tillegg)	9	0
0	21	Sum kapitalkrav markedsrisiko	9	4

176	180	Operasjonell risiko (basismetoden)	164	163
-14	0	Fradrag i kapitalkravet	0	-14
2 673	2 883	Sum kapitalkrav	2 717	2 515

33 410	36 036	Risikovektet balanse (beregningsgrunnlag)	33 971	31 388
	1 622	Minimumskrav ren kjernekapital, 4,5 prosent	1 528	

Bufferkrav

	900	Bevaringsbuffer, 2,5 prosent	849	
	1 081	Systemrisikobuffer, 3,0 prosent	1 019	
	1 981	Sum bufferkrav til ren kjernekapital	1 868	
	713	Tilgjengelig ren kjernekapital etter bufferkrav	685	

Kapitaldekning i prosent av beregningsgrunnlaget

17,0	15,8	Ansvarlig kapital	16,1	17,4
15,5	14,4	Kjernekapital	14,6	15,8
12,5	12,0	Ren kjernekapital	12,0	12,7

Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio LR)

	7,9	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio LR)	8,2	
--	-----	--	-----	--

Note 31 EGENKAPITALBEVIS OG EIERSTRUKTUR

Egenkapitalbevis

Sparebanken Møre hadde ved utgangen av 2014 egenkapitalbevis pålydende 989 mill. kroner, fordelt på 9 886 954 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner. Utover dette består egenkapitalbeviseiernes kapital av utjevningsfondet på 799 mill. kroner og overkurs på 353 mill. kroner. Det er ingen begrensninger i stemmeretten etter vedtektene. Det eksisterer heller ikke rettigheter som kan medføre at det blir utstedt nye egenkapitalbevis.

Egne egenkapitalbevis

Pålydende av egne egenkapitalbevis er presentert i balansen på egen linje, som reduksjon til utstedte egenkapitalbevis. Kjøpspris utover pålydende er ført mot grunnfondet og utjevningsfondet i henhold til historisk vedtatt fordeling. Tap eller gevinst på transaksjoner med egne egenkapitalbevis blir bokført direkte mot grunnfondet og utjevningsfondet i henhold til deres innbyrdes forhold.

Kostnader ved egenkapitaltransaksjoner

Transaksjonskostnader knyttet til en egenkapitaltransaksjon blir regnskapsført direkte mot egenkapitalen.

Investorpolitikk

Sparebanken Møre har som målsetting å oppnå økonomiske resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital. Resultatene skal sikre eierne av egenkapitalen en konkurransedyktig langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen. Egenkapitaleiernes andel av nettoresultatet som avsettes som utbyttedmidler, tilpasses bankens egenkapitalsituasjon. Sparebanken Møres resultatdisponering skal påse at alle egenkapitaleierne sikres likebehandling.

Det eksisterer ingen særavtaler mellom banken og eiere. Styret kan ikke nekte kjøp eller salg av egenkapitalbevis utover det som fremgår av bestemmelsene i aksjeloven.

Klassifisering av utbytte

Utbytte på egenkapitalbevis og avsetning til utbyttedmidler for lokalsamfunnet klassifiseres som annen egenkapital frem til det er vedtatt av bankens forstanderskap.

Andre egenkapitalposter

Verdireguleringsfondet består av samlede nettoverdiendringer i virkelig verdi for finansielle instrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg. Realiserte gevinster og tap, samt nedskrivninger resultatføres i den perioden de oppstår. Konsernet har ikke konvertible obligasjoner eller andre instrument som kan omgjøres til egenkapital.

Egenkapitalbeviskapital

Sparebanken Møres egenkapitalbeviskapital utgjør 988 695 400 kroner fordelt på 9 886 954 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner.

Egenkapitalbeviskapitalen er tatt opp i ni omganger:

År	Emisjonstype	Endring i egenkapitalbeviskapital	Total egenkapitalbeviskapital	Antall egenkapitalbevis
1988	Offentlig emisjon	100,0	100,0	1 000 000
1993	Offentlig emisjon	100,0	200,0	2 000 000
1994	Offentlig emisjon	150,0	350,0	3 500 000
1996	Offentlig emisjon	100,0	450,0	4 500 000
1996	Ansatte emisjon	1,7	451,7	4 516 604
1998	Offentlig emisjon	100,0	551,7	5 516 604

1998	Ansatte emisjon	0,9	552,6	5 526 154
2008	Utbytteemisjon	42,3	594,9	5 949 153
2009	Rettet emisjon	58,5	653,4	6 534 264
2010	Fondsemissjon	130,7	784,1	7 841 116
2013	Rettet emisjon	148,6	932,7	9 327 603
2013	Reparasjonsemissjon	54,1	986,8	9 868 144
2013	Ansatte emisjon	1,9	988,7	9 886 954

Egenkapitalbeviserens andel av resultatet

Fortjeneste pr. egenkapitalbevis beregnes ved å dividere resultatet som tilfaller eierne av egenkapitalbevisene med antall utstedte egenkapitalbevis pr. 31.12, justert for eventuelle emisjoner i løpet av året som ikke gir rett til fullt utbytte. Egenkapitalbeviserens andel av resultatet tilsvarer egenkapitalbeviskapitalens, utjevningsfondets og overkursfondets andel av bankens totale egenkapital ved begynnelsen av året. Ved en utvidelse av egenkapitalbeviskapitalen i løpet av året i form av en emisjon, medtas en tidsveiet andel av økningen fra og med innbetalingstidspunktet.

20 største eierne pr 31.12.2014	Antall	Andel av EKB i %
Sparebankstiftelsen Tingvoll	944 000	9,55
Verdipapirfond Pareto Aksje Norge	512 415	5,18
MP Pensjon	478 282	4,84
VPF Nordea Norge Verdi	327 073	3,31
Wenaasgruppen AS	250 000	2,53
FLPS - Princ All Sec	242 134	2,45
Pareto AS	229 189	2,32
Verdipapirfond Pareto Aktiv	219 941	2,22
VPF Fondsfinans Spar	181 000	1,83
Bergen Kommunale Pensjonskasse	175 000	1,77
Beka Holding AS	150 100	1,52
Farstad Shipping ASA	126 909	1,28
Verdipapirfondet Eika utbytte	124 008	1,25
Sparebanken Møre	108 661	1,10
Pareto Verdi Verdipapirfond	105 777	1,07
Lapas AS (Leif-Arne Langøy)	105 500	1,07
Odd Slyngstad	84 773	0,86
Sparebankstiftelsen Helgeland	80 000	0,81
Andvord AS	68 750	0,70
Atlantis Vest AS	65 745	0,66
Sum 20 største	4 579 257	46,32
Totalt	9 886 954	100,00

Nøkkeltall (morbank)

	2014	2013	2012	2011	2010
Børskurs	216	198	160	178	207
Antall utstedte egenkapitalbevis	9 886 954	9 886 954	7 841 116	7 841 116	7 841 116
Egenkapitalbeviskapital (mill. kroner)	989	989	784	784	784
Utjevningsfond (mill. kroner)	799	684	592	408	292
Overkurs (mill. kroner)	353	353	186	186	186
Egenkapitalbevisbrøk (gjennomsnitt i 2009 og 2013)	49,6	47,7	46,0	46,0	46,0
Egenkapitalbevisbrøk 31.12	49,6	49,6	46,0	46,0	46,0
Kontantutbytte pr egenkapitalbevis	13,50	8	12	8	12
Kontantutbytte pr egenkapitalbevis i prosent av børskurs 31.12	6,3	4,0	7,5	4,5	5,8
Effektiv avkastning (prosent)	13,1	31,3	-5,6	-8,2	14,0
Kontantutbytte i prosent av egenkapitalbevisernes andel av årsoverskudd 1)	46,4	43,4	43,2	34,4	49,2
Resultat pr egenkapitalbevis (kr) 1)	29,10	18,45	27,75	23,27	24,42
Bokført egenkapital pr egenkapitalbevis (kr) 1) 2)	242	223	219	189	188
P/E (børskurs/fortjeneste) 1)	7,4	10,7	5,8	7,7	8,5
P/BV (børskurs/bokført egenkapital) 1)	0,89	0,89	0,73	0,94	1,10

1) Fond for urealiserte gevinster er holdt utenfor beregningen

2) Konserntall, inkl. avsatt utbytte

Geografisk fordeling

Antall eiere	2014	2013	2012	2011	2010
Møre og Romsdal	3 565	3 617	3 673	3 691	3 650
Øvrige i Norge	2 244	2 398	2 350	2 408	2 540
Utlendinger	89	99	83	78	65
Totalt	5 898	6 114	6 106	6 177	6 255

Antall EKB	2014	2013	2012	2011	2010
Møre og Romsdal	4 361 378	4 516 332	4 206 244	4 032 446	3 665 079
Øvrige i Norge	5 076 773	4 964 767	3 368 430	3 470 693	3 903 485
Utlendinger	448 803	405 855	266 442	337 977	272 552
Totalt	9 886 954	9 886 954	7 841 116	7 841 116	7 841 116

Fordeling etter antall

Antall EKB	Antall EKB	Andel i %	Antall eiere	Andel i %
1 - 100	90 870	0,92	1 799	30,50
101 - 1.000	1 147 811	11,61	3 008	51,00
1.001 - 10.000	2 586 437	26,16	999	16,94
10.001 - 100.000	1 781 847	18,02	76	1,29
Over 100.000	4 279 989	43,29	16	0,27
Totalt	9 886 954	100,00	5 898	100,00

	Antall EKB		EKB kapital		Overkurs	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Endring i EKB og overkurs:						
Ordinære EKB 01.01	9 886 954	7 841 116	989	784	353	186
Endringer	0	2 045 838	0	205	0	167
Ordinære EKB 31.12	9 886 954	9 886 954	989	989	353	353
Egne EKB:						
Egne EKB 01.01	41 678	96 199	4	9		
Endringer	66 983	-54 521	7	-5		
Egne EKB 31.12	108 661	41 678	11	4		

Utbetalt og foreslått utbytte

	Totalt beløp (TNOK)
Utbetalt utbytte EKB	
NOK 12,00 pr EKB i 2011	94 093
NOK 8,00 pr EKB i 2012	62 729
NOK 12,00 pr EKB i 2013	94 093
NOK 8,00 pr EKB i 2014	79 096
Foreslått utbytte	
NOK 8,00 pr EKB i 2011	62 729
NOK 12,00 pr EKB i 2012	94 093
NOK 8,00 pr EKB i 2013	79 096
NOK 13,50 pr EKB i 2014 1)	133 474

1) Godkjent i forstanderskapsmøte 25.03.2015. Regnskapsført som annen egenkapital pr 31.12.2014.

Tillitsvalgte som eier egenkapitalbevis/representerer egenkapitalbevisiere i Sparebanken Møre pr 31.12.2014

	Antall		Antall
Kjell Bakke	1 349	Sølvi Lillevold	1 585
Ragna Brenne Bjerkeset	500	Lars Martin Lunde	478 282
Bjørn Bjåstad	6 672	Lise Løseth	419
Karl Johan Brudevoll	3 504	Borghild Møller	41 352
Nils Petter Drønne	1 340	Otto Nygård	742
Annbjörg Holmen Dyb	670	Roy Reite	1 922
Harald Jarle Eriksen	161 350	Thor Rusten	5 623
Sverre A. Farstad	138 909	Astrid-Grethe Rye	416
Iren Gullhav	673	Kjell Martin Rønning	8 000
Jens Arne Hagen	60	Jane Røsgaard	1 178
Kristin Sunde Hansen	3 650	Aadne Sandanger	723
Kjersti Kleven	60	Karianne Røsberg Slagnes	621
Helge Karsten Knudsen	950	Finn Moe Stene	948 100
Leif-Arne Langøy	105 500	Johan Sættem	50 000
Berit Larsen	117	Solfrid Teigen	1 411
Inger-Lise Larsen	37 392	Berit Ekornes Unhjem	9 264
Anders Lausund	1 481	Kaj B Westre	8 115

Note 32 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Eventuell ny informasjon om konsernets posisjoner på balansedagen blir hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker konsernets posisjon på balansedagen, men som vil påvirke konsernets posisjon i fremtiden opplyses om dersom dette er vesentlig.

Det har ikke oppstått hendelser etter balansedagen, som vil påvirke presenterte tall vesentlig, pr. 31.12.2014.

Erklæring

Erklæring i henhold til verdipapirhandellovens § 5-5

Vi bekrefter at konsernets og bankens årsregnskap for perioden 1. januar til 31. desember 2014 etter vår beste overbevisning er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av konsernets og bankens eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til konsernet og banken, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet og banken står overfor.

Ålesund, 31. desember 2014

4. mars 2015

I STYRET FOR SPAREBANKEN MØRE

**Leif-Arne
Langøy**
STYRELEDER

**Roy
Reite**
STYRETS NESTLEDER

**Ragna Brenne
Bjerkeset**

**Henning
Sundet**

**Rita Christina
Sævik**

**Ann Magritt Bjåstad
Vikebakk**

**Helge Karsten
Knudsen**

**Olav Arne
Fiskerstrand**
ADM. DIREKTØR

Revisors beretning

UTTALELSE OM ÅRSREGNSKAPET

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebanken Møre, som består av selskapsregnskap for banken og konsernregnskap. Selskapsregnskapet for banken og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2014, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, egenkapitaloppstilling og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og administrerende direktørs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende direktør er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og administrerende direktør finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for bankens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om selskapsregnskapet og vår konklusjon om konsernregnskapet.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Sparebanken Møre avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2014 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

UTTALELSE OM ØVRIGE FORHOLD

Konklusjon om årsberetningen og om redegjørelsen om foretaksstyring

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsen om foretaksstyring om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og administrerende direktør har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 4. mars 2015

Ernst & Young AS

Einar Hersvik

STATSAUTORISERT REVISOR

Kontrollkomitéens årsberetning 2014

Kontrollkomitéen har i driftsåret 2014 ført tilsyn med at bankens virksomhet er drevet i samsvar med de krav som følger av aktuell lovgivning, bankens vedtekter, forstanderskapets vedtak og andre retningslinjer som banken plikter å rette seg etter.

Kontrollkomitéen har gjennomgått styrets protokoller, rapporter fra ekstern og intern revisor, bankens korrespondanse med Finanstilsynet og for øvrig foretatt de undersøkelser som gjeldende lovgivning og kontrollkomitéens instruks bestemmer.

Det har i perioden blitt holdt regelmessige komitémøter ved bankens hovedkontor. I tillegg har komitéen utført stedlige tilsyn ved utvalgte forretningsenheter.

De merknader kontrollkomitéen har hatt i perioden er avklart med bankens ledelse.

Kontrollkomitéen har videre gjennomgått styrets årsberetning, årsregnskapet og revisors beretning uten at det gir grunnlag for merknader.

Kontrollkomitéen vil tilrå at årsberetningen og årsregnskapet for 2014 godkjennes.

Ålesund, 5. mars 2015

Kontrollkomitéen i Sparebanken Møre

**Grete
Opshaug**
LEDER

**Jon Olav
Slettebakk**

**Karl Johan
Brudevoll**

**Kjell Martin
Rønning**

